

WOMEN AT THE OTTOMAN JUDICIAL
COURT: CASES FROM THE 19TH
CENTURY MAHFIL-I SHARIYYAT
REGISTERS

Thesis submitted to the
Institute of Social Sciences
in partial fulfillment of the requirements
for the degree of

Master of Arts

in

History

by

Fatma Tuğba KALAAĞASI

Fatih University

SEPTEMBER 2012

© Fatma Tuğba KALAAĞASI

All Rights Reserved, 2012

APPROVAL PAGE

Student : Fatma Tuğba KALAAĞASI
Institute : Institute of Social Sciences
Department : History
Thesis Subject : Women at the Ottoman Judicial Court: Cases from the
19th Century Mahfil-i Shariyyat Registers
Thesis Date : May 2012

I certify that this thesis satisfies all the requirements as a thesis for the degree of Master of Arts.

Assoc. Prof. Erdoğan KESKİNKILIÇ
Head of Department

This is to certify that I have read this thesis and that in my opinion it is fully adequate, in scope and quality, as a thesis for the degree of Master of Arts.

Prof. Dr. Mehmet İPŞİRLİ
Supervisor

Examining Committee Members

Prof. Dr. Mehmet İPŞİRLİ

Assoc. Prof. Erdoğan KESKİNKILIÇ

Assoc. Prof. Mehmet GÜMÜŞKILIÇ

It is approved that this thesis has been written in compliance with the formatting rules laid down by the Graduate Institute of Social Sciences.

Assoc. Prof. Mehmet KARAKUYU
Director

ABSTRACT

Fatma Tuğba KALAAĞASI

SEPTEMBER 2012

WOMEN AT THE JUDICIAL COURT: CASES FROM THE 19TH CENTURY MAHFIL-I SHARIYYAT REGISTERS

This study is based on by using seventy-two lawsuits taken from the registries 1 and 30 in the Mahfil-i Shariyyat Court. They were chosen because of their connection with the female affairs in the court. First the transliteration of the documents from Arabic alfabet to modern Latin alphabet was made. After that, the name of the claimant and the defendant, seat location of both participants, the cause of the action, the brief of decision given by court and titles of court decision were given and as a conclusion a tabular summary on this ground was presented

On the basis of registers, the rights and freedoms of women in the Ottoman Empire have been tried to evaluate by using those lawsuits. It can be seen easily that the women in Ottoman Empire could apply freely to the court by themselves and they could appoint an agent. On the other hand it is remarkable that among the defendant the relatives of the women like her father, brother or close relatives can be seen.

Key words: Court Reisters, women, Mahfil-i Shariyyat, Heritage, Dowry, Freedoms and rights of Women in Ottoman State

KISA ÖZET

Fatma Tuğba KALAAĞASI

EYLÜL 2012

KADI MAHKEMESİNDE KADIN: 19. YY MAHFİL-İ ŞER'İYYAT SİCİLLERİNDEN ÖRNEKLER

Bu çalışma Mahfil-i Şariyyat Mahkemesi 1 ve 30 nolu sicillerinde geçen yetmiş iki tane kadın davaları esas alınarak hazırlanmıştır. Öncelikle, davaların Arap alfabesinden Latin alfabesine çevirisi yapılmıştır. Daha sonra, Davacının veya davalının adı, oturduğu yer, dava nedeni, davanın özeti ve mahkeme kararı başlıkları esas alınarak tablosal bir çalışma yapılmıştır.

Sicildeki davalar esas alınarak Osmanlı devletinde kadınların sahip oldukları hak ve özgürlükler değerlendirilmeye çalışılmıştır. Kadınların Osmanlı Hukuk sisteminde, mahkemeye özgürce direkt kendileri veya vekil tain ederek rahatlıkla başvurdukları görülmektedir. Diğer taraftan, kadınların dava açtıkları insanların aralarında kan bağına sahip oldukları, baba, kardeş veya yakın akrabalarının olması dikkat çekici olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şeriye Sicili, Kadın, Mahkeme, Mahfil-I Şer'iyat Miras, Mehir, Osmanlı Devletinde kadın Hak ve özgürlükleri

LIST OF CONTENTS

Approval Page	iii
Abstract	iv
Kısa Özet	v
List of Contents	vi
List of Abbreviations	viii
Preface (optional)	ix
Introduction	xi
1. Chapter One: Mahfil-i Shariyyat Courts	4
1.1 Contents of the Court	4
1.2 Functioning of the Court	6
2. Chapter Two: Women’s Status in the Ottoman Legal System	10
2.1 The Status of Women in Previous Turkish Societies	10
2.2 Women in Islamic Law	12
2.2.1 Some Customs and Traditions Eliminated by Islam in Favor of Women	12
2.2.2 Rights and Freedoms of Women in Islamic Law	13
2.2.2.1 Women’s Political Rights	14
2.2.2.2 Women’s Right to Work	15
2.2.2.3The Rights of Women Concerning the Selection of Her Spouse and Marriage	17
2.2.2.4 Women’s Rights to Education	17
2.2.2.5 Women’s Rights Concerning to Use Their Properties	19
3. Chapter Three: Causes of the Cases	22
3.1 Dowry	22

3.2 Wedding	25
3.2.1 Requirement and Acceptance	26
3.2.2 Divorce	27
3.3 Inheritance	30
3.4 Debt Lawsuits	35
3.5 The Cases of non- Muslims in Ottoman Court	35
3.5.1 Legal Status of non-Muslims in Ottoman State	35
3.5.2 The Legal Status of Dhimmis in Ottoman Empire	37
3.5.3 The Relationship between Muslims and non-Muslims in the Records of Mahfil-i Shariyyat Courts.	38
4. Chapter Four: The Transliteration of the Text and Tabular System	41
5. Conclusion	119
Apandix: Copies of the Orginal Documents	123
Bibliography	167

LIST OF ABBREVIATIONS

M.Ş.S	Mahfil-i Shariyyat Mahkeme Kayıtları
S	Register
İ.A	İslam Ansiklopedisi
D.İA	Diyanet İslam Ansiklopedisi
EI	Enchlopedia of Islam
M	Miladi
H	Hicri
Nr	Number of Register
D	Case
v	Volume
s	Page of Register
p	Page
D.A.D	Diyanet Avrupa Dergisi
d.a.d	Diyanet Aylık Dergisi

PREFACE

Social history studies appear as a branch of history started to be studied more intensively and it received more importance than before especially after the last quarter of twentieth century. As it is known very well that both chroniclers of Ottoman and the historians of Turkish Republic gave importance and priority to the study of political history, and made their researches on this center.

When we consider the history written in this manner and its resources , we can not see women on the scene or she has got only a passive role. However, as in every societies, women form the half of the society, and a history which does not include elements related to women is an incomplete history. One of the biggest tasks for today's historian is to write an Ottoman history which includes the history of the women.

Keeping in mind this purpose, we tried to analyze the women's place in the Ottoman legal and social structure by applying directly to Şeriyya records which give broad information and, present a clear picture for us.

In this study, the first and eleventh entries taken from Mahfil-i Şariyyat Courts were the basis. Those lawsuits were about the women and their petitions. They were transcribed from Ottoman Turkish to Modern Turkish. During the transcription process we encountered some difficulties due to the difficulty of writing, as well as the dim state of some word, and in the case of unreadable words we used "()" mark for indicating this situation.

In the introduction part the works of historians such as Ronald Jennigs, Haim Geber, Leslie Pierce whose works gave new horizons to new generation historians in the issues about women were mentioned briefly.

In the first part we tried to deal with briefly the structure and functioning of the Mahfil-i Şariyyat Court. In the second part, under the title of the

women in Ottoman society, the status of women before customary and religious law, their rights and freedoms and their place in the society were studied. In the third part, every transcribed case was scrutinized according to their contents like dowry, inheritance, divorce, debt and a detailed assessment was given at the end.

In the fourth chapter, the answers of why non-Muslims applied to Shariah courts were investigated. In this respect, first, it was aimed to explain the Millet system briefly for understanding the case more easily and then the status of Dhimmis in the Ottoman Society, and their positions were evaluated.

In the fifth and last section the Turkish transliteration of original text was given and after that a tabular summary was made.

INTRODUCTION

Until recently times, Ottoman women was depicted as a person who was unaware of what was going on around her, spent all her time in Harem, deprived all her rights and freedoms, and treated by her masters as a second class human being. However, from the second half of the twentieth century, the studies with the references to archives made by local and foreign researchers showed that Ottoman women had the different roles in economic and cultural fields. Thus the harem-based depiction of women of western historians started to change and a new kind writing from different perspective blossomed.

In this section we will try to briefly mentioning the pioneering studies made until the present day and make a general assessment of the literature. The first historian who made studies about Ottoman women by exploring Ottoman documents is Ronald Jennings.¹ He completed his work by using the records of Kayseri Court between 1590-1630. Jennings, despite to the contrary of general belief about the situation of women, proved that the women were not excluded from the public life. In the sixteenth century women could freely go to the court and apply for a lawsuit.

Another historian who studies about Ottoman women is Haim Gerber. He made investigation about the socio-economic situation of women in Bursa between 1600-1700. In his study, it stands out titles such as women's contribution to production, rights and freedoms, inheritance and polygamy. According to this study, the women engaged in handicrafts were constituting 16% of the total female population of the city. When we consider the case from the women's contribution to production point of view, this figure represent a very high rate. Again in the study which examined 123

¹ Ronald Jennings, "Woman in Early 17th Century Ottoman Judicial Records the Sharia Court of Anatolian Kayseri", *Journal of the Economic Social History of the Orient*, p.168-216.

tereke, it was revealed that one-third of the women had their own houses. These numbers shows that women could retain their property without any guidance of man. In addition, we can infer from the documents that according to Islamic law , women has the rights of inheritance and freedom of using their own estate regardless of their husbands.They could loan money to their husbands in return for contracts.²

Another important figure in this field is Leslie Pierce.³ She used the records of Ayıntap Court between the last quarter of sixteenth century and the first quarter of seventeenth century. In her study the titles such as the ways of owing property, rights and freedom, in which situation they applied to the courts, divorce come forward. The place of the women in the order of court was addressed in detail also. According to the scholar, in the Ayıntap court, the women have not got a standart legal personality. They were being described according to their situation like married, single, widowed,and their situation whether they entered to the puberty or not.

"*Osmanlı kadınları ve XVII. Adalet arama geleneği*" penned by Fariba Zarinebaf –Shahr⁴ is a leading work in this field. According to the statement of this work the women could be the defendant or the claimant in the court and they could have an active role in the court process. Appeal

However, the court was not the only authority for the women to apply. Also the women who were not satisfied with the decision of local court could go to the Divan-ı Hümayun to appeal the previous decision of the local court. Even though the divan was being assembled in İstanbul, the women were making troublesome journeys to İstanbul from the remote part of the empire by themselves. According to the research we are talking about, between the

² Haim Gerber;"Bir Osmanlı Şehri Olan Bursa'da Kadının Sosyo-Ekonomik Statüsü (1600–1700)", çev. Hayri Erten, *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*(8), 1998,p.327–343

³ Leslie Peirce, *Ahlak Oyunları: 1540-1541 Osmanlıda Ayıntap Mahkemesi ve Toplumsal Cinsiyet*, İstanbul: Tarih Vakfı Press.

years 1680-1706, at least 8% of applications made to the Divan-ı Hümayun were presented by women.

The claim that women were deprived of their rights concerning inheritance and property rights was disproved by Gabriel Baer⁵. Baer by selecting 500 sample from the work of Ömer Lütfü Barkan and Ekrem Hakkı Ayverdi whose name is "İstanbul Vakıfları Tahrir Defterleri", he investigated the relationship in the sixteenth century between women and waqf. According to this study women were accounting for more than one –third of the waqf's founders. This also constituted 36.8% of all the waqfs.

After talking briefly about the pioneering studies on Ottoman women above, we would like to make a general assessment about the records and the courts to which they belonged.

⁴Fariba Zarinebaf-Shahr, "Osmanlı Kadınları ve XVIII. Yüzyılda Adalet Arama Geleneği", *Modernleşmeni Eşğinde Osmanlı Kadınları*, çev. Necmiye Alpay, Tarih Vakfı Yurt Press, İstanbul: 2000, p.241–250

CHAPTER 1

MAHFİL-İ ŞERİYAT COURT

1-1 Contents of the Court

The Ottoman State had a structure of society in which there were a lot of different cultures. From the period of establishment, Ottoman State has given a great importance to the judiciary for holding all these different cultures together in harmony. For this purpose, by assigning judges to every district, sharia court was constituted and it was aimed to solve the problem which occurred between people. The documents used to record the cases were named as "şer'iyye sicilleri or sicillat-ı şer'iyye". Not only the problems that occurred among the people have been taken recorded to these records but also numerous copy of ordinance, the purchase-sale transactions, confess, grant, and a lot of other kinds of documents were recorded⁶

Unfortunately the detailed information related to Mahfil-i Şeriat courts can not be found. We know that it occurs 108 registers. According to the information taken from the "*Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*" by Mehmet Zeki Pekalın⁷, Mahfil-i Şariyyat was the name of the court which was formed by the order of Mehmet II after the conquest of İstanbul. The court were composed of the regent , regent's assistant, and the team of scribes. This duty was equal of *Rumeli Kazaskerliği*⁸

⁵ Gabriel Bear, "Women and Waqf: An Analysis of the İstanbul Tahrir of 1546", *Asian and African Studies*, 17, 1983.

⁶ Ahmed Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri, C. I (Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler)*, TDAV. Yay., İstanbul: 1988, 17-18.

⁷ Mehmet Zeki Pekalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, İstanbul:1993, p.382.

⁸The first judge was appointed by Osman Gazi;In the time of Sultan Murad Han the institution of kazaskerlik was established, and judges were being appointed to this bureau. Then this bureau was divided into Rumelia and Anatolia kazaskerliği. They were the head of the ilmiye class and they engaged in the affairs of education, fatwa and the affairs of the district. Ottoman territory was divided into the parts which were named as "kaza". To each of them the judges who graduated from madrasah and have the quality of outstanding moral and scientific license

to the regent .⁹ In general, the court was hearing the case between husband and wife, and also the cases related to the trade. The function of the court continued until to the consolidation of the courts after the revolution of July 1908.

In this study we used registers of 1th and 30th. We contain some information about leader of the courts in the term. Name of the Kadiasker in this term was *Gelenbevi zade semahadlü Mevlana Mehemet Said Efendi*. But he was not leader in the cort in this period. Leader of the court was *Es-Seyid Halil Efendi*.

Hala piraye-i bahş-ı mesnedi sadr-ı Rumeli Olan alem'l-
ülemai'l-mütebahhirin efdalü'l-fuzalai'l-müteverrin ferid'l-
asr bi'l fazl ve'l kemal ve vahidü'd- dehr bi's-şerafi ve'l-
iclal yenbu'l -fezail medbu'l-efa'zıl camiu'l- mehasin ve'l-
ahlak zıll-i eazimu'l afak el alemü'l- mütekaddimin ve'l
müteahhirin Gelenbevi zade semahadlü Mevlana Mehmet
Said Efendi *edamellahü taala bi'l-izz'l ebedi* hazretlerinin
zaman-I sadaretlerinde vakia olan i'lamat-I şer'iyenin
mahfuzudur fi nevbeti fahrü'l-müderrisin 'l -ikram
mekremetlü Mevlana es-Seyyid Halil Efendi er- me'mur bi-
istimat umuru's-şer'iyye fi gurre-I Ramazan sene 1275.¹⁰

were being appointed for two years. The period in such respectable place like Mecca and Madina was for one year. The reason of this short term appointment was to prevent the probable intimacy between the judges and the local people, also by this rotation, every judge has the opportunity of being appointed. When their time expired they return to the İstanbul. During the waiting period they were performing professorship at madrasah, and by this way they could obtain the opportunity of refreshing their knowledge. See: Ekrem Buğra Ekinci Osmanlı Mahkemeleri, Arı Sanat Press, İstanbul: 2004.

⁹ Naib means the representative. When the judges were in discharging their duties, they applied to naib to have assistance.. Naibs were the person who appointed by judges for a particular job for a specific period. They were performing in the framework which judges gave them. Those who are assigned to do a particular job could be appointed generally for the discovery under the jurisdiction of a court. Those who appointed as naib of the judge could serve instead of him for a certain period. This proxy may be for a short period of time or for such a long time. This second type of proxy is the most seen example. The appointed judges does not go to the district in which he was appointed, but he sent his naib instead of himself. The number of naibs could be changed according to the seize of the districts and the burden of the court. Therefore, the number of districts and provinces were different from each other. Ottoman judge has got the right to appoint a naib, but he has no authority to multiply the number of naibs. (Mehmet İpşirli, Naib, *D.İ.A*, v.32, p.312-313.)

¹⁰ M.Ş.S. Nr.1, s.1\1

1.2 Functioning of the Court

After giving general information about Mahfil-i Shariyyat Court we will talk about how people perform their relationship with the court. Undoubtedly, during this period, the court was the authority which people can apply when they were the subject of an injustice.

Firstly, we would like to mention how women apply to the court. In most recordings, we see that women resorted to the court directly¹¹. In some cases, without given a specified cause, women appointed an agent to follow the case. We can see the usage of the "müvekkilem" or "my client" in these cases. It can be seen clearly that the assignees were chosen among the close relatives such as brother, father or uncles, etc.¹²

As it is today when people were thinking that they suffered wrong, primarily had to appeal to the court. In this context by looking at the quotations taken from the records we will try to study the criterias adopted for the determination of identity.

"İstanbul'da vâki" Sultan Ahmed Han aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân hazretleri Câmî-i şerîfi civârında Küçük Ayasofya Mahallesinde sâkin derûn-ı arz-ı hâlde mezkûretü'l-ism mu'arrifetü'z-zât zenciye Zarafet kadın" meskuret by the usage of such sentence, "Meskuret-ul ism" the name of the claimant was cited directly..¹³

"Bâ'isü'l-i'lâm ma'rifetü'z-zât Şerife ibni Hafıza Hatun ibnetü Mehmed Sa'id Mahfil-i şer'iyâtda sâbikan bâb-ı zabtiye neferâtından" bu ba'isü'l-i'lam"by the usage of this sentence, the identity of the holder was determined..¹⁴

¹¹ M.Ş. S. Nr:1, s.2\3, 3\5,7\3, 8\2,8\3

¹²M.Ş. S. Nr:1,s.9\4,12\1

¹³ M.Ş. S.Nr.1, s.1\1.

¹⁴ M.Ş. S.Nr.1, s.3\2.

"Mimar Sinan mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât iden Kirdin oğlu Kerîmesi dimekle meşhûre Zeyneb Hatun"

In the sections of records which contain the identification, the first the name of the province and after that the name of city and at the end the name of village or quarter were being mentioned. Again in this section the ethnic origin and religious belief of the claimant was the most prominent feature of the document.

*"İstanbul'da Atik Ali Paşa câmi'-i şerîfi civârında İskender Bey Mahallesinde sâkin iken bin iki yüz yetmiş senesi Zilhiccetü's-şerîfesi guresinde vefât iden koltukcu esnafından Ahmed Ağa()" "Mahrûsa-i Galata'ya müzâfe İstinye nâhiyesine tâbi" Rumeli Kavak Hisarı sâkinelerinden bâ'isü'l-i'lâm mu'arrifetü'z-zât Münire Hatun()*¹⁵

When we look at the adjectives used before the names of the claimant, if women is a muslim extolling adjectives such as "*mu'arrifetü'z-zât*" was being used, if the claimant is a non-Muslim, the adjective of "halike" which means the one who is perished was being used.

After the determination of the identity of individuals, the next step was to file lawsuit. After the claimant relates the subject to the court, by the conjunction sentence of "*ba'ded-da'va vel istintak*" ,the defendant starts to defend him/herself. If the defendant has accepted the complaint, the phrase like "*ikrar ve itiraf*" was being used. If the defendant has not accepted the claim, the phrase like "*inkar*"was being used when they were recorded.When the court deems that the defense of the respondent was not sufficient, the

¹⁵ M.Ş. S.Nr.1,s.22\3, 12\3.

court were turning to the testimony of the witnesses. After determining the identities of witnesses, the court concluded the case in accordance with the statements of the witnesses. In rare cases, if the testimony or witnessing of the defendant or claimant was not accepted, another way was being followed by the settlement of the case by oath. An example of a lawsuit evantuated by an oath is in the following: *"Yerakim zimmetini bi'l-müvâcehe vech-i şer'î üzere üç def'a yemîn teklîf olundukda ol dahi yemînden nükûl itmeğîn mûcibince meblağ-ı merkûm dört yüz on iki buçuk kuruşu müdde'iyeye-i mezbûre Aişe Hatun'a edâ ve teslîme mersûm Yerakim zimmîye tenbîh olunduğu"*¹⁶. In the records which we are studying now, we see that all the cases were concluded by the sentences *"tenbih olunduğu ve huzur"* whose addressee was the culprit again in every case the date was recorded at the end of documents including months, days, and years.

The agreement of the sides was frequently used as a method by the Court for solving the problem. This was being applied especially when the both sides could not provide the needed evidences. For the establishment of the peace, there must be the require and acceptance which are the conditions of the process. The plaintiff may give up the case by paying the cost of peace.¹⁷ *"()bedel-i sulh-i mezkûr üç yüz kuruşa müvekkilân-ı merkûmân için vekîl-i müdde'î-i mezbûr İsmail Ağa'ya bi't-taleb edâ ve teslîme()"*¹⁸

The kind of the agreement between two sides is determined by the responses given by defendants for the asked question to him. For example, the results of the cases are defined if the accused person accepts the charges, "peace by the way of agreement", *"ikrar yolu ile sulh"* or if he

¹⁶ M.Ş.S Nr.1, s.10\1.

¹⁷ Zeynep Dörtok Arabacı, "Bir Durm Çözme Yöntemi Olarak Sulh: 18. Yüzyıl Bursa Kadı Sicillerinden Örnekler ve Düşündürdükleri", *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, v.19, p.109-111.

rejects the accusations, "peace through denial" "*inkar yolu ile sulh*" or if he becomes silent " peace through silence" "*sukut yolu ile sulh*".

¹⁸ M.Ş.S. Nr.1, s.11\5.

CHAPTER 2

Women' Status in the Ottoman Legal System

We think that for the understanding of the place and status of women in the social life, and the true interpretation of the sources of the rights and freedoms which women have in the Ottoman Empire, we must review the position of women before the Sharia and customary law which constitute the basis of the Ottoman legal system.

As it is known, Ottoman Empire used two different kind of law which were known as Sharia and customary law. Although all the applications took their legacy and basis from the Islamic law, the customary law which Ottoman administrator inherited from their ancestors was being adopted also¹⁹. To see more detail about the applications of the customary law relating to women cases, we will try to analyze the status of women in the former Turkish states.

2.1 The Status of Women in Previous Turkish Societies

Although the ancient Turkish family structure was based on the domination of father, the status of women was good. According to the sayings of Byzantine envoys sent to Hun and Göktürk states, the wife of the Han was participating to the official festivities and receiving a great respect from the people. The phrases used to address the women in the daily life and the severe punishment of the crimes which committed against women give an idea about the exalted position of women in the society. Though the

¹⁹ Halil İnalçık, "Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfi-Sultanî Hukuk ve Fatih'in Kanunları", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, C. XIII, Ankara: 1958, p.102.

women were under the control of their fathers or husbands, they could have important functions in daily social and religious life, except the military and public service as servant. The participation of the man to the wars led the women to a wide range of freedom in trade and household business.²⁰

It was also observed that women had high social positions with rights and freedoms in daily life. Not only the household tasks but also the tasks of caring about the housing assets were among the duties of women. These tasks have made the men subject to them and resulted equality between both sexes to some extent. We learn from the Göktürks Inscriptions that Kaans were sitting in throne with their mothers and fathers, and they confer the title of "*il bilge Hatur*" to their mothers. Also when the Kaan died the custody of children transfers to Kaan's mother. In short, at the pasture and hunting the men, at home and even in the tent of Kaan the woman was influential. Only man has a right of custody over women. Both of women and children have the rights of property and right to speak.²¹

The sources which can be looked to evaluate the value given to the women in the former Turkish states are, unfortunately, very limited. However, in this point we can look at the literary works such as epics and legend which reflects the ideals, spirituality, and morality of a nation.

In the epics and legends the women was presented often as a superhuman being. For example in the Legend of Genesis, God was inspired to create the universe by Ak Ana which was the dream of a woman that is made up of light. Again epic heroes were being escaped from the death by the loyalty of their sisters and wives. In the one of the story in Dede Korkut Legend ,the request of Bay Bican from his beys to pray for him to God for giving him a daughter is very remarkable when we compare this information

²⁰ Zerrin Ediz , *Kadınların Tarihine Giriş: Hititlilerden Günümüze*, İstanbul: 1995, Adım Press, p.32-35

²¹ Ibid. 17-22.

with another contemporary societies' regards to girls. Because women, in this period, have been considered sinister and women have not had any rights and freedom.²²

In Turkish social life, women could participate to every activity freely. This was because of that the crimes against women were being punished severely. In the society in which there was no prostitution, the punishment of the rape was to sentence the guilty person to death. Therefore, women could take place at the every stage of the life. Thanks to custom law, every crime against women was being punished severely. In this atmosphere, women could attend in every activity with her husband, even in the defense of country. Travelers such as westerner Marco Polo, easterner Ibn Batuta, Ibn Fadl visited Turkish territories gave the information which contain these kind anectodes.²³

2.2 Women in Islamic Law

As mentioned above, basically the Ottoman legal system is based on Islamic law. In this regard we considered that it is essential for our study to observe the status, rights and freedoms of women before Islamic law. In this section we will try to investigate the place of women in Islamic law.

2.2.1 Some Customs and Traditions Eliminated by Islam in Favor of Women

Islam rejected strictly Jewish and Christian belief that the woman was cursed. One of the traditions of Jahiliyyah period, the practice of burying the girls alive was forbidden strictly. Prophet Muhammad by saying " Anything has the bad omen." destroyed the belief of that women are sinister. Men was commanded to show respect , love, care, and great compassion towards

²² Abdurrahman Kurt, *Tarihi Süreçte Türk Kadınları*, In. *Türkler*, Ankara: Yeni Türkiye Press.p.121.

²³ Ahmet Akgündüz, *Sarayda Harem: Saray-Kadın-Aşk*, İstanbul: 2011, Hayat Press,p. 9-15.

women. Even, in the Quran, there are two verses for the women. Prophet Muhammad instructed the muslims by saying "Administer the justice between your children when you give them the present." By saying that "If I would keep one of the high Premium it would be my daughters" he praised the girls. As an answer to a companion who asked who is worthy of reverence , Prophet Muhammad "mother" told three time, and after that he said "father".²⁴

2.2.2 Rights and Freedoms of Women in Islamic Law

According to Islam, men and women totaly equal to each other because of both were created by God. When God declared that He will create humanbeing as his caliph at the earth, he has not made discrimination between men and women. For this reason, in terms of being the represantative of God on the earth, there is no difference between men and women. A woman like men is capable of and has the same rights. Therefore, all rights like religious, scientific, administrative, political, economic, and concerning family affairs were given to women.²⁵In both the Quran and Hadiths which was left as a heritage to us by Prophet Muhammad, the subject of women was not located under the title of gender, but as a "eşref-i mahluk". The reason for the presence of the verse of Nisa in the Quran was not that this verse was assigned to women and only addresses the women, on the contrary it took out women from being a gender issue ,and gave the broadest meaning to women under the headings like human,community, and family²⁶

The situation of men and women is like the description of the Prophet Muhammad. He said that "All men and women are equal like the teeth of the comb." They complete each other. This verse represent the situation very

²⁴ Ibid.p.19.

²⁵Mehmet Görmez, "İslam ve Kadın Yazıları Üzerine" *Diyanet Avrupa Dergisi*, Mart:2007, p.95.

well; "Women are your clothes and you are their clothes". It is possible to understand this saying in two ways. In two ways you are precious each others; on the one hand you wrap each other like a dress, on the other hand you cover shames, deficiencies of each other in the same manner how a dress covers your body and protects you from cold and heat. In that case who is superior, men or women, is an useless discussion. Again according to the explanation of the Quran, how men has some quality, advantages, and merits which women has not got, in the same way women has got some virtues, advantages which men has not got. For this reason, both gender depend on each other, and mutually both genders has different advantages and virtues. Any attempt to make a comparison at the same points might lead to false conclusions.²⁷

2.2.2.1 Women's Political Rights

In the sense of the political rights, women also has the same rights to vote and to be elected like men. It was an historical fact that women run the scientific surveys, went to the combats, being appointed as judge, have the power of influencing the decision making circles in the time of Prophet Muhammad and in the period of his righteous representatives, Four Caliphs. For that reason, there is no any evidence which deprives the women from political life in the Quran, and Sunnah. Only in the Bukhari there is a saying of Prophet Muhammad. In this saying it was related that a nation which leaves its administration to women can not be get better. Many Islamic scholars, on the basis of this hadith claimed that woman has not got custody and because of this they can not be the head of the state. But in the verse it was related that "Muslim men and women are the guardians of each other", from this verse it can be inferred that women has the right of the custody.

²⁶ Ibid.p.97.

²⁷ Hakki Ünal,"Allahın Eşit Kulları" *Diyanet Aylık Dergisi*, Aralık:2006, s.192,p. 145.

For this reason to claim that in Islam the rights of custody only belongs to men is not valid always and in everywhere. There is no evidence in this matter. If there is such thing, it can be accepted as an interpretation and this interpretation depends on conviction.²⁸

Furthermore the Quran describes the events which took place between Prophet Solomon and Belkis. Belkis was carrying out the state with consultation and not doing anything before asking, with these principles she was governing her country succesfully. In these verses it was related that Belkis run the affairs of the state in a nice way, and there is no any notification about the inadequacy or the imperfect manner of Belkis in the sense of the administarting her state. Muslims are required to take lesson from this example. The Cemel Incident was a political event under the leadership of Prophet's wife Aisha. In this opposition movement the great companions of the Prophet Muhammad were beside Aisha. Great Islamic jurist Kasan also emphasized in his book "Bedayia" that women tend to be the ruler or a judge. Thus, there is no any obstacle with strong evidences before women concerning to be ruler or having duty in state machine. The negative opinions and practices must be evaluated in the condition of its time..²⁹

2.2.2.2 Women's Right to Work

One of the subjects of the discussions in Muslim countries is whether women can work or not. There is a verse in the Quran concerning this matter. It was reported that women can work, and what she gained belongs

²⁸ Osman Eskicioğlu, *İslam Hukuku Açısından Hukuk ve İnsan Hakları*, İzmir: 1996, p.69-71,112.

²⁹ *Ibid.*

²² Mehmet Said Hatip Oğlu," Mehmet Said Hatipoğlu ile Kuranın Işığında Kadın", *Söyleşi*, Ayfer Balaban- Hatice Güler, *Diyanet Avrupa Dergisi*, 2007, p.38-39.

to her: "For men is a share of what they have earned, and for women is a share of what they have earned."³⁰

It was a known historical fact that Caliph Omar appointed Şifa binti Abdullah as an inspector to the market place of Madina.

According to Islam, as a rule, women can work both inside and outside of the home, and she can help to her husband in the providing the needs of family. According to the needs and conditions, the role of the couples can be changed. The important thing is to go through the life in peace, and to find the equilibrium with taking into consideration the abilities of both members. In some sources it was emphasized that Prophet Muhammad gave the responsibility of domestic affairs to his daughter Fatima, and of external affairs to his son-in-law Ali. We can infer from this practice that Prophet Muhammad wanted to give an example for how a family relationship concerning responsibilities must be. This practice was not a compulsory one which depends on the tradition, but an advisory opinion about the solution of the problem which could be confronted by every family in Islamic society.³¹

Zeynep binti Cahş who was the cousin of Prophet Muhammad married at the age of 35 and she was the master of leather processing. She was processing the raw leather and then she was sewing them to make goods. According to the statements which can be found in narrations, there was a workshop.³²

According the informations taken from the records of Mahfil-i Şeriyyat, we encounter women who are working in daily routine jobs in Ottoman society. For instance, it had been seen that some divorced women

³¹ Ömer Nasuhî Bilmen, *Hukuk-i İslamiyye ve Islahatı Fıkhiyye Kamusu*, İstanbul: 1967,II/484.

³² *Ibid.*

were working as a wet-nurse in the home of others. ³³

According to the Islamic law the allowance of women belongs to her husband. Women are not obliged to work to earn money. Islam does not force women to work, but also it does not forbid the rights of women to work. When it deems appropriate under the conditions of Islam, there is no any restriction for women to work.

2.2.2.3 The Rights of Women Concerning the Selection of Her Spouse, and Marriage

Woman has also some certain rights and freedoms in family life. She has the complete freedom for choosing with whom she will be married, and the last decision belongs to her in this matter. Because the verse "until woman is married with another husband" emphasizes that the process of marriage under the control of woman.³⁴

2.2.2.4 Women's Rights to Education

Each nation's education system is the guarantee of its survival. For this reason there is a cardinal role of the education and training in Islamic society. Woman is the most perfect educator. The real source of the training

³³ M.Ş.S. Nr.1, 30\1.

³⁴ The daughter of Hidam who was the native of Madina tells to Aisha: My father wants me to marry with a reputable relative. He does not need to ask me. I am uncomfortable with this situation. As a girl, do I have any right to choose my life friend? Does Islam not give to me this right? Do I have to choose the one whom my father chooses? Aisha replied that: The Messenger of Allah is not home now. Let's ask your question to Him and listen to his answer. Wait a little here. After a moment, The Messenger of Allah came. Aisha asked the same question which Hansa asked. Prophet Muhammad shows a special interest to this question, and he gives his order to bring the father of the girl. The first question of Prophet Muhammad to Hidam was that Don't you need to ask your daughter what she likes or not? And do you force your daughter to marry with a man whom you liked? Father Hidam's answer was ready: O Messenger of Allah. The one I choose is an intelligent child of a good family. He is also worthy of my daughter. Prophet Muhammad asks: Who will live with this young, you or your daughter? Hidam replies: My daughter O Messenger of Allah. Prophet Muhammad says: If so, the last word and decision belongs to your daughter. Stop this deal which you did without asking to your daughter! At this moment an unexpected sound comes: O Messenger of Allah I choose the one which my father chooses, and I am saying yes to his will. Don't stop the agreement. After that Hansa made the following extraordinary statement: The enforcement of my father led to the spread of an idea that the girl has no right to choose. So I needed to ask. Now it comes that the girls have the right to choose. Parents can not force their daughters to choose their own chosen. Now I choose the one who my father chooses. See.. (Ahmet Şahin, <http://www.islamiyet.gen.tr/islamda-kadin-ve-aile/kadinin-esini-secme-hakki-ve-islam.html>)

of children is women. It can not be imagined that the deprivation of women from the education. Prophet Muhammad always encouraged and commanded women to learn how to read and write. Throughout the Islamic history a lot of writers, lawyers, traditionists were trained.³⁵ When we consider that the first person who reacted to the command of "read" was Hatice, we can emphasize to what extent a change occurred about the education of women in Islam³⁶

Islam also gave the opportunity of the education which men has to the women. The verses we applied for this matter sometimes addressed to the public appeal, and sometimes directly to women in the generality. In others, the right of women to acquire the education was cited knowingly. For example the verse "Are those equal, those who know and those who do not know?" includes the command that women must have the knowledge. The prayer "O my Lord, increase my knowledge" can be performed both men and women. The sayings of Prophet Muhammad such as "The pursuit of the knowledge is obligatory to all Muslim and women", "Everything which was prescribed to men is rendered obligatory to women, except jihad, Friday and funeral prayer considering women as addressee. Also the other sayings of Prophet Muhammad such as "If someone has a concubine, and gives to her a good education and training, and after that if he release her from slavery, the God reward this person with a portion two time greater than what he gave" shows that even the slave women was considered to have the rights for education. The rights granted to women in the Quran and Hadiths was applied to the practical life in the time of the Prophet Muhammad, and the following periods this was continued by Muslims. In the time of the Prophet Muhammad, women could come to mosques with men, and they were benefitting from the preachings and hutbas. A woman who has a question

³⁵Osman Eskicioğlu, *Hukuk ve İnsan Hakları*, p. 121.

³⁶ Fahri Kayadibi, "Vahiy Sürecinde Kadın" *Diyanet Avrupa dergisi*, Mart:2007, s.95, p.29.

could take the answer either directly herself from the Prophet or by an intermediary³⁷. Sometimes, Asma who was the foster-sister of the Prophet Muhammad was asking some question related to feminine matters, and while she was asking she was not shy. Also the Prophet Muhammad was answering those questions. As it is seen clearly, in the time of the Prophet Muhammad, women has not got any problem about asking question and learning.³⁸

At this point we want to stres on the way that women obtained the knowledge. As it is known during the *Asr-ıSaadet*, the mosques were not using only for the prayer. Almost, mosques were like the other institutions such as madrasa in which the knowledge could be obtained. In this regard, male or female, for all the people, at that time mosques were the only option to take information about something. With the declaration "Do not interfere with women to go to the mosques", he explicitly emphasized the rights of women to obtain knowledge. Even in the time of Caliph Omar, a seperate door was allocated to women for their entrance easily to the mosque, and this door is stil exist and named as "*Babü'n-Nisa'*". Again the Prophet Muhammad allocated some days to special talks with women. He declared that he was sent as a teacher to his community. He gave special importance to the education of both male and female member of his ummah. Also it was known fact that he allocated one day of the week to women who came with the special request from him about talking.³⁹

2.2.2.5. Women's Rights Concerning to Use Their Properties

Women has the full right of ownership on her own goods. There can not be any pressure about where and how she spends her wealth. According

³⁷ Ibid.p.29.

³⁸ Ibidp.30-31.

³⁹Mehmet Said Hatipoğlu, "Prof.Dr. Mehmet Said Hatipoğlu ile İslamın Işığında Kadın"
Söyleşi:Ayfer Balaban-Hatice Güler, *D.A.D*, p 95

the leading jurist like Ebu Hanife, Ebu Yusuf, Muhanned, Hasan b. Ziyad, and Şafi, when the women reaches to puberty she can grant , and she has the full autonomy on her properties. Islamic law applies the principle of seperation of goods. Accordingly, women have their own property. They have the full authority on their own properties. There is no rights of husband on his wife's properties. Women can not be pressured by her husband when she is making disposition of her own goods. We can see some examples about this topic in the documents.

()Hasan Ağa ibni İbrahm nâm kimesne muvâcehesinde mezbûr Hasan Ağa ile mukaddemâ zevciyet beynimizde kâin iken esnâ-yı müfâratimizde malımdan bin beş yüz kuruş kıymetli iki aded Şalı minteri ve bir aded çuka ferâce ile kezâlik mecmû'u üç bin iki yüz kuruş kıymetli bir aded taşlı elmas yüzük ve bir aded ()kürk ve bir aded () saati bir aded () şal ve bir aded döşek ma'a şarşeb ve bir aded basma yorgan ma'a basma çarşeb () iki yüz kırk kuruş mezbûr Hasan Ağa fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın ahz ve kabz itmeleri zikrleri mürûr iden yüzük ve saat ve eşyâ-i sâire-i tahrîre-i merkûme mevcûde ise isâbet ve istihlâk ise işbu kıymetleri olan meblağın-i mezkûrın cem'an beş bin yüz kuruş ile nakd-i mezbûr iki yüz kırk kuruşa bi-tarîki'z-zemân bana edâ ve teslîme mezbûr Hasan Ağa'ya tenbîh olunmak murâdıdır..⁴⁰

At the same time, men can not ask his wife to give her own properties to him. If women give her properties willingly, there is no problem and the given properties become "halal" to husband. They can take these properties and use the same as his own properties⁴¹. From moving from all these facts we can infer that in Islamic law, women has the full capacity of act.The

⁴⁰ M.Ş.S. Nr.1,s.8\2.

⁴¹Osman Eskiçioğlu, *İslam ve Ekonomi*, İzmir:1999, p. 75.

gender difference in Islamic law is not like Roman law which narrows the rights of women.⁴²

⁴² Ahmet Akgündüz, *Harem*, p.31.

CHAPTER 3

Causes of the Case

In this section we will try to explain the causes of the cases in the line from the most frequently to the rare with their examples. In the seventy-two cases, the "mehir=dowry" was the reason of twenty cases..

3.1 Dowry

In the records we are working on now, dowry was described according to the way of payment. "*Mehr-i muaccel*" was the one which was given at the moment of marriage contract, "*mehr-i müecce*" was given the one which would be given in the future, and "*mehr-i müsemma*" was the another one which specified during or after the marriage contract. For determining the amount of dowry, there were some measures such as the economic level and status of family, the age of women, beauty, virginity, widowhood, etc.⁴³ But in the register concerning with the period, there is no any directly linked marriage contract. Because of this we can only detect the amount of the dowries from the case of divorce which are in the records. The highest amount of dowry was 3500 kuruş and the lowest dowry was 101 kuruş in the records we used.

()mihri-i mu'accele meblağ-ı mezkûr üç bin beş yüz kuruşun müdde'îye-i mezbûre Münire Hatun'a hâlâ edâ ve teslîmiyle mezbûr Süleyman Ağa ilzâm olunduğu tescîliyle()⁴⁴

⁴³ M. Âkif Aydın, *İslâm ve Osmanlı Aile Hukuku*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yay., İstanbul, 1985, p.59-60.

⁴⁴ M.Ş.S. Nr.1,s.16\2

().İsmail Ağa ibni Abdullah nâm kimesne müvâcehesinde mezbûr İsmail Ağa yüz bir kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim iken..."⁴⁵

In our opinion, the changes in the amount of the dowry exhibit the varieties due to the status and earnings of men. When we look at the woman who receives high amount of dowry from her husband, we see that her husband is one among the highest men of the state, such military or ilmiye. In addition to them we see that the low amount of dowry was given by ordinary men.

According to the records on which we are working now, it is difficult to have an accurate assessment about the economic status which dowry provives with women, but we can have some opinion about it. For example the price of a buffalo cow was four Ottoman Liras which was equal to four hundred mecdi golden. When it is compared with today's prices, we can gain, to some extent, certain opinion about the economic status which can be obtained by dowry. While dowry was an important economic apparatus which generates income for women, it was a burden on the shoulder of men.⁴⁶ In the texts we read, this situation seemed like this: Ali Agha who lives around Üsküdar divorced his wife Düriye Hatun. Düriye Hatun appealed to the court for taking her dowry and alimony whose amount were around two hundred and fifty thousand. When she could not prove that she took her dowry, the court warned her to continue to obey to her husband. At this point the interesting and noteworthy point is that: The husband whose name was mentioned above did not insist about dowry which he gave, but also he accepted to marry with his divorced wife again. Most likely the reason for Ali Agha to accept Duriye Hatun again as a wife was that the amount of the

⁴⁵ M.Ş.S. Nr.1, s.12\5.

⁴⁶ Süraiya Faroqhi, Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam, Ortaçağdan Yirminci Yüzyıla ,İstanbul:1997 Tarih Vakfi Yurt Press, p.117.

dowry he should have to give was very heavy for him in that moment.

“(Merkûm zimmetinde mütekarrer ve ma’kûdun aleyh mihr-i mü’accel-i mezkûr hakkım olan bin iki yüz elli bir kuruş hâlâ bana edâya ve iddetim iktizâsian değın beni infâkla mezbûr Es-seyyid Ali Ağa’ya tenbîh olunmak murâdımdır deyu ba`de`d-da`vâ ve`l-istintâk ol dahi cevâbında müdde`ye-i mezbûre Şerife Düriye Hatun ol mikdar kuruş mihr-i mu`accel ve mihr-i mü`accel tesmiyeleriyle zevce-i menkûha-i medhûlün bhâsi olduğunu ikrâr mâ`adâsını ityândan izhâr-ı acz idüp talebiyle mezbûr Es-seyyid Ali Ağa bi`l-müvâcehe bernehc-i şer`î tahlîf olunmağın mûcibince müdde`ye-i mezbûre Şerife Düriye Hatun da`vâ-ı mezkûresiyle mezbûr Es-seyyid Ali Ağa’ya bilâ-beyyine mu`ârazadan ba`de`l-men` zevc-i mezbûr Es-seyyid Ali Ağa’nın menzil-i mezkûruna gidüp kendüye itâ`at ve inkıyât ve hukûk-ı zevciyete mürâ`ât itmek üzere mezbûre Şerife Düriye Hatun’a tenbîh olunduğu huzûr fî 9 s. Sene 72.⁴⁷

As it can be seen from the examples above the institution of marriage in Ottoman society was not built on simple rules. First of all, couples must accept that both sides have the responsibilities and duties. Accordingly, obedience to husband, not to leave home without his permission, residence at husband’s home etc. were some of these responsibilities. Also husband could check his wife’s activities at outside. Also wife has got some rights to ask to be treated by her husband properly, the rights of visiting her relatives, and the full authority on her own goods were the rights of women. In

⁴⁷ M.Ş.S. Nr.1, s.17.

addition, women can not be forced to participate to the expense of the home, because this responsibility was given to the husband.

In the records which we examined, we encountered to some women who applied to the court to take their dowry from their husband without a divorce taken place. For Example; This indicates that in Ottoman society, when women want to search their rights there was no any obstacle, and is the indication of how the women move freely.⁴⁸

3.2 Wedding

For wedding, often the marriage should has to be registered to the court. But this kind of records can not be observed so often. The unrecorded weddings meant that they had the legitimized status by the verbal consent and the witness of the community. General practice should be like that. But this issue was very sensitive in some regions and cities. The findings related to wedding in the records we used, we tried to get the information from different cases like, about alimony, inheritance, etc. According to Islamic law the family was considered as a sacred structure. For the formation of the family the marriage, and for the formation of the marriage the marriage act must be made .We can describe the marriage act as the one which gives to male and female the rights of being benefitted from each other .

According to Islam, for the marriage act's validity, there was no need to the presence of any official or civil servant. It was sufficient the presence of two male witnesses for the validity of the marriage act. However , from the very early periods, because of the importance of marriage in the sense of its importance for the society, a special attention was given to that the marriage act must be before the authortiy who knows the legal aspects of

⁴⁸ M.Ş.S. Nr.1 s.32\3.

the marriage.⁴⁹

3.2.1 Requirement and Acceptance

Mutual consent is essential in marriage. Without the consent of either party, to perform a marriage is impossible. Before the marriage contract happens, both party reveal clearly what they want and to what extent they desire the marriage. Those requests and expectations are admissible for both sides, the marriage act takes place. Primarily the marriage act takes place between those who mary, the consent about the marriage first be shown by them.⁵⁰The participation of the families could be on the advisory degree, and they can not show any attitudes which can affect the marriage. Relatives were warned not to be effective or in the role of preventing the marriage, and this situation was prohibited bythe Quran.

In Ottoman society, there was an application about making the wedding contracts between children or the spouses who did not reach to puberty. However, this practice make possible that children are able to terminate the marriage when they achieve to the puberty. This was named as "*Buluğ muhayyerliğı*". In the records we monitored we saw some cases. In those cases girls married without their consent and by the force of their parents. But those girls appealed to the court to terminate their marriage when they reached to puberty. By using their rights of "*buluğ muhayyerliğı*", they have ended their marriage.⁵¹

İstanbul'da Avret Bazarı kurbünde Canbaziye mahallesinde sâkine sâhibe-i arz-ı hâl mu'arrafetü'z-zât Aişe Hatun Mahfil-i şer'iyâtda mezbûre Aişe Hatun'un pederi derûn-ı arz-ı hâlde mezkûrû'l-ism El-hac () bin

⁴⁹ Güven Dinç,Şeriye Sicillerine Göre XIX Yüzyıl Ortalarında Antalyada Ailenin Sosyo -Ekonomik Durumu, *Sosyal Bilimler Dergisi*. 2007\6, p. 53-54

⁵⁰ İbid, p, 55.

İsmail nâm kimesne müvâcehesinde bin iki yüz kırk Mehmed Ağa ibni Abdullah nâm kimesneye hayâtında yedi yüz kuruş mihr-i mu'accel ve yedi yüz kuruş mihr-i mü'accel tesmiyeleriyle bi'l-velâye tezvîc ve tenkîh eylediğinde ol dahi ber-minvâl-i muharrer ba'de't-tezevvüc ve't-tenkîh ve'l-kabûl ve ol dahi üç sene müddet-i zevciyet beynimizde kâim iken dokuz senesi hilâlinde dokuz yaşında sağır iken pederim ve velîm merkûm El-hac Musa Ağa() ben bin iki yüz elli beş senesi hilâlinde âkile ve bâliğa ve reşîde ve mihreyn-i mezkûreynim olan bin dört yüz kuruşdan her birinden fâriğa olarak()⁵²

3.2.2 Divorce

There is no benefit for the society and both parties of the marriage, if there is no harmony and peace in the marriage. But there was an emphasize on that the high rate of divorce might cause deficiencies in the society. In this regard, at this period, whether spouses are allowed to separate or not, if the permission was given, this separation in which manner takes place is strictly relevant subject for our study. Eventhough the divorce causes the disintegration of the society and it was an unwelcome phenomenon, it can be acceptable under the situation like adultery, severe incompatibility etc.

When we take the divorce cases in the records into consideration we can easily claim that one of the reasons for divorce was severe incompatibility. One of the most important issues which attracted our attention is that women wished to divorce for severe incompatibility. The severe incompatibility between husband and wife was expressed in the records in the phrases like "*hüsn-i imtizac*" or "*hüsn-i muaşeret*".

⁵¹ Mehmet Akif Aydın, p. 81.

⁵² M.Ş.S. Nr.1, s.15\4.

There are three types of divorce according to Islamic law. The divorce which takes place by the husband's unilateral declaration about his will to divorce: There is no need for the court decision. The divorce by the way of "Muhala" or "Hul": In this way husband and wife agree to divorce. Generally, in this kind of divorces, the women who do not want to continue the marriage give up their demands about the dowry or discount the amount of dowry, or as another option they give to their husband a sum of money, goods which have the financial value.⁵³ Through the evaluation of the records, we can see some cases which resolved the problem with the way of "muhalla".

()İsmail Ağa ibni Abdullah nâm kimesne müvâcehesinde mezbûr İsmail Ağa yüz bir kuruş mihr-i mü'eccel bâten tatlık etmişdi el-hâletü hâzihî ben mezbûrun zimmetinde()ve ma'kûdün aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûr hakkım olan yüz kuruşdan rızâmla meccânen fâriğ olduğumda ol dahi nafaka-i iddet-i ma'lûmem ve mü'net-i süknâm mukâbelelerinde bi't-terâzî beynimizde ta'yîn olunan yüz kuruşu bana def ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden tamâmen ve kâmilen ahz ve kabz itmeme zevciyete ibtidâ ve zevciyetimizden işbu tarih-i ilâma gelince sâir cem'î hukûk-ı şer'iyyeye müte'allika âmme-i da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i âm-i sahîh-i şer'î ile kabûlümüzü hâvî ibrâ ve iskât eyledikde()⁵⁴

Another type of the divorce was the one with the decision of the court because of the existence of some special reasons. This kind of divorce was named as "tefrik" or "kaza" divorce. This kind of divorce was not the like two

⁵³ Fahrettin Atar, *Muhala*, D.İ.A, v.30, p.399-402.

⁵⁴M.Ş.S. Nr.1,s32.

mentioned before. In this divorce there is no need to have the will of husband. The decision of the judge is sufficient for the realization of divorce.⁵⁵

Also in the cases we see frequently that the divorced women applied to the court to claim their rights of dowry. But at this point, it is interesting that there was no any claim regarding children's tutelage, the lack of information about this subject is taking attention.

The incompatibility between husband and wife does not give result of divorce always. In such cases, the court uses its warning function, and creates a legal protection for the preservation of the family in a peaceful environment . We encountered a case in the records. Süleyman Agha from Galata married with Münire Hatun with promise of one thousand and five hundred kuruş mihr-i muaccel and one thousand and one kuruş mihr-i müeccel. Although he gave the rights of dowry to his wife, because of that his wife does not live with him and she does not obey him, and also the request of her returning to his home and expectancy of obedience from her, Süleyman Agha appealed to the court. Thereupon, the court activated its warning function and warned Münire Haatun to obey to her husband. By looking at this example we can claim that the court has a function to keep marriages going on and for this purpose it functions as a legal protection and a warning apparatus.

mihr-i mu'accel-i mezkûru olan bin beş yüz kuruşu dahi zevce-i mezbûre Münire Hatun'a tamâmen edâ ve îfâ itmişken bana itâ'at ve inkıyât ve hukûk-ı zevciyete mürâ'ât itmemekle suâl olunup benim zikr olunan Rumeli Feneri'nde vâki' galk ve merâfiki başka mesken-i şer'î olan menzilime gelüb bana itâ'at ve inkıyâd ve

⁵⁵ Aydın, p. 69.

hukûk-ı zevciyete mürâ`at itmek üzere zevcem mersûm
Münire Hatun'a tenbîh olunmak matlûbumdur mezbûr
Süleyman Ağa'nın menzil-oi mezkûruna gidüp kendüye
itâ`at ve inkıyât ve hukûk-ı zevciyete mürâ`at itmek
üzere mezbûre MünireHatun'a tenbîh olduğu huzûr
Sene 71⁵⁶

Another issue we encountered in the process of divorce is the matter of alimony. Alimony emerges as "*İddet nafakas'*". According to Islamic law, women can not marry with another men again before the first three months after her divorce. The reason of this practice was to understand whether women was pregnant or not. During this time the husband was obliged to provide the subsistence livelihood for women. We saw a lot of examples in this matter.

()dahi nafaka-i iddet-i ma'lûmem ve mü'net-i
süknâm mukâbelelerinde bi't-terâzî beynimizde
ta'yîn olunan yüz kuruşu bana def`ve teslîm
eylediğinde ben dahi yedinden tamâmen ve
kâmilen ahz ve kabz itmemle()⁵⁷

3.3 Inheritance

Another discussion subject for the determination of the status of women was their status in inheritance law. According to Islamic law men receive from the inheritance more two times what women receives. This issue was the focus of criticism.

⁵⁶ M.Ş.S. Nr., s.17.

The different duties acquire the different needs. Because of this the differentiation must be accepted as normal. Despite the different needs and responsibilities, if a fair share is being received by two party this does not mean the justice. Carullah says in this matter:; "For example we assume that boy received from the inheritance one thousand dirhams, and his sister received five hundred dirhams. When the boys marry, he gives five hundred dirhams and remains only five dirhams at the hand of the boy. When his sisters marry, she receives five hundred dirhams, and she has one thousand dirhams". When the boy achieves puberty he becomes the head of family. Girl becomes the owner of another family's properties. Because of that all needs of girls is being provided by her husband, to give the same amount of money or goods from the inherited properties can not be suitable from the social justice point of view."⁵⁸In here it was aimed that the needs differentiate the rate of inheritance and this differentiation does not pose injustice.

The livelihoods of mother, wife, daughter, sister do not belong to women, but it is on the shoulder of men. Women often are not obliged to provide livelihood of others than herself. On the contrary, men in all situations is obliged to provide a living to his mother, wife, daughter, and to sister. Male is the official patron of the family and he is responsible of every member of family. For that reason, with the accordance with the "benefaction is subject to liability", Islam gave the men two times more share from the inheritance because of that he provides livelihood to his mother, wife, daughter, and sister than the share of women who are not obliged to such responsibilities..⁵⁹

⁵⁷ M.Ş.S. Nr.1, s.11\4.

⁵⁸ Musa Carullah, *Hatun*, (trans. Mehmet Görmez), Ankara, 1999, p.110.

⁵⁹ Akgündüz, p.30.

Also in Ottoman Empire without the exception, the rules of "ferai" were applied to share the movable and immovable properties.⁶⁰ For this reason in the both situation, women are deceased or heir, the allocation was made according to Islamic law's principles. There are numerous examples in this regard in Sharia records and archival documents which is available. But sometimes we can see inappropriate applications which were out of the provisions of the Sharia law and inheritance. According to a document which was written in 1660 at Konya, the children of Seyyid Emrullah Çelebi, Raziye and Seyyid Mehmed Çelebi, shared the remaining property among themselves equally. However, according to the principles of "ferai", this inheritance must be allocated differently and Seyyid Mehmet should have taken the more goods than his sister. Another interesting point in this case that when the situation was carried before the court, the judge did not object to this kind allocation.⁶¹

It is not possible to say that women were taking role efficiently like men in the social and economic life in Ottoman society. However this does not mean that women were not present in any economic activity. In this period, women have had financial resources thanks to a variety of ways and they assessed them as they wish.

As it is known, Islamic law accepted the separation of property regime. For this reason woman is not obliged to spend her money or financial sources to provide a livelihood to family no matter how much she has got. In contrast, certain obligations were given to men, including primarily payments for alimony and dowry. According to Sharia, women has the right of having her own properties and, if she has the full authority over

⁶⁰In the Islamic inheritance law, every member of the deceased person's family has some share from heritage. This share was named as "ashab'ul feraiz." The shares of the members in this group was determined according to the Quran, Sunnah, and ichtihad. This system was innovated to protect the right of people who have not got the inheritance right in the previous system against the true heirs.

her own properties, without any permission from anyone, could use it . Marriage does not have any affect on the right of women concerning having the power to dispose on her own properties. Islamic law has accepted a complete regime of property seperation between partners. Women can dispose of her own properties as she wishes without the consent of her husband. To any legal proceeding of women, husband has not got any right to prevent, or to be involved in this or that way. Women can handle the administration of her own property or she can leave this job to another man.⁶²We can infer from the document we scrutinized that the regime of property seperation was applied very easily in Ottoman society.

ma'rifetü'z-zât Şerife ibni Hafıza Hatun ibnetü Mehmed Sa'id Mahfil-i şer'iyâtda sâbıkan bâb-ı zabtiye neferâtından ()Hasan Ağa ibni İbrahm nâm kimesne muvâcehesinde mezbûr Hasan Ağa ile mukaddemâ zevciyet beynimizde kâin iken esnâ-yı müfâratimizde maldan Mehmed'î bin beş yüz kuruş kıymetli iki aded Şalı minteri ve bir aded çuka ferâce ile kezâlik mecmû'u üç bin iki yüz kuruş kıymetli bir aded taşlı elmas yüzük ve bir aded ()kürk ve bir aded () saati bir aded () şal ve bir aded döşek ma'a şarşeb ve bir aded basma yorgan ma'a basma çarşeb () iki yüz kırk kuruş mezbûr Hasan Ağa fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın ahz ve kabz itmeleri zikrleri mürûr iden yüzük ve saat ve eşyâ-i sâire-i tahrîre-i merkûme mevcûde ise isâbet ve istihlâk ise işbu kıymetleri olan meblağın-i mezkûrın cem'an beş bin yüz kuruş ile nakd-i mezbûr iki yüz kırk kuruşa bi-tarîki'z-

⁶¹ Gül Akyılmaz, "Osmanlı Miras Hukukunda Kadının Statüsü", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* v. XI, Sa.1-2, Y.2007 471, 483-84

⁶² Halil Cin, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, Konya: 1988 s. 193;

zemân () bana edâ ve teslîme mezbûr Hasan Ağa'ya
tenbîh olunmak murâdıdır()⁶³.

The positions and status of women in social and economic life in Ottoman society has been always a major subject of discussion. It has aroused always curiosity that whether women owned the property in economic life or not; if she had properties, in which ways she made economization of these properties; and the source of her wealth. Of course , there were some specific assets which belong to women. Well, in which ways they could achieve to have these assets? In the classical period of Ottoman society, women can obtain wealth through four main sources or methods. The First, the inheritance of wealth after the death of a family members; the second, in any way the donation of property to them; the third, the payment of required dowry during marriage contract, and the fourth the money they gained by the result of profession or job. Among the mentioned way of obtaining property, the dowry and inheritance are the easiest way of making property. Women has nothing to do about the ratio which she obtain from the wealth which came through the inheritance. However, in the determination of dowry which obtained by marriage and gives an income to women, women is involved with decisions.⁶⁴ But the wishes of women is not independent from the criterias such as her social status, age, physical beauty, and virginity. In the acquiring a wealth through the donation, the situation is completely dependent on other side's intentions and wills. As a result the person who received the donation has not got any affect. In the last option, if woman wants, she can obtain a huge wealth by being involved in trade and financial life. At the same if she wishes she can use credit for commercial purposes, as well as to meet a particular need.

⁶³ M,Ş.S. Nr.1. s.13.

⁶⁴ Akyılmaz, p. 473-475, 479.

3.4 Debt Lawsuits

We see that the practice of borrowing money was taken place frequently in Ottoman society. Seventeen of the examined cases were related to receivables. But according to what we understood from the records is that the amount of the borrowed money was not written and the amount was emphasized by verbal. In some exceptional cases, it was seen that the lending process taken place in front of the witnesses. At the same time, as it is today, we encounter the practice of requiring a guarantor for lended money.

At this point we want to point out to whom the money was given as a debt. Very often we see that muslim women were giving money as a debt to each other.⁶⁵ At the same time we see that an interaction were taking place between muslim and non-muslim women through lending money process. Interestingly enough, we see that a woman lend her money to muslim man and even to non-muslim man⁶⁶.

3.5 The cases of non- Muslims in Ottoman Court

Firstly, we want to give a general information about legal status of non-Muslims in Ottoman State.

3.5.1 The Legal Status of non-Muslims in Ottoman State

One of the most important features of Ottoman State was that it was a multi-national empire and its ability to govern so much different ethnic and religious societies in harmony. Therefore, the non-Muslims constituted a part of the Ottoman subjects. Islamic law for describing technically the non-

⁶⁵ M.Ş.S. Nr.1, s.1, D. 1\1, 8\2, 8\3, 10\3, 11\4, 28\6, 30\3.

⁶⁶ M.Ş.S. Nr.1, s. 10\1, 3\5, 6\2.

muslim citizen used the term of "*Dhimmi*". "*Dhimmi*" derives from security, word, and the word of embezzlement. They have gained to live in Islamic countries by accepting the dominance of Islamic government.⁶⁷ At the beginning to have the status was only possible for the "*ehl-i kitap*". Later this status was given to Magus, Budhists, and Hindus. Once a country enters to the control of Islamic states, if the people do not accept the İslam, they could continue to live in their country under the status of "Dhimmi". This means that for gaining the status of Dhimmi, non-Muslims should have made an agreement with the state, and this agreement's time is eternal, it can not be restricted with a certain period.⁶⁸

With the signing of Zimmah agreement, non-Muslims gain the permission to live in Islamic society, and their lives and properties become the subject of protection of Islam. This means that if a Muslim kills a non-Muslim, he would be punished like as if he killed a Muslim. Dhimmi's properties also are protected against unfair acts. They also enjoy the freedom of conscience and religion. They can not be forced to convert and Muslims can not destroy their pre-existence churches. In return for this protection, non-Muslims are obliged to give poll tax, and tribute.⁶⁹

Also they have to obey to the Islamic rules. The first example and the source of the concept was the Constitution of Madina. By the 25th clause of Constitution which the freedom of conscience and religion was declared clearly. The letter which Prophet Muhammad sent to the inhabitants of Necran region was the first example of zimmah agreement, and in this letter the Prophet Muhammad gave protection to them. In this letter the concept

⁶⁷ Cahen, CL., *Dhimmi*, The Encyclopedia of Islam, v.2, p.227-231.

⁶⁸ Gülnihal Bozkurt, *Gayri Müslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukuki Durumu*, Türk Tarih Kurumu Press, Ankara:1996, p.35-38.

⁶⁹ Ercan Yavuz, *Osmanlı Yönetiminde Gayrimüslimler*, Turhan Press, Ankara: 2001, p. 47.

reveals itself with the especially the following expressions; "The lives ,properties, lands, goods, tribes , who are present and who are not present, their worship rituals, and their churches and everything of they have of the Necran's inhabitants and their dependents are under the protection of God and His Prophet. Whatever the rites and denominations all of them shall be executed by the priests and metropolitans. They can not be changed by anyone unless the terms of this agreement was transgressed, and they betray to Islam, and they left the incumbent, this agreement is valid and they are under the protection of the God and His Messenger". In this context for the Ottoman State because of that it was an Islamic State, in sense of determining the status of non-Muslims, the Shariah was effective.⁷⁰

However, Ottoman State was successful in the sense of that it could mount the some arrangements which were the results of special conditions. The most important innovation of Ottoman was that it provided a special status to non-Muslim subjects under the "*Millet*" system, and by doing this it could arrange them as a separate compartments. But some researchers like Macit Kenanoğlu⁷¹ claims that "*İltizam*" system is more important and applicable for non-Muslims

3.5.2 The Legal Status of Dhimmis in Ottoman Empire

Islam has given some legal status to non-Muslims and these status were applied in Ottoman State. When we look at the legal status of non-Muslims, we see that they have different position than status which Muslims have. In some fields of law, Dhimmis were subject to their own religion's law rather than Shariah. In the understanding of Islam, because of that religion

⁷⁰ Bozkurt, *İslam Hukukunda Zimmilerin Hukuki Statüsü*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi\11, p.126-129.

⁷¹ Macit Kenanoğlu, *Osmanlı Millet Sistemi*, Klasik Pess, İstanbul: 2004.

covers the law which governs the relationship between members, as an extension of freedom of religion and conscience, the opportunity to apply their own religious law was given to non-Muslims. As a result of this understanding, the matters which under the especially the influence of religious rules like the affairs of family, inheritance , non-Muslims have the right to apply to their own court these kind of lawsuits.⁷² As a result of this practice the community courts emerged. The ongoing practices according to the Kuran, and Hadiths since the days of Prophet Muhammad, non-Muslims in Islamic states benefited from the judicial autonomy. The non-Muslim communities such as Christian, Jewish, etc, have had their own courts in which their religion's rules were applied under the leadership of their own religious persons. On the other hand if they wish they have had the right to appeal to Islamic courts. In this case, the Islamic law applied to them. In terms of criminal law, except the crimes such as consumption of alcohol, they were subject to the provisions of Islamic criminal law.⁷³

3.5.3 The Relationship Between Muslims and non-Muslims in the Records of Mahfil-i Şer'iyat Court

As is known, the records of şer'iyye covers the all judicial, social, economic, military, and administrative matters and relevant records to these matters. In the records of Şer'iyye of the districts in which Muslims and non-Muslims live together, we can see the records reflecting different relationship between these two groups. According the examination of the registers about İstanbul in where different ethnic and religious groups lived together, there are a lot of records concerning the relationship between Muslims and non-

⁷² Bilal Eryılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Teba'anın Yönetimi: Kuruluştan Tanzimata Kadar Sosyal Ekonomik ve Hukuki Durumları*, İstanbul, p.92-95.

Muslims. In the records we read, we confronted to seven different non-Muslim lawsuits. When we examine the case records of non-Muslim , we can determine that the nationality of defendants and claimant were not cited directly. After giving the name of their districts, they were described with the simple and clear adjectives like "halike, helak olmuş = perished" or with "mütemekkin = settled"⁷⁴ . Later the profession of the claimant was located into record as an indicative factor.

Subject Type	Inheritance	Border	Alimony
Number	4	2	1

Table: Cases of non-Muslims

The law of inheritance handles the regulation, and the outcome of the properties of a death person. In Ottoman State, the affairs of inheritance among the non-Muslims were decided by the member of clergy like in the affairs of family, law, and religion. But if they wish, they could appeal their problems related to inheritance to Shariah courts.⁷⁵ In the register we worked, we saw that non-Muslims appealed to Shariah courts mostly by the cases about inheritance. In our study there are five non-Muslim legacy court registration. The legacy record contained the request of the deceased person's heirs, the detailed information of heritage, and the division of heritage. During this period we observed, five non-Muslims relatives of deceased person appealed to the court and they requested the division of heritage from the court. When we examine the records deeply, first we saw that the division of heritage was made according to Islamic law.

⁷³ Gül Akyılmaz, *Osmanlı Devletinde Gayrimüslimlerin Hukuki Statüsü*, Ankara: Ermeni Araştırmalar Kongresi 1. Türkiye Bildirileri, 2003, p.173-176

⁷⁴ M.Ş.S. Nr.1, s.1\4,3\1, 9\1,14\2,14\5,16\3,2\4

⁷⁵ Mehmet Akif Aydın, *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*, İstanbul:1996, İz Press, p.112.

Havâs-ı refîa kazâsına müzâfe Kasaba-i Hasköy'de Abdüsselâm mahallesinde mütemekkin iken işbu tarih-i îlâmdan dokuz ay mukaddem hâlik olan Pembeci Cemdur veled Taves veled Etan zimmînin verâseti zevce-i metûkesi Takobi binti Ertin nâm nasrâniye ile sulbî kebîr oğulları Sa'atci Manon ve Mikayel ve Serkez ve benbeci Febrîk nâm zimmîler ve sulbiye kebîre kızları Gülzar ve Hanıme nasrâniyelere münhasıra ve tashîh-i mes'ele-i mîrâsları seksen sehimden olup sühâm-ı merkûmeden on sehmi zevcesi mersûmeye ve on dörder sehimden cem'an elli altı sehmi oğulları mersûmûdan her birine ve yedişer sehimden on dört sehmi kızları mesfûretândan her birine isâbeti tahakkukundan sonra()⁷⁶

⁷⁶ M.Ş.S. Nr.1,s11\1.

CHAPTER 4

THE TRANSLITERATION OF THE MAIN TEXT AND TABULER SYSTEM

1-1

İstanbul'da vâki` Sultan Ahmed Han-aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân-hazretleri Câmi`-i şerîfi civârında Küçük Ayasofya Mahallesinde sâkin derûn-ı arz-ı hâlde mezkûretü'l-ism mu`arrifetü'z-zât zenciye Zarafet kadın ibni Abdullah Mahfil-i şer'iyâtda İstanbul'da Hoca Paşa kurbünde Karaki Hüseyin Çelebi mahallesinde sâkine sâhibe-i arz-ı hâl kezâlik mu`arrifetü'z-zât Hâce Rukiye Hatun ibnetü Ali muvâcehesinde mezbûre Hâce Rukiye Hatun zimmetinde işbu tarih-i îlâmdan sekiz sene mukaddem malımdan ve yedimden iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği beş yüz kuruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezkûr beş yüz kuruşu mezbûre Hâce Rukiye Hatun'dan hâlâ taleb iderim deyu tasaddî eylediği da'vâdan bâ-tevassut-ı muslihîn merkûme Hâce Rukiye Hatun ile bi't-tav' ve'r-rızâ üç yüz kuruş üzerine akdül-müsâlaha ve'l-kabûl bedel-i sulh-i mezkûrdan mâ'adâ, ziyâde müdde'âma ve bi'l-cümle husûsda mezkûra müte'allika âmme-i da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile kabûlümüzü hâvî ibrâ ve ıskât eyledik deyu ba'de'l-karâr ve't-tasdîk ibrâdan müstesnâ bedel-i sulh-ı mezkûr üç yüz kuruşu müdde'îye-i merkûme Zarâfet Kadına bi't-taleb edâ ve teslîme merkûme Hâce Rukiye Hatun'a tenbîh olduğu huzûr fî 11 N. Sene 71.

1-4

İstanbul'da hasnı ebvâbından Lanka Beği kapısı hâricinde Yeni Mahalle'de mütemekkin iken bin iki yüz altmış dört senesi Cemâziyelevvelî guresinde hâlîke olan Maryem binti Ağyavel Atas nâm nasrâniyenin verâseti zevc-i metrûkesi Barsih veled Atas nâm zimmî ile sadrî oğlu ol tarihte sağîr ve hâlâ

kebîr Kiruye zimmî ve sadriye-i kebîre kızları Hesref veled-i Yani Nasrâniyyeler ve diğêr sadriye kızları ol tarihde sağire ve hâlâ kebîre Lusiye Nasrâniye ba`de'l-inhisâr verese-i mersûmûndan arzihâl iden mersûm Kerüye zimmî Mahfil-i şer'iyâtta mersûm Keruya zimmînin babası derûn-ı arzihâlde mastûru'l-ism zevc-i mesfûr Barsic veled Abraham zimmî babası mersûm Barsih zimmînin yedinde olup bin iki yüz altmış dört senesi Cemâziyleâhire gurreni tarihiyle müverrah ve ol tarihde evkâf-ı hümâyûn müfettişi bulunan İstanbul pâye-i celîlesiyle müseccel fazîletlü Es-seyyid Mehmed Sa`deddin Efendinin ()ve hatmini hâvî işbu bir kıt'a defter-i kassâm nâtik olduğu üzere mevrûsemiz anamız hâlike-i mezsûmenin hîn-i helâkinde terekesi mahkeme-i teftîş evkâf-ı hümâyûndan bâ-ma'rifet-i şer'-i şerîf tahrîr ve âhara bey' olunduk ba`de ihrâci'l-mesârifü'l-lâzime sahhü'l-bâkî esmân () hâsılası ol ne iki yüz otuz dört kuruşdan benim hisse-i irsiyyeme isâbet eden yetmiş kuruş sekiz para ve ol tarihde sağır ve hâlâ kebîr olan karındaşım gâibe ani'l-meclis Lusiye Nasrâniyyenin hisse-i irsiyyesine isâbet iden otuz beş kuruş dört para ki cem'an yüz beş kuruş on iki para ki mahalle-i mezbûrede ve ânifü'l-ma'lûmü'l-hudûd bir bâb vakf menzilin nisf hisse-i şây'asına dahi intikâl mutasarrıflar olduğumuz birer rub' hisse-i şây'amızı babamız mersûm Barsic zimmî bi'l-velâye âhara ba`de'l-ferâğ bedeli olmak üzere mefrûğ-ı lehden bizim için seviyen teberru' ve ebr-i zimmet olunarak ahz u kabz eylediği iki bin yüz beş buçuk kuruş ki cen'am iki bin iki yüz on buçuk kuruş on iki parayı babası mersûm Barsic zimmî idâne-i vasî ..ile bâ-hüccet-i şer'iyye nefsimçün istidâne ve kabz etmişdi El-hâletü hâzihî meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr iki bin iki yüz on buçuk kuruş on iki paradan benim hissem olan bin yüz yetmiş beş kuruş on dört parayı babam mersum Barsic zimmetinden bi'l-verâse hâlâ taleb iderim iderim deyu ba`de'd-da`vâ ve'l-istintâk ol dahi cevâbında kaziyye minvâl-i muharrer üzere olduğu tâyi'an ve kat'iyyen ikrâr ve itirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı mezkûr bin yüz yetmiş beş kuruş on dört parayı müdde'i-i mersûm Kiruye zimmîye bi't-taleb edâ ve teslîme mersûm Barsic zimmî ilzâm

olunduğu huzûr fî 7 N. Sene 71.

2-2

Mahrûsa-i Galata'ya müzâfe İstinye nâhiyesine tâbi Rumeli Feneri ahâlisinden ve teb'adan sâhib-i arzihâl Süleyman Ağa bin İbrahim nâm kimesne Mahfil-i şer'iyâtta hâlâ zevcesi ve derûn-ı arz-ı hâlde mezkûrû'l-ism mu'arrafetü'z-zât Münîre Hatun ibnetü Sâlih müvâcehesinde merkûme Münîre Hatun bâ-i'lâm-ı şer'î mahkûmün- bih bin beş yüz kuruş mihr-i mu'accel ve bin bir kuruş mihr-i mü'accel tesmiyeleriyle zevce-i medhûlün- bihâsı olup ve mihr-i mu'accel-i mezkûru olan bin beş yüz kuruşu dahi zevce-i mezbûre Münire Hatun'a tamâmen edâ ve îfâ itmişken bana itâ'at ve inkıyât ve hukûk-ı zevciyete mürâ'ât itmemekle suâl olunup benim zikr olunan Rumeli Feneri'nde vâki' galk ve merâfiki başka mesken-i şer'î olan menzilime gelip bana itâ'at ve inkıyâd ve hukûk-ı zevciyete mürâ'at itmek üzere zevcem mersûm Münire Hatun'a tenbîh olunmak matlûbumdur deyu ba'de'-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi cevâbında müdde'î-i merkûm Süleyman Ağa'nın ol mikdar kuruş mihr-i mu'accel ve mü'accel tesmiyeleriyle zevce-i medhûlün bihâsı olduğunu ve mihr-i mu'accele mezkûrîni tamâmen ahz ve kabz ve istiğfâ eylediğini bi-tamâmihâ tâyi'an ve kat'iyyen ikrâr ve itirâf itmeğın mûcibince zevci müdde'î mezbûr Süleyman Ağa'nın menzil-i mezkûruna gidip kendüye itâ'at ve inkıyât ve hukûk-ı zevciyete mürâ'at itmek üzere mezbûre Münire Hatun'a tenbîh olunduğu huzûr 7 N. Sene 71.

2-3

Mahrûsa-i Galata'ya müzâfe İstinye nâhiyesine tâbi Rumeli Kavak Hisarı sâkinelerinden bâ'isü'l-îlâm mu'arrifetü'z-zât Münire Hatun ibnetü Sâlih Mahfil-i şer'iyâtta hâlâ zevci teb'adan Süleyman Ağa ibni İbrahim nâm

kimesne muvâcehesinde mezbûr Süleyman Ağa bin beş yüz kuruş mihr-i mu'accel ve bin bir kuruş mihr-i mü'accel tesmiyeleriyle zevc-i dâhilim olup lakin mihr-i mu'accel-i mezkûr hakkım olan bin beş yüz kuruşu bî-kusûr bana edâ ve îfâ itmemekle suâl olunup mihr-i mu'accel meblağ-ı mezkûr bin beş yüz kuruşu hâlâ bana edâ ve teslîme zevcim merkûm Süleyman Ağa'ya tenbîh olunmak murâdımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi cevâbında müdde'îye-i mezbûre Münire Hatun ol mikdar mihr-i mu'accel ve mü'accel tesmiyeleriyle zevce-i menkûha-i medhûlün- bihâsı olup ve mihr-i mu'accel meblağ-ı merkûm hâlâ zimmetinde müdde'îye-i merkûmeye sahîhan deyni olduğunu tâyi'an ve kat'iyen ikrâr ve îtirâf itmeğın mûcibince mihr-i mu'accel meblağ-ı mezkûr bin beş yüz kuruşun müdde'îye-i mezbûre Münire Hatun'a hâlâ edâ ve teslîmiyle mezbûr Süleyman Ağa ilzâm olunduğu tescîliyle ve mübâşirleri dîvân-ı de'âvî çavuşlarından Küçük Ayasofyalı Salih Çavuş kulları yediyle huzûr fî 4 N. Sene 71.

3-1

İstanbul hısn-ı(Yenikapusu hâricinde Yeni Mahallede'de mütemekkin iken bin iki yüz altmış dört senesi Cemâziyelâhiri gurrasinde hâlik olan Maryem binti () veled-i Abraham nâm Nasrâniyyenin verâseti zevc-i metrûkesi Barsih veled Ohannes veled Atmam nâm zimmî ile sulbî oğlu olan sağîr ve hâlâ kebîr olan Kiruye zimmî ve sadriye kebîre kızları Hersef ve ve Suriye nâm Nasrâniyyeler ve diğêr sadriye kızın olan sağîre ve hâlâ kebîre Lusiye nasrâniye ba'de'()verese-i merkûmûndan şahsı mu'arrafe bint-i mezbûrlar Hersef nasrâniye Mahfil-i şer'iyâtında mersûm Hersef nasrâniyenin babası işbu bâ'isü'r-rakîm zevc-i mesfûr Dersih zimmî muvâcehesinde mahalle-i mezkûrda vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir bâb vakf menzilin nisf hisse-i şâyî'ası babamız mersûm Barsih zimmînin ve nisf-ı şâyî' dahi zimmî zevcesi anamıza mersûm Maryem nasrâniyenin sağlığında ile'l-helâk ba-temessük mütevellîk iştirâk ()

tasarruflarında iken onlar mersûm Maryem Nasrâniyye tarih () hâlike oldukda menzil-i mezbûrda mutasarrıfe olduğu nısf hisse-i şâyî'a-i mezkûresi benimle kız karındaşım mersûma intikâl-i cârî ile ()ba'de'l-intikâl babam mersûm Barşih zimmî nısf hisse-i şâyî'aa () intikâlen mutasarrıfe olduğum rub' hisse-i şâyî'a-i mezkûremi bedel-i şirâ olan bin altmış iki buçuk kuruş bedel-i medfû' ve makbûza () mütevellî () benim kat'iyyen ferâğımdan ve menzil-i mezkûrun diğeri rub' hisse-i şâyî'asını dahi ()bedel-i şâyî'i olan bin altmış iki buçuk kuruş bedel-i medfû' ve makbûza kız karındaşım gâibe-i ani'l-meclis mersûmlar ()kezâlik bâ-re'y-i mütevellî ferâğından ve bâkî iki hisse-i şâyî'aya ol dahi karındaşım gâibe-i ani'l-meclis mersûmân Kerüye ve Lusiye nasrâniyenin hâl-i sığarlarında bi'l-velâye bedel-i misilleriyle âhara bey'a ve ferğân ve () idi eyle âharın ferâğından () menzil-i mezkûra müstakilem mutasarrıf oldukdan sonra babam mersûm mutasarrıf olduğu nısf hisse-i şâyî'a-i merkûmeyi bin beş yüz kuruş bedel-i makbûza dahi fârîğ olduğu bu esnâda mesmû'-ı âm olup ol vechle ben rub' hisse-i şâyî'a-i mezkûreyi noksan kamış bedel ile ferâğ etmiş olduğum zâhir olmuş olmağla öyle olıcak rub' hisse-i mezkûrun bedeli olarak mukaddeemâ makbûzum olan mübeyyi-i mezkûr bin altmış iki buçuk kuruşun menbağ-ı mezkûr bin beş yüz kuruş hesâbına varınca ziyâde ()eden sekiz yüz on iki buçuk kuruşa dahi bana itâ ve teslîme babam mersûm'a tenbîh olunmak ve () ile iki da'vâsı takrîr-i meşrûh üzere şirâ'a()() olduğu mersûmeye tefhîm ve mûcibiyle da'vâ tezkiresiyle mersûm Barsih zimmîye tehbîh-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu tescîl huzûr fî 7 N. Sene 71.

6-2

Medîne-i Münevvere Nurullâhi te'âlâ () ilâ yevmi'l-kıyâmede müsâfireten sâkin iken bundan akdem vefât iden Pir Mehmed Kapudan ibni Osman bin Abdullah'ın sulbî sağır oğlu İsmail Hakkı Beğ'in vâlidesi ve tesviye-i umûruna bâ-hüccet-i şer'iyye vasî-i mansûbesi olup İstanbul'da Şeyh Ebü'l-vefâ

hazretleri Câmî-i Şerîfi kurbünde Yahyâ Güzel mahallesinde sâkine zâtı mu`arrafe Fatıma Münevvere Hanım ibnetü Osman Mahfil-i şer`iyyâtda medîne-i Üsküdar`da müzâfe Kartal kazâsı kurâsından Bastema Büyüyekli karyesi ahâlisinden bâ`isü`l-îlâm Abdullah Ağa ibni Mustafa nâm kimesne müvâcehesinde yedinde olup altmış altı senesini Saferü`l-hayrının yirmi dördüncü günü tarihiyle müverrah ol tarihte medîne-i münevvere-i mezbûre nâibi bulunan mürüvvetlü Es-seyyid Mustafa Abdüllatif Efendi`nin imzâ ve zimnı hâviye işbu bir kıt`a idâne hücceti nâtıka olduğu üzere karye-i mezkûre ahâlisinden olup ve işbu tarih-i îlâmdan üç ay mukaddem vefât iden Emîr Mehmed oğlu Mustafa ibni İbrahim bin Mehmed nâm kimesne hayatında tarih-i hüccet-i mezkûrede vasî olduğum sağîr-i mezbûrun malından ve benim bi`l-vesâye yedinden istidâne ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği beş yüz kuruş ile meblağ-ı merkûmun tarih-i hüccet-i mezkûreden îtibâren iki senelik bâ-devr-i şer`î rîh-i mülzemi olan yüz elli kuruş ki ciheteyn-i mezkûreteynden cem`an altı yüz elli kuruş vasî olduğum sağîr-i mezkûr için bana zimmetinde sahîhan deyni olduğunu ikrâr ve îtirâf ve meblağ-ı mecmû`-ı mezbûr mukâbelesinde karye-i merkûme kurbünde Çınarlı Çeşme civârında vâki` ma`lûmü`l-hudûd kerûmî () mülk tahmînen üç dönüm mikdarı bir kıt`a bağını takdîme rehin vaz` ve bana ba`de`t-teslîm meblağ-ı mecmû`-ı mezkûre işbu mezbûr Abdullah Ağa dahi tarafından bi`l-emr ve`l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer`iyye ile kefil ve zâmin oldukdan sonra iki yüz altmış dokuz senesi şehr-i Rebiülâhirinin yirmi dördüncü günü tarihiyle müverrah hüccet-i mezkûrenin hâmişi mantûkunca mezbûr asîl müteveffâ-yı merkûm Mustafa Ağa asıl mal bâ-devr-i şer`î nemâ cem`an altı yüz elli kuruşdan nemâ-yı mezkûr yüz elli kuruş ile senesinden zâid tarih-i () mezkûre gelince on ay müddette malından sağîr-i mezbûra teberru` ve ibrâ-i zimmet eylediği seksen yedi buçuk kuruşu cem`an iki yüz otuz yedi buçuk kuruş hayâtında bana def` ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden bi`l-vesâye ahz ve kabz ve teberru` eylediği meblağ-ı mezkûru sağîr-i mezbûrun umûr-ı lâzimesine bi`l-vesâye

safla istihlâk itmemekle mâ`adâ asıl mal-ı merkûm beş yüz kuruş ile tarih-i hâmiş-i mezkûrede yine sağîr-i merkûmun malından ve benim yedimden istidâne ve kabz eylediği yüz kuruş ki cem`an deyni olan altı yüz kuruş ile meblağ-ı mecmû`-ı mezkûrun iki senelik iltizâm () olan yüz seksen kuruş ki cem`an yedi yüz seksen kuruş ve hâric-i ez-hüccet mezkûre yine sağîr-i mezbûrun malından ve benim bi`L-vesâye yedimden iktirâz ve kabz eylediği seksen iki kuruş ve sene-i sâbika yani iki yüz yetmiş senesi Saferü'l-hayrının guresinde kezâlik sağîr-i mezbûrun malından ve yedimden karz aldığı skesen sekiz kuruş ki min haysü'l-mecmû` dokuz yüz elli kuruşa işbu mezbûr Abdullah Ağa kezâlik tarafeynden bi`l-emr ve`l-kabûl kefâletine mutlaka-i sahîha-i şer`iyye ile tekrâr kefil ve zâmin oldukdan sonra medyûn-ı asıl-i merkûm Mustafa Ağa meblağ-ı mecmû`-ı mezkûr dokuz yüz elli kuruşu kable`l-edâ ve`l-îfâ fevt olmağla el-hâletü hâzihî meblağ-ı mecmû`-ı mekfûlün bih mezkûr dokuz yüz elli kuruşu kefâlet-i muhkiyesine binâen mezbûr Abdullah Ağa`dan bi`l-vesâye hâlâ taleb iderim deyu da`vâ eylediğimde mezbûr Abdullah Ağa cevâbında kazıyye minvâl-i meşrûh üzere olduğunu ve mazmûn-ı hüccet ve hâmiş-i mezkûru bi-tamâmihâ tayi`an ve kat`iyyen ikrâr ve `itirâf ve meblağ-ı mecmû`-ı mekfûlün- bih mezkûr dokuz yüz elli kuruşu sağîr-i merkûm için bana def` u teslîm eylediğinde ben dahi yedinden bi`l-vesâye tamâmen ve kâmilin ahz u kabz itmemle meblağ-ı mecmû`-ı mezkûr dokuz yüz elli kuruşdan merkûm Abdullah Ağa'nın yed ve zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmamışdır deyu mukirre-i vasiyye-i mezbûre Fatıma Münevvere Hanım'ın sâdır olan bi`l-cümle kelimât-ı meşrûhasını mezbûr Abdullah Ağa tasdîk ve tahkîk eylediği tescîl ve bi`l-iltimâs, huzûr fî 8 za. Sene 71.

7-3

Medîne-i Hazret-i Ebâ Eyyûb El-ensârî- *raziyeanhü'l- Bârî* el-bârî hazretleri

mahallâtından Defterdâr mahallesinde sâkin ve zâtı Ayineci Mustafa bin Abdullah ve Şerbetci Emrullah Ağa ibni Ahmed nâm kimesneler ta'rifleriyle mu'arrafe olan meşhûre Fâtıma Hatun ibnetü Abdullah Mahfil-i şer'iyâta zevc-i mutlık bâ'isü'l-îlâm () İsmail Ağa ibni Abdullah nâm kimesne müvâcehesinde mezbûr İsmail Ağa yüz bir kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim iken tarih-i îlâm günü beni bâten tatlık etmişdi El-hâletü hâzihî ben mezbûrun zimmetinde()ve ma'kûdün- aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûr hakkım olan yüz kuruşdan rızâmla meccânen fâriğ olduğumda ol dahi nafaka-i iddet-i ma'lûmem ve ma'ûnet-i süknâm mukâbelelerinde bi't-terâzî beynimizde ta'yîn olunan yüz kuruşu bana def ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden tamâmen ve kâmilan ahz u kabz itmemele () zevciyete ibtidâ ve zevciyetimizden işbu tarih-i îlâma gelince sâir cem'î hukûk-ı şer'iyeye müte'allika âmme-i da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i âm-i sahîh-i şer'î ile kabûlümüzü hâvî ibrâ ve ıskât eyledikde ikrâr ve tasdikleri tescîl ve huzûr fî 10 Zi sene 71.

8-2

Bâ'isü'l-îlâm ma'rifetü'z-zât Şerîfe ibni Hafıza Hatun ibnetü Mehmed Sa'id Mahfil-i şer'iyede sâbıkan bâb-ı zabtiye neferâtından ()Hasan Ağa ibni İbrahim nâm kimesne müvâcehesinde mezbûr Manisalı Hasan Ağa ile mukaddemâ zevciyet beynimizde kâime iken esnâ-yı müfâratimizde maldan mecdi bin beş yüz kuruş kıymetli iki aded Şalı minteri ve bir aded çuka ferâce ile kezâlik mecdi üç bin iki yüz kuruş kıymetli bir aded taşlı elmas yüzük ve bir aded ()kürk ve bir aded () saati bir aded () şal ve bir aded döşek ma'a şarşeb ve bir aded basma yorgan ma'a basma çarşeb () iki yüz kırk kuruş mezbûr Hasan Ağa fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın ahz u kabz itmeleri zikrleri mürûr iden yüzük ve saat ve eşyâ-i sâire-i tahrîre-i merkûme mevcûde ise

isâbet ve istihlâk ise işbu kıymetleri olan meblağın-i mezkûrın cem'an beş bin yüz kuruş ile nakd-i mezbûr iki yüz kırık kuruşa bi-tarîki'z-zemân () bana edâ ve teslîme mezbûr Hasan Ağa'ya tenbîh olunmak murâdımdır deyu da'vâ itdikde mezbûr Hasan Ağa evvelâ mârû'z-zikr iki yüz kırık kuruş ahz ile mecmû'u mârû'z-zikr bin beş yüz kuruş kıymetli iki aded () ma'a şilte ve bir aded ferâce husûsunda istintâk olundukda cevâbında inkâr idüp () mecdi sâlifü'z-zikr üç bin iki yüz kuruş kıymetli bir yüzük ve bir ()saat ve bir () şal ve döşek ma'a çarşeb ve yorgan ma'a çarşeb ile nakd-i mezkûr () dahi bi'l-istintâk cevâbında ber-vech-i muharrer ikrâr lakin ben mukırr ve mu'terif olduğum eşyâ-i muharirrelerinde görüle () merkûmun izinsiz kıymetleri () üç yüz kuruş mukâbelesinde mazmûnu ve bi-garz âhara bey' ve teslîme istihlâk itmeleriyle ol vechle meblağ-ı mezkûr üç yüz kuruş müdde'îye-i merkûmeye el-yevm zimmetimde zimnen () müdde'îye-i merkûmenin ziyâde iki bin dokuz yüz kuruş kıymet müdde'âsını dahi inkâr itmekle müdde'îye-i mezbûre şarîta ise mazbata () ber-minvâl-i muharrer iki yüz kırık kuruş nakd ve bin beş yüz kuruş kıymetli eşyâ-i(merkûme meblağ-ı mezbûr iki bin dokuz yüz kuruş ziyâdet kıymet eşyâ-i merkûme müdde'âlarını isbâtdan izhâr-ı acz idüp istihlâk itdikde mezbûr Hasan Ağa bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î tahlîf olunmayup mûcibince müdde'îye-i mezbûre Şerife Emine Hatun nakd ve eşyâ-i mezkûre ile ziyâde kıymet-i mezkûre matlûbumdur mezbûr Hasan Ağa'ya bilâ-tenbîh mu'ârazadan ba'de'l-men` mezbûr Hasan Ağa'nın ikrâr ve itirâfı üzere lâzım gelen () meblağ-ı merkûm üç yüz kuruş müdde'iyeler mezbûre Şerife Emine Hafıza Hatuna bi-tarîki'l-zimmât edâ ve teslîme mezbûr Hasan Ağa'ya tenbîh olunduğu bi't-tescîl huzûr fi 12 za. Sene 71.

8-3

Ma'rûz

İstanbul'da Gedik Ahmed Paşa kurbünde Emin Sinan Mahallesinde sâkin

sâhibe-i arzihâl Aîşe Hanım ibnetü Abdullah Mahfil-i şer'iyâtda ve derun-u arzihâlde mezkûrül-ism Saray-ı Cedîd-i Hümâyûnda kutulacı Hüseyin Ağa ibni Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde işbu tarih-i îlâmdan beş sene mukaddem mezbûr Hüseyin Ağa zimmetinde İstanbul'da Kadırga Limanı civârında Bostânî Ali Ağa mahallesinde vâki` sâkin olduğu menzilde beynimizde kat'an kimesne yoğiken malımdan ve yedimden iki def'ada iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği cem'an beş bin kuruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı mecmû`-ı mezkûr beş bin kuruş mezbûr Hüseyin Ağa'dan hâlâ taleb iderin deyu da'vâ itdikde ol dahi cevâbında müdde'ye-i mezbûrun ber-minvâl-i muharrer müdde'âsını inkâr itmekle müdde'ye-i mezbûr Aîşe Hanım ber-vech-i muharrer müdde'âsını ityândan izhâr-ı acz idüp talebiyle mezbûr Hüseyin Ağa'ya bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î tahlîf olunmağın mûcibince müdde'ye-i mezbûre Aîşe Hanım da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Hüseyin Ağa'ya bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunduğu huzûr fî 23 zâ sene 71.

8-5

Şekerci esnafından derûn-ı arzihâlde mezkûrül-ism Mustafa Ağa ibni Hasan nâm kimesne Mahfil-i şer'iyâtda merkûm Mustafa Ağa'nın şer'iki olup iki yüz altmış dokuz senesi Zilhiccetü's-şerîfesinin yirmi beşinci günü vefât iden esnâf-ı merkûmeden El-hac Mehmed Ağa ibni Mustafa bin Abdullah nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hâlise Hatun ibnetü İsmail ile sulbî kebîr oğlu Mehmed Emin ve sulbî sağır oğlu Şükri'ye münhasıra olduğu lede's-şer'ül-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrûndan sâhibe-i arz-ı hâl ma'rifetü'z-zât zevce-i mezbûre Şerîfe Hâlise Hatun muvâcehesinde ben müteveffâ-yı merkûm El-hac Mehmed Ağa ile hayatında her birimiz malımızdan seryâme-i ma'lûme vaz'ıyla iki yüz altmış iki

senesi Muharremü'l-harâmının guresinden vefâtı tarihi olan mârû'z-zikr
altmış dokuz senesi Zilhiccetü'ş-şerîfesinin yirmi beşinci gününe gelince yedi
sene on bir ay yirmi beş gün müddet-i fâide hâsıla beynimizde beraber
iktisâm olunmak üzere şekerçilik san'atında şerîkleri iken zaman-ı şirketimizde
müteveffâ-yı merkûm ile ma'an tüccardan ma'lûmü'l-ism kesândan ale'l-
iştirâk-ı sevî iştirâ ve zabt eylediğimiz ma'lûmü'l-vezn ve'l-()elvân şeker
semenlerinden kesân-ı merkûme zimmetimizde seviyen deynimiz olan kırk bin
kuruş nisf-i âhar olan yirmi bin kuruş ben kesân-ı merkûma edâ ve îfâ
idüp nisf-i âhar olan yirmi bin kuruşu mezbûr El-hac Mehmed Ağa kesân-ı
merkûmûna kable'l-edâ ve'l-îfâ fevt ve İstanbul'da Hasırcılar içinde etraf
ma'lûmü'l-hudûd bir bâb Şekerci dükkanı derûnunda mevcûde beyne'l-esnâf
gedik ta'bir olunur bâ-defter-i müfredâta mâlik olduğu âlât-ı lâzime-i
ma'lûmenin semen-i hisse-i şây'ası mes'ele-i mîrâsları vechile zevcesi
mezbûre Şerîfe Hâlise Hatun ve seb'a-i esmândan dahi verese-i () merkûmân
mevrûs olmuşdur el-hâletü hâzihî ibn-i müteveffâ-yı merkûmun hayatında
şerîki bulunmaması hasebiyle kesân-ı merkûmân müteveffâ-yı mezbûrun
deyni olan meblağ-ı mezkûr yirmi bin kuruşu yedinden mütâlib deyni ()ider
olduklarına ve merkûme Şerîfe Hâlise Hatun'dan dahi mücerred müteveffâ-yı
mezbûrenin zevcesi bulunduğuna binâen meblağ-ı merkûm yirmi bin kuruşun
semeni olan iki bin beş yüz kuruşu hisse-i irsiye-i şây'a âlât gedik-i mezkûrun
hâsîlâtından alarak kesân-ı merkûmâna virmek üzere hâlâ bana edâya
mezbûr Şerîfe Hâlise Hatun'a haber ve tenbîh olunmak murâdımdır deyu
takrîr-i meşrûhu üzere tasdîk eylediği da'vâsı hissem şer'î olmayup meşrû'a ve
iltifâta şâyân olmadığı müdde'î-i merkûm Mustafa Ağa'ya tefhîm ve mûcibince
da'vâ-ı mezkûresiyle mezbûre Şerîfe Hâlise Hatun'a ber-vech-i şer'î
mu'ârazadan men' olunduğu huzûr fî 19 zâ sene 71.

Havâs-ı refî'a kazâsına müzâfe kasaba-i Hasköy'de Abdüsselâm Mahallesinde mütemekkin iken işbu tarih-i îlâmdan dokuz ay mukaddem hâlik olan Pembeci Cemdur veled Taves veledE tan zimmînin verâseti zevce-i metûkesi Takobi binti Ertin nâm Nasrâniyye ile sulbî kebîr oğulları Sa'atci Manon ve Mikayel ve Serkez ve benbeci Febrik nâm zimmîler ve sulbiye kebîre kızları Gülzar ve Hanime Nasrâniyyelere münhasıra ve tashîh-i mes'ele-i mîrâsları seksen sehinden olup sühâm-ı merkûmeden on sehmi zevcesi mersûmeye ve on dörder sehinden cem'an elli altı sehmi oğulları mersûmû'dan her birine ve yedişer sehinden on dört sehmi kızları mesfûretândan her birine isâbeti tahakkukundan sonra verese-i mersûmûndan ma'rifetü'ş-şahs mersûme Hanime nasrâniye Mahfil-i şer'iyâtta mersûme Hanime Nasrâniyyenin li-ebeveyn ker karındaşları mersûmân Mikayil ve Serkez nâm zimmîler muvâcehelerinde babamız mevrusumuz hâlik-i mersûm Cemdor zimmînin sağlığında mersûmân Mikayel ve Serkes zimmîler bi'l-mu'âyene malından ve yedinden iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eyledikleri üç yüz kuruş alacak hakkını kable'l-ahz ve'l-istîfâ hâlik ve meblağ-ı mezkûr üç bin beş yüz kuruş benimle mersûmân Mikayel ve Serkez zimmîler ve zevcesi anamız mersûme Takdi Nasrâniyye ve karındaşlarım gâibân-ı âni'l-meclis mersûmân Nof ve Kbril zimmîler mersûme Gülzar nâsrâniyyeye ber-tashîh-i mezkûr mevrûs olmağla meblağ-ı mezkûr üç bin beş yüz kuruştan benim tahshîh-i mezkûr üzere hisse-i irsiyyeme isâbet iden üç yüz elli kuruş on parayı karındaşlarım mesûmân Mikayel ve Serkez zimmîlerden bi'l-verâse hâlâ talep iderim deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk onlar dahi cevâblarında müdde'ye-i mersûmenin ber-vech-i muharrer müdde'âsını ikrâra () ber-minvâl-i muharrer () zimmetimizde deynleri olan meblağ-ı mezkûr üç bin beş yüz kuruş babamız hâlik-i mersûm sağlığında ceste ceste tamâmen def ve teslîm etmişdik deyu müdde'ye-i mersûme Hanime Nasrâniyyenin inkârına mukârin eyledikleri def'lerini ityândan ihzâr-ı acz idüp taleplerine müdde'ye-i mersûme Hanime Nasrâniyyeye adem-i ilme yemîn teklîf olundukda ol dahi yemînden nükûl

itmegin mûcibince müdde'ye-i mezbûre Hanime Nasrâniyye da'vâ-i mezkûresiyle mersûmân Mikayel ve Serkez zimmîler bi-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olundukları mübâşirleri dîvân-ı de'âvî çavuşâtından Vehbi çavuş kavilleriyle huzûr fî 10 zâ. Sene 71.

10-1

İstanbul'da Aksaray kurbünde Murad Paşa mahallesinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Aîşe Hatun ibnetü Ali kibel-i şer'iyâtında bakkal tâifesiinden Yerakim veled-i Keryako nâm zimmî müvâcehesinde ben sene-i sâbika Şabanü'l-mu'azzamı gurrasinde () merkûm Yerakim zimmîye iki bin kuruş edâ ve teslîm eylediğimde ol dahi yedimden ber-minvâl-i muharrer istidâne ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk idüp meblağ-ı mezkûr ile semeni tarih-i mezkûrdan bir sene tamâmına değin mü'eccel ve da'vâsına madlen ve yedinden iştirâ ve kabz eylediği bir aded celâlî fizan () saat semeninden dahi üç yüz kuruş ki ciheyteyn-i mezkûreteyni mesfûr Yerakim zimmî zimmetinde cem'an iki bin üç yüz kuruş alacak hakkım olup semen-i mesûm Yereakim zimmî meblağ-ı mecumû-ı mezkûr iki bin üç yüz kuruş ciheyteyn-i mezkûreteynden () zimmetinde vâcibü'l-edâ sahîhan deyni olduğunu nâtik tarih-i mezkûr ile müvverrah olmağla işbu bir kıt'a () dahi yedime i'tâ itdikden sonra ben meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr iki bin üç yüz kuruşun otuz yedi buçuk kuruşunu nakden ve bin iki yüz kuruşunu mevâleten ve beş yüz elli kuruşunu dahi mersûm Yerakim malından ve yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bakkal emti'ası ta'bîr olunur ma'lûmü'l-vezn ve'l- () erzâk ve metbû'a () semeninden mersûm Yerakim zimmîye zimmetimde deyni olan beş yüz elli kuruşu hâzır ve mahsûb ve () cem'an bin sekiz yüz seksen yedi buçuk kuruşu istîfâ itmemele () olan dört yüz on iki buçuk kuruşu dahi mersûm Yerakim zimmetinden talep iderim didikde gibbe'l-istintâk ol dahi cevâbından ben müdde'ye-i mezbûre Aîşe Hatunun malından ancak meblağ-ı mezkûr iki bin kuruş istidâne kabz ve

umûruna sarfla istihlâk idüp zimmetimde deynim olan meblağ-ı merkûm iki bin kuruşun müdde`i-i merkûmenin mukirre ve mu`terife () üzere meblağ-ı merkûm bin iki yüz kuruş el-hâletü hâzihi () edâ ve meblağ-ı merkûm beş yüz elli kuruş dahi müdde`iye-i merkûme zimmetinde mârû`z-zikr erzâk-ı metbû`a-i ma`lûme esmânından alacak hakkım olan beş yüz elli kuruşa tekâbül itmeyüb ve ol vechle cem`an bin sekiz yüz elli kuruşunu îfâ itmemle bâkî zimmetimde müdde`iye-i mezbûreye iki yüz elli kuruş deynim kalmışdır deyüp müdde`iye-i mezbûrenin müdde`âsını ber-minvâl-i muharrer rîh-i mezkûre müdde`âsını inkâr itmekle müdde`iye-i merkûme Aîşe Hatun ber-minvâl-i muharrer ..merkûm merkûm müdde`âsını idyândan ihzâr-ı acz idüp talebiyle mersûm Yekim zimmetini bi`l-müvâcehe vech-i şer`î üzere üç def`a yemîn teklîf olundukda ol dahi yemînden nükûl itmeğın mücibince meblağ-ı merkûm dört yüz on iki buçuk kuruş müdde`iye-i mezbûre Aîşe Hatun`a edâ ve teslîme mersûm Yekim zimmiye tenbîh olunduğu dîvân-ı de`âvî çavuşlarından () çavuş kulları yediyle huzûr fî 19 zâ. Sene 71.

10-3

İstanbul`da Kadı Çeşmesi kurbünde Müfti()mahallesinde sâkihe sâhibe-i ()müte`arrifetü`z-zât Hâce Ayşe Sıddıka Kadın ibnetü Abdullah Mahfil-i şer`iyâtda İstanbul`da Canbaz kurbünde Bıçakçı Ferî mahallesinde sâkine olan()mezkûrül-ism kezâlik zâtı mu`arrife Zenciye Zarâfet Kadın ibnetü Abdullah müvâcehesinde mezbûre Zenciye Zarâfet Kadının hâlâ zevci Hasan Ağa ibni Muslı hâzır olduğu halde mezbûre Zenciye Zarâfet kadın bundan akdem benim()şerâid mülküm iken ben işbu tarih-i îlâmdan beş sene mukaddem mezbûre Zenciye Zarâfet`i malımdan azâd ve îtâk ve harâir-i asliyât zümresinden olmak ve idrâc eylediğimden sonra mezbûre Zenciye Zarâfet Kadına malımdan altı yüz kuruş ikrâz ve teslîm eylediğimde ol dahi yedimden iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk itmekle meblağ-ı mezkûr

altı yüz kuruş mezbûre Zenciye Zarâfet kadından taleb iderim deyu da'vâ eylediğimde ol dahi cevabında kaziiye minvâl-i muharrer üzere olup meblağ-ı merkûm altı yüz kuruş cihet-i merkûmeden bana zimmetinde el-yevm sahîhi deyni olduğu bi-tamâmihî tâyi'an ve kat'iyyen ikrâr ve îtirâf itdikden sonra mukirre-i mezbûre Zenciye Zarâfet Kadının bana zimmetinde deyni olan meblağ-ı mezkûr altı yüz kuruşu zevci işbu hâzır-ı merkûm Hasan Ağa dahi tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kefil ve zâmin olup meblağ-ı mekfûlün bih mezkûr altı yüz kuruşu asâleten ve kefâleten bana bana edâ ve teslîme ta'ahhüd eyledim deyu mukirre-i müdde'iyeye-i mezbûre Zenciye Hâce Aişe Sıddıka kadının bi'l-cümle takrîr-i meşrûhasın mezbûre Şerîfe Zenciye Zarâfet kadın ile hâzır-ı merkûm Hasan Ağa'dan ()ve tasdik eyledikleri tescil ve huzûr fî 23 zâ. Sene 71.

11-1

İstanbul'da Şehremine kurbünde Mustafa Çavuş mahallesinde sâkine bâ'isü'l-îlâm mu'arafetü'z-zât Sâbire binti Hüseyin nâm Hatun kibel-i şer'iyâtta kazuci()izâfetle Hasan Ağa ibni Ahmed müvâcehesinde mezbûr Hasan () beş yüz kuruş mihr-i mu'accel ve üç yüz kuruş mihr-i mü'accel tesmiyeleriyle zevce-i dâhilim olup lakin mihr-i mü'accel-i mezkûr olan beş yüz kuruşa ()edâ ve îfâ itmekle suâl olunup mihr-i mu'accel-i mezkûr beş yüz kuruş bana edâ ve teslîme mezbûr Hasan Ağa'ya tenbîh olunmak murâdımdır ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk mezbûr Hasan Ağa dahi cevâben kaziiye minvâl-i muharrer üzere olduğunu tâyi'an ve kat'iyyen ikrâr ve îtirâf itmeğın mûcibince mihr-i mu'accel-i mezkûr beş yüz kuruşa müdde'iyeye-i zevce-i mezbûre Sâbire Hatuna tamâmen edâ ve teslîmiyle mezbûr Hasan Ağa iltizâm olduğu mübâşirle Parmakkapu merkezi zabtiye neferâtından İbrahim ma'rifetiyle huzûr fî selh-i zâ sene 71.

11-2

İstanbul'da Çarşamba Pazarı civârında ve Derviş Ali mahallesinde sâkine ba'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Şerife Adeviye Hatun ibnetü Hüseyin Mahfil-i şer'iyyâtda zevc-i mutlakı helvacı () asâkirât-ı şâhânenin ihtiyât alayı ikinci taburunun ikinci bölümü mülâzımlarından Mehmed Arif Ağa bin Süleyman nâm kimesne müvâcehesinde mezbûr Mehmed Arif Ağa dört yüz elli kuruş mihr-i mu'accel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim iken beni bâinen tatlık edip ba'dehû iki yüz elli kuruş mihr-i mu'accel tesmiyesiyle yine beni tezvîc ve tenkîh ve kabûl ve bâinen tatlık ve ba'dehû yüz elli bir kuruş mihr-i mü'accel tesmiyesiyle yine beni tezvîc ve tenkîh ve kabûl ve işbu tarih-i kitâbdan bir gün mukaddem yine bâinen tatlık itmekle üç def'a merkûmun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mu'accel-i mezkûrdan olan cem'an sekiz yüz elli sekiz () ve yedi yüz kuruşunu ben rızâmla fasl ve tenzîl eylediğimde ol dahi bâkîsi olan yüz elli bir kuruş ile nafaka-i iddet mu'ayyene-i ma'lûmem ve ma'ûnet-i süknâm mukâbelelerinde bi't-terâzî beynimizde ta'yîn olunan üç yüz kuruş ki cem'an dört yüz elli bir kuruş Mehmed Arif Ağa bana def u teslîm eylediğinde ben dahi yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kabz itmemle hukûk-ı zevciyete ve ber-minvâl-i muharrer rızâmla()ve tenzîl eylediğim meblağ-ı mezkûr yedi yüz kuruşun mütâlebesinde ve ibtidâ-i zevciyetimizden işbu tarih-i îlâma gelince sâir cem'î hukûk-ı şer'iyeye müte'allika âmme-i de'âvîden tarafeynden her birmiz âharın zimmetini ibrâ-i âm-ı sahîh-i şer'î ile kabûlümüzü hâvî ibrâ ve iskât eyledik deyu ikrâr ve tasdikleri tescîl ve huzûr fî 11 L. Sene 71.

11-3

İstanbul'da Sultan Ahmed Han *-aleyhi'r-rahme ve'l-gufrân-* hazretleri câmi' efrâd-ı ()civârında Kapu Ağası Mahmud Ağa mahallesinde sâkin işbu tarih-i

İlâmdan iki sene mukaddem vefât iden sağîr Mustafa Kâmil ibni müteveffâ Mü'ezzin İsmail Efendi'nin verâseti vâlidesi Fatıma () Hatun ibnetü Osman ()slık habs olup el-yevm vilâyet-i Anadolu'da Kastamonı sancağına müzâfe olan iltimâs kazâsına tâbî Yeşak karyesinde sâkin Ömer Ağa bin Hüseyin bin Abdullah nâm kimesneye münhasıra ve tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyeleri üç sehimden olup sühhâm-ı mezkûreden bir sehmi vâlidesi mezbûre Fatımatü'z-zehrâ Hatuna ve bâkî iki sehimi dahi cediti mezbûr Ömer Ağa'ya münhasıra olduğu lede'ş-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra () mezbûr mîrâsla merkûm Ömer Ağa tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyânda taleb ve da'vâ ve ahz ve kabze ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl olduğu karye-i mezbûre ahâlisinden olup bu () gelen İsmail Ağa ibni Abdullah ve Hüseyin Ağa ibni Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle()sâbit ve sübût-ı vekâletine hükmi şer'î lâhık olan karye-i mezbûre ahâlisinden sâhib-i arzihâl Mustafa Efendi ibni Mehmed nâm kimesne Mahfil-i şer'iyâtda ve derûn-ı arzihâlde mezkûretü'l-ism mu'arrifetü'z-zât mezbûre Fatımatü'z-zehrâ Hatun müvâcehesinde merkûme Fâtımatü'z-zehrâ Hatunun yedinde olup bin iki yüz altmış yedi senesi Şehr-i Rebiülâhîrinin ikinci günü tarihiyle müverrah bir kıt'a ve bin iki yüz altmış dokuz senesi muharremü'l-harâmının on beşinci günü tarihiyle müverrah bir kıt'a ve sene-i merkûme Saferü'l-hayrının dördüncü günü tarihiyle müverrah bir kıt'a ki cem'an üç kıt'a idâne hücceti mantûklarınca mezbûre Fâtımatü'z-zehrâ Hatunun oğlu sağîr-i mezbûr Mustafa Kâmil'in () Mustafa müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs malından istidâne ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği gayr-ı izni()ve müstehlek asıl mal cem'an dört bin dokuz yüz altmış üç kuruş zimmetinde oğlu sağîr-i mezbûra vâcibü'l-edâ sahîhan deyni olduğu halde sağîr-i merkûm Mustafa Kâmil fevt olup asıl mal meblağ-ı merkûm dört bin dokuz yüz altmış üç kuruş tashîh-i mezkûr üzere müvekkilim mezbûr Ömer Ağa ile mezbûre Fâtımatü'z-zehrâ Hatuna mevrûs olmakla el-hâletü hâzihî asıl mal-ı meblağ-ı merkûm dört bin dokuz yüz altmış üç kuruşdan

müvekkilim mezbûr Ömer Ağa'nın hisse-i irsiyyesineisâbet inden üç bin üç yüz on beş kuruş ve on üç para akçeyi müvekkilim mezbûr Ömer Ağa tarafından mezbûre Fâtîmatü'z-zehrâ Hatundan bi'l-vekâle taleb iderim deyu tasaddî eylediğim da'vâmdan ve tavassut-i ileyhimâ mezbûre Fâtîmatü'z-zehrâ Hatun ile bi't-tav' ve'r-rızâ bin iki yüz elli kuruş üzerine bi'l-vekâle sulh olduğumda ol dahi sulh-ı mezkûru ba'de'l-kabûl bedel-i sulh-i mezkûr bin iki yüz elli kuruşdan () ziyâde () ve bi'l-cümle () mutlaka âmme-i de'âvî ve kâffe-i îmân ve muhâsamâtdan ben müvekkilim mezbûr Ömer Ağa'ya izâfetle bi'l-vekâle mezbûr Fâtîmatü'z-zehrâ Hatunun zimmetini ol dahi kezâlik mutasarrîf yedine müte'allika da'vâdan bi'l-asâle benim Mustafa zimmeti her birimiz ibrâ-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât ideriz ber-minvâl-i muharrer âharın ibrâsını asâleten ve vekâleten kabûl eyledik ba'de'l-karâr ve'l-tasdîk ibrâdan müstağnî bedel-i sulh-i mezkûr bin iki yüz elli kuruş müvekkil-i mezbûr Ömer Ağa tarafından vekîli () mezbûr Mustafa Efendî'ye edâ ve teslîme mezbûre Fatîmatü'z-zehrâ'ya tenbîh olunduğu huzûr fî 26 zâ. Sene 71.

11-4

İstanbul'da Sultan Selim Han kadîm aleyhir'r-rahman ve'r-rahîm hazretleri câmi'-i şer'îi kurbünde Çerağî Hamza Mahallesinde sâkine sâhibe-i arz-ı hâl mu'arrafetü'z-zât Zeyneb () Hatun ibnetü Süleyman Mahfil-i şer'iyâtında derûn-ı arz-ı hâlde mezkûrül-ism Bezezistânî Ali Ali ibni Selim müvâcehesinde mezbûr Mehmed Ali Ağa zimmetinde bin iki yüz altmış yedi senesi Cemâziyelâhiresinin on beşinci günü malından ve yedinden iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği beş bin kuruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı merkûm beş bin kuruşu mezbûr Mehmed Ali Ağa'dan hâlâ taleb iderim deyu da'vâ itdikde ol dahi cevâbında meblağ-ı mezbûr beş bin kuruş cihet-i merkûmeden zimmetinde müdde'ye-i merkûme Zeynep Hatun'a el-yevm sahîhan deyni olduğunu tâyi'an ve kat'iyyen ikrâr ve itirâf idüp lâkin ben

deynim olan meblağ-ı mezkûr ()yedinde ()olan bir aded elmas () yüzük ve () cerîsi isminde bir aded elmas iğne ve bir aded () kılıcı vaz' ve müdde'ye-i merkûme Zebire Hatun yedine teslîm eylediğimde ol dahi yedimden ber-minvâl-i muharrer ()ve tesellüm ve kabz ve kabûl itmemişdi el-hâletü hâzihî deyn-ı meblağ-ı mezkûru yedinden ahz-ı birle () merkûme Zebire'den () bana teslîme merkûme Zebire Hatun'a tenbîh olunmuş murâdıdır deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-inkâr mezbûr Mehmed Ali Ağa ber-vech-i muharrer () muharrer merkûme müdde'âsını isbâtdan izhâr-ı acz idüp tahlîfe dahi taleb olunmayup mûcibince mezbûr Mehmed Ali ve () merkûme müdde'âsıyla mezbûre Zebire Hatundan bilâ-beyyine mu'ârazadan ba'de'l-men' mezbûr Mehmed Ali Ağa'nın sâlifü'l-beyân ikrâr ve îtirâfıyla lâzım gelen meblağ-ı mezkûr beş bin kuruşa müdde'ye-i mezbûre Zebire Hatun'a hâlâ edâ ve teslîme mezbûr Mehmed Ali Ağa'ya teslîme tenbîh olunduğu huzûr fî 2 z. Sene 71.

11-5

Fî'l-asl vilâyet-i Anadolu'da Bolu sancağında()kazasına tâbî' () karyesi sâkinelerinden olup İstanbul'da Ebü'l-feth Sultan Mehmed Han aleyhirrahme ve'l-gufrân hazretleri cami-i şerîfi civarında kurbi () Mimar Sinan mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât iden Kirdin oğlu Kerîmesi dimekle meşhûre Zeyneb Hatun ibnetü () bin Abdullahın verâseti li-ebeveyn er karındaşları el-yevm () sâkin Ali Ağa ve Halil Ağa ibnü'l-müteveffâ-yı merkûm Süleyman bin Abdullah nâm kimesneler taraflarından husûs-ı âtiyü'l-beyân taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya vekîlleri olduğu karye-i mezkûre ahalisinden olup bu () ed'iyeye gelince zeyl-i hüccet-i mezkûrede isimleri mezkûr İbrahim Reis bin Ali ve Mehmed Reris bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve () vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan derûn-ı arz-ı hâlde mezkûrû'l-ism İsmail Ağa ibni Ahmed nâm kimesne Mahfil-i şer'iyâtında müteveffât-ı mezbûrenin li-ebeveyn er karındaşı kızı olup zikr

olunan Mimar Sinan mahallesinde sâkine Hüsne hanım ibnetü Abdullah bin Abdullah'ın zevci tarafından kezâlik husûs-ı âtiyü'l-beyâna vekîl-i müseccel-i şer'îsi sâhib-i arz-ı hâl Mehmed Ağa bin Ali Ağa nâm kimesne muvâcehesinde müvekkile-i mezbûrenin sulbi kebir oğlu Mehmed Efendi ibni Ali nâm kimesne hâzır olduğu halde müteveffâ-yı mezbûre Zeyneb Hatuna müvekkile-i mezbûre Hüsne Hanım'ın mezkûr karyede vâki` menzilinde () () olan nakd iki bin kuruş müvekkile-i mezbûre Hüsne hanım fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın ahz ve kabz ve ketm ve ihfâ ve ba'dehû kendi umûruna sarfla istihlâk itmekle meblağ-ı mezkûr iki bin kuruş müvekkillerim merkûmân için müteveffât-ı mezbûre Hüsne hanımdan () taleb iderim deyu tasaddî eylediğimden bi't-tevassut ashâb-ı vekîl-i merkûm Mehmed Ağa ile Mahmed Ağa bi't-tav' ve'r-rizâ üç yüz elli kuruşa sulh olduğumda vekîl-i merkûm Mehmed Ağa dahi sulh-i mezbûru bi'l-vekâle ba'de'l-kabûl bedel-i sulh-i mezkûrdan mâ'adâ ziyâde () ve bi'l-cümle () mutlaka-i âmme de'âviden müvekkillerim mezbûrân Ali Ağa ve İsmail Ağaya izâfetle bi'l-vekâle müvekkile-i mezbûre Hüsne Hatuna ..hâzır-ı merkûm Mehmed'İN zimmetini ibrâ-i âm-ı sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıslât eylediğimde vekîl-i mezbûr Mehmed Ağa dahi müvekkilesi mezbûreye izâfetle bi'l-vekâle kendünün bi'l-cümle huzûrunda berâ-i müte'allika cüme de'âviden hâzır-ı merkûm Mehmed Ağanın () ile ma'an merkûm mezbûrunun zimmetlerini ibrâ-i âm-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât eylediğimiz ber-minvâl-i muharrer âharın zimmetini asâleten ve vekâleten kabûl idüp ba'de'l-karâr ve't-tasdîk ibrâdan () bedel-i sulh-i mezkûr üç yüz kuruşa müvekkilân-ı merkûmân için vekîl-i müdde'î-i mezbûr İsmail Ağa'ya bi't-taleb edâ ve teslîme müvekkile-i mezbûre Hüsne Hanım'a izâfetle vekîl-il mezbûr Mehmed Ağa'ya tenbîh olduğu tescîl ve huzûr fî selh-i N. Sene 71.

11-6

Hazîne-i celîle-i mâliyede evâmir odası ketebesinden Es-seyyid Msutafa Şükri

Efendi ibni Es-seyyid Mehmed Mahfil-i şer'iyâtda hazîne-i evkâf-ı hümâyûndan tahrîrât odası ketebesinden bâ'isü'l-i'lâm Es-seyyid Mehmed Efendi Akil Efendi ibni Es-seyyid Mehmed Hâşim muvâcehesinde benim li-ebeveyn kız karındaşı gâibe-i ani'l-meclis Şerife Hadice Hatun mûmâ-ileyh Es-seyyid Mehmed Akil Efendinin mukaddemâ zevce-i menkûha-i medhûlün bihâsı ilen ben mûmâ-ileyh Es-seyyid Mehmed Akil Efendinin ..kız karındaşım gâibe-i mûmâ-ileyhânın me'kûlât ve meşrûbâtına müddet-i ma'lûmede malımdan bâ defter-i müfredât musarrafe olan iki bin kuruşu mûmâ-ileyh Es-seyyid Mehmed Akil Efendi müceddeden ol tarihde kız karındaşım gâibe-i mûmâ-ileyhânın zevc-i dâhili bulunduğuna binâen bana malından virmek üzere mûmâ-ileyh Es-seyyid Mehmed Akil Efendi'ye haber ve tenbîh olunmak murâdımdır deyu tasaddî eylediği da'vâsı takrîr-i meşrû'a ve iltifâta şâyân olmadığı müdde'î-i mûmâ-ileyh Es-seyyid Mustafa Şükri Efendi'ye tefhîm ve mûcibince müdde'â-yı mezkûresiyle mûmâ-ileyh Es-seyyid Mehmed Akil Efendi'ye bi-vech-i şer'i mu'ârazadan men' olunduğu bi'l-iltimâs huzûr fî 5 z sene 71.

12-1

İstanbul'da Gedik Paşa mahallesinde sâkine sâhibe-i arz-ı hâl ma'rifetü'z-zât Şerife Hadice Hanım ibnetü Mehmed bin Halil'in li-ebeveyn er karındaşı ve tarafından zikri câlî husûslarda vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl olduğu zâtını bi'l-ma'rifeti's-şer'î ârifân El-hac Abdülbâkî Ağa ibni Mehmed ve Mehmed Ağa ibni Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle bernehc-i şer'î sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan hazîne-i celîle-i mâliyede ümerâ odası ketebesinen Es-seyyid Mustafa Şükri Efendi Mahfil-i şer'iyâtda müvekkile-i mûmâ-ileyhânın zevc-i mutlakı evkâf-ı hümâyûn hazîne-i behiyyesinde tahrîrât odası ketebesinden Es-seyyid Mehmed Akil Efendi ibni Es-seyyid Mehmed Hâşim muvâcehesinde kız karındaşım ve

müvekkilem mûmâ-ileyhâ Şerife Hadice Hanım mûmâ-ileyh Es-seyyid Mehmed Akil Efendinin üç bin kuruş mihr-i mu'accel mestûnı üç bin bir kuruş mihr-i mu'accel tesmiyesiyle zevc-i menkûha-i ma'mûlün bihâsı iken mûmâ-ileyh Es-seyyid Mehmed Akil Efendi işbu tarih-i îlâm günü kız karındaşım ve müvekkilesi mûmâ-ileyhâ Şerîfe Hadice Hanımı ()tatlık idüp zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mü'accel-i mezkûr hakkı olan üç bin bir kuruşu hâlâ nafaka-i iddet-i mu'ayyene mu'âmelât ve ma'ûnet-i süknâsı mukâbelelerinde bi't-terâzî beynlerinde ta'yîn olunan bin iki yüz kuruşu dahi hîn-i istihkâkda kız karındaşım ve müvekkile-i mûmâ-ileyhâya edâ ve teslîme ta'ahhüd itmekle mihr-i mü'accel-i mezkûr ile nafaka-i mu'ayyene-i mezkûreden mâ'adâ ancak hukûk-ı zevciyete müte'allika de'âvîden ben müvekkilem kız karındaşım mûmâ-ileyhâ Şerîfe Hadice Hanım'a izâfetle bi'l-vekâle mûmâ-ileyh Es-seyyid Mehmed Akil Efendi'nin zimmetini mûmâ-ileyh Es-seyyid Mehmed Akil Efendi dahi malı olup bi'l-()kendüye red ve teslîme bi'l-vekâle müte'ahhid olduğu mecmû'u yedi yüz elli kuruş kıymetli bir ()havlusu ve bir futa ve bir karkıyye üzerime kalbinden işlemedi seccâde ()ve beş gönlek ma'a don ma'a kezâlik hukûk-ı zevciyete ve ibtidâ-i zevciyetlerinden işbu tarih-i îlâma gelince sâir cem'i hukûk-ı şer'iyyeye müte'allika âmme-i de'âvîden kız karındaşım ve müvekkilem mûmâ-ileyhânın zimmetinin tarafeynden her birimiz ibrâ-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât ve her birimiz ber-vech-i muharrer âharın ibrâsını asâleten ve vekâleten kabûl itdik deyu mukırr-ı vekîl-i mûmâ-ileyh Es-seyyid Mustafa Şükri Efendi bi'l-vekâle sâdır olan bi'l-cümle takrîr-i meşrûhunu mûmâ-ileyh Es-seyyid Mehmed Akil Efendi tahkîk ve tasdîk eylediği tescîl ve huzûr fî 5 z. Sene 71.

12-5

İstanbul'da Cerrah Paşa kurbünde Kürkcübaşı mahallesinde sâkine bâ'isü'l-

İlâm mu'arrafetü'z-zât Zehrâ Hesnâ Hanım ibnetü Mehmed Tâhir Mahfil-i şer'iyâtda zevc-i mutlakı haffâf esnafından Hâfız İsmail Efendi ibni Mustafa muvâcehesinde mezbûr () İsmail Efendi yüz elli kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim iken işbu tarih-i İlâm günü beni bâten tatlık idüp zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdün aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûr hakkım olan yüz elli kuruşa nafaka ve iddet-i ma'lûme ve ma'ûnet-i süknâm mukâbelelerinde bi't-terâzi beynimizde ta'yîn olunan yüz kuruşa dahi istihkâkda bana edâ ve teslîme mezbûr Hafız İsmail Efendi işbu meclis-i şer'de ta'ahhüd itmekle mihr-i mü'eccel-i mezkûr ile nafaka-i mu'ayyene-i mezkûreden () hukûk-ı zevciyete müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ ve iskât ve her birimiz ber-vech-i muharrer âharın ibrâsını kabûl eyledik deyu ikrâr ve tasdikleri tescîl ve Bâb-ı zabtiye neferâtından() Abdülkâdir kabûl yediyle huzûr fî 16 z. Sene 71.

13-2

Medîne-i Üsküdar'da Bulgurlu() mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât iden Şerife Emine Hanım ibnetü Mehmed'in sadriye-i sağire kızı diğer Şerife Emine'nin pederi ve vasîsi Yakub Ağa ibni Abdullah nâm kimesne Mahfil-i şer'iyâtda sağire-i mezbûrenin li-ümm karındaşı ve tesviye-i umûruna mukaddemâ kibel-i şer'den vasî-i mansûbı Es-seyyid Yusuf Ağa ibni diğer Yakub nâm kimesne müvâcehesinde pederi olup bin iki yüz altmış sekiz senesi Şabanü'l-mu'azzamının yirmi sekizinci gününde tarihinden ve () medîne-i merkûme mahkemesi nâibi bulunan müderrisîn-i kirâmdan () Es-seyyid Hüseyin () Efendi'nin imzâ ve hatemini hâviye işbu bir kıt'a idâne hüccet-i nâtika olduğu üzere mezbûr Es-seyyid Yusuf Ağa kızım sağire-i mezbûrenin malından li-ecli'l-idâne kibel-i şer'den vasî-i mansûbu olan gâib anî'l-meclis Mehmed Ağa ibni Ali nâm kimesne yedinden istidâne ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği üç bin iki yüz on bir kuruş ile meblağ-

mezkûrun târih-i hüccet-i mezkûrdan üç senelik bâ-hüccet-i şer'î iltizâm olan bin dört yüz kırk beşer kuruş on para ki ciheteyn-i mezkûreteynden cem'an dört bin altı yüz elli altı kuruş on paranın mezkûr bin dört yüz kırk beşer kuruş on para ile asl mal-ı mekrûm üç bin iki yüz on bir kuruşun iki bin dört yüz on kuruş mezbûr Es-seyyid Yusuf Ağa mukaddemâ bana edâ ve teslîm itmekle () olan sekiz yüz kuruşu dahi mezbûr Es-seyyid Yusuf ağa'dan ve'l()iderim deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi () ciheteyn-i mezkûreteynden bâkî meblağ-ı merkûm sekiz yüz kuruş el-yevm zimmetinde sağîre-i mezbûreye sahîhan deyni olduğunu tâyi'an ve kat'iyyen ikrâr ve itirâf idüp sağîre-i mezbûre için İstanbul Bâb mahkemesine mürâfa'adan virilen bir kıt'a hasâne ilâm-ı şer'î yedinden zâyi' olduğuna binâen ben malımdan sekiz yüz kuruş ()sarfla ilâm-ı mezkûrun kaydını mahkeme-i merkûme sicillâtından ve harc etdirmek olmağla bana meblağ-ı bâkî-i mezkûru mutasarrıf mezkûre nizâmı mahsûb iderim () ibrâ eyledikde kibel-i şer'de ve iltifâta şâyân olduğu merkûm Es-seyyid Yusuf Ağa'ya ba'de't-tefhîm merkûm-ı mezbûr Yusuf Ağa'nın ikrâr ve itirâfı olan lâzım gelen meblağ-ı bâkî-i mezkûr sekiz yüz kuruş dahi sağîre-i merkûme için pederi () müdde'î-i merkûm Yakub Ağa'ya edâ ve teslîme merkûm Yusuf Ağa'ya tenbîh olunduğu huzûr fî 7 z. Sene 71.

13-5

Mahrûsa-i Galata'ya müzâfe kasaba-i Beşiktaş'ta Sinan Paşa mahallesinde sâkine mu'arrafetü'z-zât Şerife Sâliha Hatun ibnetü el-müteveffâ Ömer Ağa ibni İbrahim bin Abdullah Mahfil-i şer'iyâtda bâ'isü'l-ilâm El-hac Mahmud Ağa ibni El-hac Mehmed müvâcehesinde yedimde olup bin iki yüz elli iki senesi şehr-i Rebiülevvelinin on üçüncü günü tarihiyle müverraha kısmet-i askeriye mahkemesi sicilinden muhrec işbu bir kıt'a idâne hücceti tâkia olduğu üzere ben tarih-i mezkûrda beş yaşında sağîre iken vâlidem Şerife Kâmile Hatun fevt olup terekesi kısmet-i askeriye mahkemesi tarafından ma'rifet-i şer'le

bi't-tecrîr âhara bey' olunarak sahhü'l-beyânı bâ-defter-i kassâm Osman hâsıla-i ma'lûmesinden benim hisse-i irsiyyem olan on bir bin üç yüz yirmi dört kuruşu pederim ve velîm müteveffâ-yı mezkûr Ömer Ağa hayatında ber-mûceb-i hüccet merkûme bi'l-velâye kabz ve bilâ zarûret kendü umûruna sarfla istihlâk idüp meblağ-ı mezkûr ile tarih-i hüccet-i mezkûrdan itibaren bâ-defter-i şer'î üç senelik ()mültezimi olan beş bin doksan beş buçuk kuruş ki cem'an on altı bin dört yüz on dokuz buçuk kuruşa işbu merkûm Mahmud Ağa ve gâibân-ı ani'l-belde Trabzon tüccarından Ahmed Hoca ibni Mehmed ve El-hac Ahmed Efendi ibni Osman ile mü'ahharan vefât iden tüccârdan Kuzlıcılı zâde El-hac İsmail Ağa ibni El-hac Ali hayatında her biri tarafından bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyye ile müte'âkiben kefil-i zâmin olduklarından sonra ben on yedi yaşımda iken pederim mezbûr Ömer Ağa iki yüz altmış dört senesi () ve küfelâ-i mezbûrûndan müteveffâ-yı merkûm El-hac İsmail Ağa dahi altmış senesi gallâtından meblağ-ı mekfûlün bih mecmû'ı mezkûru bana kable'l-edâ ve'l-ifâ her biri fevt olmalarıyla el-hâletü hâzihî meblağ-ı mekfûlün bih mecmû'-ı mezkûr on altı bin dört yüz on dokuz buçuk kuruşu ancak işbu mezbûr El-hac Mahmud Ağa'da kefâlet-i muhkiyesine binâen hâlen taleb iderim deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi cevabında müdde'î-i mezbûrun ber-minvâl-i muharrer kefâlet müdde'âsını ve mazmûnundan hüccet-i merkûmeyi inkâr itmekle müdde'î-i mezbûre Şerife Sâliha Hatun ber-vech-i muharrer kefâlet müdde'âsını ve mazmûnundan hüccet-i merkûmeyi isbâtdan izhâr-ı acz idüp tahlîfe deyu taleb olunmağla mûcibince müdde'îye-i mezbûre Şerife Sâliha Hatun da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr El-hac Mahmud ve Ağa'ya bilâ beyyine mu'ârazadan men' olunduğu fi 27 z. Sene 71.

İstanbul'da Mahmud Paşa mahallesinde sâkine zâtı mu'arrafe Hafıza Hatun ibnetü Halil Mahfil-i şer'iyâtta demirci esnafından bâ'isü'l-îlâm Hambarsun veled Ohannes nâm zimmî müvâcehesinde havâs-ı refîa kazâsına müzâfe kasaba-i Kadıköy'de Abdüsselam Mahallesinde mütemekkiye iken bundan akdem hâlike olan Fetek binti Kirhad veled Ahan nâm nasrâniye sağlığında yedinde olup bin iki yüz altmış dokuz senesi Zilhiccetü'ş-şerîfesi gurre si tarihiyle müverrah işbu bir kıt'a damgalı deyn tahvîli mantûkunca malımdan ve yedimden iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği bin kuruş ile meblağ-ı merkûmun tarih-i tahvîl-i mezkûrdan itibaren bir senelik bâ-()şer'î iltizâm ()olan yüz elli kuruş ki ciheteyn-i mezkûreteynden bana zimmetinde cem'an deyni olan bin yüz elli kuruşa işbu hâzır-ı mersûm Hambarsun zimmî tarih-i merkûmdan tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kefil ve zâmin olmağla el-hâletü hâzihî meblağ-ı mekfûlün bih mezkûr bin üz elli kuruşu kefâlet-i muhkiyesine binâen işbu merkûm Hambarsun zimmetinden hâlen taleb iderim deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi cevabından müdde'îye-i merkûme Hafıza Hatun'Un ber-vech-i muharrer kefâlet müdde'âsını inkâr itmekle müdde'îye-i mezbûre Hafıza Hatun ber-vech-i muharrer kefâlet müdde'âsını isbâtdan izhâr-ı acz tahlîfe dahi tâlibe olmamağın mûcibince müdde'îye-i merkûme Hafıza Hatundan da'vâ-ı mezkûresiyle mersûm Hambarsun zimmîye bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunduğu mübâşirleri dîvân-ı de'âvî çavuşlarından ().Hasan Çavuş kulları yediyle bi'l-iltimâs huzûr fî 26 z. Sene 71.

14-5

İstanbul Hısnı ebvâbından Fenerkapusu dâhilinde ()mahallesinde mütemekkin iken işbu tarih-i îlâmdan dört sene mukaddem hâlik olan Kuşcu şâhin Ağa zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Maryem nasrâniye ile babası Simon veled Hambarsun zimmî ve sulbiye sağır oğulları Misak ve Kanik'a münhasıra

ba`dehû ibn-i sağır-i mersûm Misak dahi hâlik olup verâseti anası zevce-i mersûme Maryem nasrâniye ile karındaşı sağır-i merkûm Karnik ve min kable'l-ebb ceddî mesfûr Simon zımmîye münhasıra ba`dehû zevce-i mersûm Maryem nasrâniye dahi hâlike olup verâseti babası Karabet veled Handeruş zımmî ile sadrî sağır oğlu mesfûr Karnik'a münhasıra ba`dehimâ ibn-i sağır-i mersûm Karnik dahi hâlik oldukda verâseti ancak min kabli'l-ebb ceddî mesfûr Simon zımmîye isâbeti tahakkukundan sonra arz-ı hâl iden mersûm Simon zımmî Mahfil-i şer`iyyâtda derûn-ı arz-ı hâlde mestûrül-ism mersûm Karabet zımmî müvâcehesinde mevrûsumuz hâlik-i evvel mersûm Şahin zımmînin helâkında yanında mevcûde bi'l-cümle terekesi olan nakd üç bin yüz doksan kuruş ile mecmû'u altı bin üç yüz otuz iki kuruş kıymetli altun üzerine masnû` tek taşlı bir elmas yüzük ve bir basma koyun saatimi ma'a köstek ve altı aded sim ve altı aded ma'den cem'an on iki aded zarf ma'a fincan ve altı aded sim çatal ve altı aded bıçak ve altı aded sim ve altı aded ma'den ve on iki aded kaşık ve iki aded sim () hissesi ve bir aded fincan tepsisi ve üç aded gehr barcık imâmesi ve bir aded bulat tepsi ve yün memlû bir minder ve kası memlû beş aded basma ve ()yasdığı ve bir çuka mukassad ve bir basma kabu perdesi ve ermeniyü'l-ibâre on beş cild kitâb ve bir kebîr mir'at veüç aded basma ()ve yünk memlûk bir çift döşek ma'a çarşeb kebîr birinc şam'dan ve döşek ve şiltesi ve bir basma yük memlû yüz yasdığı ve bir basma baş yasdığı ve şam'dan ve bir çift sağır ma'den şam'dan ve iki sahan ma'a kabak ve iki tencere ma'a kabak ve bir ()tepsi ve bir tahta dolab ve bir tahta anbar ve bir ceviz yazı çekmecesini ve bir ceviz camlı dolab ve yirmi dört aded sağır ve kebîr ma'den tabak ile hâlike-i sâlise-i mersûme Maryem nasrâniye kezâlik hîn-i helâkında yanında mevcûde hâric-i ez-defter-i kassâm terekesi olan mecmû'u doku bin dokuz yüz otuz kuruş kıymetli sim üzerine masnû` yıldız resminde iki aded elmas yüzük ve iki aded altun () iğne ve bir simli tarak ve bir sim iğnelik () bir sîm yükseklik ve bir tepebaşı anzi ma'a şalvar ve şekâki kablu iki aded samur kürk ve bir altun top harclı ve bir ()harclı ve ikisi ipek harclı cem'an

dört aded yazma () ve iki aded canfer ()ma'a şalvar ve şelâkiye filo bir tafe kürk ve yün memlû dört aded basma cuvar yasdığı ve bir basma muka'a ve yün memlû basma döşek ma'a çarşeb ve yine memlû bir basma şilte ve bir basma baş yasdığı ve bir aded kehribar çifti () ile nakd beş yüz kuruşunu mersûm Karabet zimmî fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın müstakillen ahz ve kabz ve ketm ve ihfâ itmekle hâliyât ve saat ve eşyâ ve evânî sim ve ()muharrire-i merkûme-i mevcûde ise a'yânından ve müstehlike ile ba'de's-sübût kıymetleri olan olan min haysü'l-mecmû' on altı bin yüz altmış iki kuruş ile nakd mezkûr üç bin altı yüz doksan kuruş ki cem'an on dokuz bin sekiz yüz elli iki kuruşdan bi-tarîki'l-münâsaha hisse-i irsiye-i şer'iyemi mersûm Karabet zimmîden hâlâ taleb iderim deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi cevâbında müdde'î-i mezbûrun ber-vech-i muharrer müdde'âsını inkâr itmekle müdde'î-i mersûm Simon zaimmî ber-vech-i muharrer müdde'âsını isbâtdan izhâr-ı acz idüp talebiyle mersûm Karabet zimmîye bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î yemîn virilmek mûcibince müdde'î-i mersûm Simon zaimmî bi'l-verâse da'vâ-yı mezkûresiyle mersûm Karabet zimmîye bilâ-beyyine mu'ârazadan men' olunduğu huzûr fî 21 z. Sene 71

15-4

İstanbul'da Avret Bazarı kurbünde Canbaziye mahallesinde sâkine sâhibe-i arz-ı hâl mu'arrafetü'z-zât Aişe Hatun Mahfil-i şer'iyâtda mezbûre Aişe Hatun'un pederi derûn-ı arz-ı hâlde mezkûrül-ism El-hac () bin İsmail nâm kimesne müvâcehesinde bin iki yüz kırk dokuz senesi hilâlinde dokuz yaşında sağîr iken pederim ve velîm merkûm El-hac Musa Ağa beni asâkir-i nizâmiye-i şâhâne yüzbaşılardan olup elli yedi senesi hilâlinde vefât iden Mehmed Ağa ibni Abdullah nâm kimesneye hayâtında yedi yüz kuruş mihr-i mu'accel ve yedi yüz kuruş mihr-i mü'accel tesmiyeleriyle bi'l-velâye tezvîc ve tenkîh eylediğinde ol dahi ber-minvâl-i muharrer ba'de't-tezevvüc ve't-tenkîh ve'l-

kabûl ve ol dahi üç sene müddet-i zevciyet beynimizde kâim iken beynimizde vâki' olan () pederim ve velîm merkûm El-hac Musa Ağa bin iki yüz elli iki senesi Muharremü'l-harâmı guresinde eğer kızım sağîre-i merkûme sinnden bülûğ mihr-i mezkûr beni mütâlebe ve nesne ahz iderse mikdar-ı me'hûzuna ben ()deyüp ol vechle benim mihr-i mezkûr benim olan cem'an iki bin dört yüz bir kuruş ile nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve mü'net-i sükân dahi kendi üzerime olmak üzere hal-i sağîrimde zevcim müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Ağa ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile bi'l-velâye hul' olduğundan ol dahi meblağ-ı mezkûru kabûl ettikten sonra ben bin iki yüz elli beş senesi hilâlinde âkile ve bâliğa ve reşîde ve mihreyn-i mezkûreynim olan bin dört yüz kuruşdan her birinden fâriğa olarak nefsimi ma'lûmü'l-mikdâr mihr-i mü'eccele tesmiyesiyle tekrar müteveffâ-yı mezbûra tezc ve tenkîh eylediğimde ol dahi ber-minvâl-i muharrer tezc ve tenkîh ve kabûl idüp vefâtına değin zevciyet beynimizde kâim iken vefât itmiş ise de peder-i mezbûr El-hac Musa Ağa'ya haber ve tenbîh olunmak murâdıdır deyu inkârına mukârin tasaddî eylediği da'vâsı takrîr-i meşrûhu üzere()ve iltifâta şâyân olmadığı müdde'ye-i mezbûre Aîşe Hatun'a tefhîm ve mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle pederi mezbûr El-hac Musa Ağa'ya ber-vech-i şer'i mu'ârazadan men' olunduğu huzûr fî 22 z. Sene 71.

16-1

Sâhib-i arz-ı hâl teb'a-i()Ağa ibni Abdullah Mahfil-i şer'iyâtında İstanbul'da Hacı Ali mahallesinde sâkine iken iki yüz altmış dört senesi hilâlinde vefât iden El-hac İbrahim Sâib Paş merkûmun kethüdâsı Mehmed Efendi ibni Abdullah bin Abdurrahman'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine Hatun ibnetü Mustafa bin Abdullah ve Ziba Hatun ibnetü Abdullah'a münhasıra ve terekesinin rub'u ale'l-iştirâki's-sevî zevcetân-i merkûmâna mevrûs ve sülûs erba'ı dahi cânib-i beytü'l-mâle âid ve râb'i () oldukdan

sonra zevcetân-ı merkûmetân mezbûre Emine Hatun dahi işbu sene-i mübâreke Şevvalü'l-mükerreminin on beşinci günü vefât idüp verâseti zevc-i metrûku Hüseyin Hüsni Ağa ibni Abdullah ile li-ebeveyn kız karındaşı olup ()bulan () derûn-ı arz-ı halde mezkûrül-sim zevc-i merkûm Hüseyin Hüsni Ağa müvâcehesinde ben müteveffâ-yı mûmâ-ileyh hayatında gulâm makzı ve ve kilerci olmam hasebiyle müteveffâ-yı evvel-i mûmâ-ileyhin hayatında üç senesinde umûr-ı lâzimesine ma'lûmesine () emriyle malından bâ-defter-ı müfredât kadr-ı ma'rûf hisse deynim olup () mûmâ-ileyh Mehmed Efendi zimmetinde bi'l-mürâca'a ba'de'l-muhâsebe alacak hakkım olan cem'an beş bin beş yüz doksan sekiz kuruşu kable'l-ahz ve'l-istîfâ mûmâ-ileyh Mehmed Efendi fevt olup ve terekesi cânib-i muhallefâtdan ma'rifet-i şer'le tahrîr ve âhara bey' olunarak ba'de ihrâci'l-masraf ve sahhü'l-bâkî esmân-ı hâsılına ma'lûmesinin rub'u ale'l-iştirâk () zevcetân-ı merkûmetân bi'l-verâse kabz ve istîfâ ve () beytü'l-mâl medyûn esbak merhûm Es-seyyid Ahmed Reşid Bey Efendi bi'l-emânet habz ettikten sonra ben ber-minvâl-i muharrer hakkım hissem olan meblağ-ı ma'ruf-ı mecmû'-ı mezkûr beş bin beş yüz doksan sekiz kuruş () iki yüz altmış dört senesi Şabanü'l-mu'azzamının sekizinci günü muhallefât-ı kassâm-ı esbak ()izâmndan fazîletlü Abdülaziz Efendi huzûrunda ma'kûd-ı meclis-i şer'de zevcetân-ı merkûmetân ile () mûmâ-ileyh huzûrlarında inkârlarına mukârin vusûl müdde'ân () şer'î üzere ba'de'l-ityân ve't-tahlîf ve'l-hükm yedimde deynim olan işbu bir kıt'a musanna' () mûcibince meblağ-ı mahkûm beş bin beş yüz doksan sekiz kuruşun () merkûmetân veresesini kabz ve mesele-i mirasiyeleri vechle beynlerinde iktisâm itmeleriyle el-hâletü hâzihî meblağ-ı mahkûmün bih bâkî mezkûr iki bin beş yüz kırk sekiz kuruş zevcesi müteveffâ-yı sâniye-i merkûmenin kâffe-i terekesinden bi'l-verâse bi-tarîki'l-münâsaha makbûz olan hisse-i irsiye ve ()olarak zevc-i merkûm Hüseyin Hüsni Ağa'dan hâlâ taleb iderim deyu da'vâ ve'l-istintâk olduğu cevâbında müdde'î-i mezbûr Raşid Ağa'nın ber-vech-i muharrer müdde'âsını inkâr itmekle müdde'î-i mezbûr Raşid Ağa'ya minvâl-i

muharrer müdde'âsını isbâtdan ihzâr-ı acz idüp talebiyle mezbûr Hüseyin Hüsni Ağa bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î tahlîf olunmağın mûcibince müdde'î-i mezbûr Râşid Ağa da'vâ-ı mezkûresinden Hüseyin Hüsni Ağa'ya bi-vech-i şer'î mu'ârazadan men` olunduğu huzûr fî 6 z. Sene 72.

16-2

() nutkı talak-ı () olan İstanbul'da Ebu'l-feth Sultan Mehmed Han gazi aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân hazretleri câmi'-i şer'î civârında Hoca Üveys mahallesi sâkinelerinden sâhibe-i arz-ı hâl mu'arrifetü'z-zât Emine Münire Hatun ibnetü İsmail Mahfil-i şer'iyâtda zevc-i mutlakı deyu bi-tamâmihâ yüz elli kisesinden derûn-ı arz-ı hâlde mezkûretü'l-ism Mustafa Fazlı Efendi ibni Abdullah müvâcehesinde mezbûr Mustafa Fazlı Efendi üç bin beş yüz kuruş mihr-i mu'accel müteveffâ iki bin dört () mihr-i mü'eccel tesmiyeleriyle zevc-i dâhilim olarak mahalle-i merkûmede vâki` menzilimde bi'l-mu'âyene sâkinler iken merkûm Mustafa Fazlı Efendi bin iki yüz altmış senesi şehr-i Ramazanü'l-mübârekinin on beşinci günü () ile Kâtib Tâlib Efendinin mahalle-i merkûmede vâki` menziline kendü () gayrı ıyâlim ve küllîsi () işbu () müvâcehesinde bu vech-i şer'î ta'lik itdikden sonra ben tarih-i mezkûreyle iki buçuk ay müddetden mezbûr Tâlib Efendinin menzil-i mezkûruna gidüp ol vechle şart-ı mezkûrun vukû'una binâen mezbûr Mustafa Fazlı Efendiyle beyâne olmamla suâl olunup merkûmun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mü'ecel-i mezkûr hakkım olan iki bin bir kuruş merkûm Mustafa Fazlı Efendi'den hâlâ taleb iderim deyu da'vâ itdikde ol dahi cevâbında kazıyye minvâl-i meşrûh üzere olduğunu bi-tamâmihâ tâyi'an ve kat'iyyen ikrâr ve itirâf itmeğın mûcibince müvekkilim mihr-i mü'ecel-i mezkûr iki bin bir kuruş ()-i mezbûr Emine Münire Hatuna hâlâ edâ ve teslîme merkûm Mustafa Fazlı Efendi'ye tenbîh olunduğu huzûr fî 29 z. Sene 71.

16-3

Medîne-i Üsküdar'a müzâfe Çengel karyesinde mütemekkinde şahsı müte'arife Mersini binti Estarani veled Kiyako nâm Nasrâniyyenin li-ebeyn er karındaşı () husûs-ı âtiyü'l-beyânda vekîl-i müseccel-i şer'îsi zeyt bağımı Nikola zimmî Mahfil-i şer'iyâtda müvekkile-i mersûmenin zevc-i sâbıkı liman odasında tercümân Katakı veled Dimitri veled Atam nâm zimmî tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyâna vekîl olduğu akd-i evvelî Mehmed Ivaz ibni İsmail ve Ahmed Ağa ibni Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan oda-i mezkûre ketebesinden İsmail Efendi ibni Ebu Bekir müvâdehesinde yedimde olup bin iki yüz altmış altı senesi şehr-i Rebiülevvelinin yirmi üçüncü günü tarihiyle müverrah bir kıt'a nafaka hücceti nâtıka olduğu üzere müvekkil-i mersûm Kastaki ile kız karındaşım müvekkilem mersûme Mersini nasrâniyenin mukaddemâ zevciyet beynlerinde kâime iken müvekkil-i mersûmun firâşından hâsıl ve kız karındaşım müvekkilem mersûmeden mütevellide sulbiye kızı tahmînen altı yaşında Telkisbuyi nâm sağîrenin nafaka ve kisve bahâsıçün babası müvekkil-i mersûm Kastaki zimmî üzerine kıbel-i şer'den kadr-i ma'rûf bi't-terâzi beher şehr yüz onar kuruş farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru () mersûmun nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarf ve lede'l-iktizâ istidâneye ve () müvekkil-i mesfûre rücû'a müsfire-i mersûmenin te'sîsi ve hâssına()kız karındaşım ve müvekkilem mersûme izin virildikten sonra müvekkilem kız karındaşım mersûme Mersini nasrâniye tarih-i hüccet-i merkûmeden sene-i () bin iki yüz altmış bir senesi Zilhiccetü's-şerîfesinin yirmi üçüncü gününe gelince altmış dokuz ay müddeti () bi'l-istîzân beher şehr yüz onar kuruş sağîre-i merkûmenin nafaka ve kisve ve sâire levâzım-ı zarûresine bi'l-hazâne tamâmen harc ve sarfla sağîre-i merkûmeyi infâk ve iksâ itmekle ol vechle nefsine () medîne-i mezkûreden kız karındaşım ve müvekkilem mesfûrun müvekkil-i mesfûr Kastaki nâm zimmî zimmetinde müctemî` alacak hakkı olan yedi bin beş yüz doksan kuruşun altı bin yedi yüz

on kuruşunu zahr-ı sıhhat-i mezkûre mantûkunca müvekkil-i mesfûrdan habsine ahz ve kabz itmekle bâkîsi olan sekiz yüz seksen kuruş deyu müvekkil-i mesfûr Kastaki zimmîden bi'l-vekâle hâlâ taleb iderim deyu da'vâ itdikde vekîl-i merkûm İsmail Efendi dahi müvâcehesinde kaziyeye minvâl-i muharrer üzere olduğunu müvekkil-i mesfûra izâfetle bi'l-vekâle bi-tamâmihâ tâyi'an ve kat'iyyen ikrâr ve itirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı bâkî-i mezkûr sekiz yüz seksen kuruşun müvekkile-i mersûme Mersini nasrâniye için vekîl-i müdde'î mesûm Nikola zimmîye hâlâ edâ ve teslîmiyle vekîl-i mezbûr İsmail Efendi müvekkil-i mersûme izâfetle bi'l-vekâle iltizâm olunduğu mübâşirleri nezâretiyle celîle-i hâriciye avârızlarından Ahmed Ivaz kulları yediyle huzûr fî gurre-i M. Sene 71.

16-4

Mahrûsa-i Galata'ya müzâfe kasaba-i Tobhâne'de Selime Hatun mahallesinde sâkine iken sene-i sâbıka Zilhiccetü'ş-şerîfesinin on ikinci günü vefât iden Hoca Hava Hatun ibneti el-müteveffâ Kocabaşoğlu Osman'ın li-ebeveyn Ömer oğlu ve hasren verâseti olduğunu iddi'â iden mahrûsa-i merkûmede Câmi'-i Kebîr mahallesi muhtar-ı evveli sâhib-i arz-ı hâl Orakcı Mustafa Ağa ibni el-müteveffâ Kocabaşoğlu Mustafa bin Osman nâm kimesne huzûr-ı kadıaskerîde akd olunan meclis-i şer'-i münîrde müteveffât-ı merkûmenin sadriye kebîre kızının sadrı sağır oğlu ve zî-rahm cihetinden vârisi olan Mehmed Kadri'nin pederi ve vasîsi olmağla tereke-i müteveffât-ı merkûmenin bi'l-velâye vaz'-ı yedi mütehakkık olan kantarcı El-hac Selim Ağa ibni Abdullah nâm kimesne müvâcehesinde müteveffât-ı merkûmenin kız karındaşı kızları zâtları mu'arrafeleri Zeyneb ve Emine Hatunlar ibnetihimâ Abdullah hâzır oldukları halde benim babam müteveffâ-yı merkûm Kocabaşoğlu Mustafa ile müteveffât-ı merkûme Hoca Havva Hatunun babası müteveffât-ı mezbûr Kocabaşoğlu Osman li-ebeveyn er karındaşları olup

babaları ismi İbrahim ve dedeleri ismi Abdullah ve vâlideleri ismi diğeri Emine binti Abdurrahman ve Maskat-ı re'sleri vilâyet-i Anadolu'da Kastamonu sancağında Kidros kazasına tâbi havâs alayı karyesi ahalisinden olup ol vechle yed-i müteveffâ-yı merkûme Hoca Havva Hatunun li-ebeveyn Ömer oğlu demekle müteveffât-ı merkûmenin verâseti ve () el-mansûbeti'n-nisbiye ancak bana münhasıra olup benden gayrı vâris ve terekesine müstahak âharı yoğiken mezbûr El-hac Selim Ağa bi'l-velâye ve hâziretân-ı mezbûretân Zeyneb ve Emine Hatunlardan her biri dahi bi'l-asâle zî-rahm cihetinden vâris olmak üzere tereke-i müteveffât-ı merkûmeye fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın vaz'-ı yed ider olmalarıyla suâl olunup tereke-i müteveffât-ı merkûmeden keff-i yed ve bana teslîme velî-i mezbûr El-hac Selim Ağa ile hâziretân-ı mezbûretân Zeyneb ve Emine Hatunlardan her birine tenbîh olunmak murâdıdır deyu da'vâ itdikde onlar dahi cevâblarında tereke-i müteveffât-ı merkûmeye vaz'-ı yedlerini ikrâr mâ'adâ müdde'î-i mezbûrun ber-minvâl-i muharrer verâset müdde'âsını inkâr itmeleriyle müdde'î-i merkûm Mustafa ber-minvâl-i meşrûh verâset müdde'âsını her biri mahallerinden lede't-tezkiye adl ve makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezkûre ahâlisinden makremeci esnafından Yakub Ağa ibni İsmail ve kalafatçı esnafından Hüseyin Ağa ibni Mahmud nâm kimesne şehâdetleriyle bi'l-müvâcebe ber-nehc-i şer'î isbât itmeğın mücibince müdde'î-i mezbûr Mustafa Ağa'nın verâset-i mezkûresine ber-muktezâ-yı şer'-i âlî hükm olunduğı tescil ve Mahfil-i şer'iyâtdan huzûr fi 14 m. Sene 72.

18-2

İstanbul'da ()kurbünde Ali Paşa-yı atık mahallesinde sâkin vekîl-i ders-i hazret-i Şeyhülislam meşâhir-i ulemâdan fazîletlü Ahmed Beğ Efendi hazretlerinin kerîmesi sâhibe-i arz-ı hâl Emine Hanım tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyâna vekîl olduğı zât-ı mûmâ-ileyhâyı bi'l-ma'rifeti's-şer'le ()

ketebeden Mehmed Şükri Efendi ibni Mehmed Arif ve teb'adan Ebu Bekir Ağa ibni Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan mahmiye-i mezbûreden Hâfız Abdullah Efendi ibni Abdullah nâm kimesne Mahfil-i şer'iyâtda müvekkile-i mûmâ-ileyhimânın zevc-i mutlakı tercüme odası hulefâsından derûn-ı arz-ı halde mezkûrül-ism Mehmed Şakir Beğ ibni İsmail Hakkı Efendi müvâcehesinde mûmâ-ileyh Mehmed Şâkir Beğ müvekkilem mûmâ-ileyhân Emine Hanım'ın dört bin kuruş mihr-i mu'accel()ve iki bin bir kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyeleriyle zevc-i dâhili iken müvekkilem mûmâ-ileyhâyı işbu tarih-i îlâm şehrinin ikinci günü bir talak-ı bâin ile tatlık itmekle müvekkilem mûmâ-ileyhânın mîr-i mûmâ-ileyh zimmetinde () ve ma'kûd-ı aleyh mihr-i mu'eccel-i mezkûr () olan iki bin elli kuruşa müvekkilem mûmâ-ileyhâ için hâlâ bana edâ ve teslîme ve müvekkilem mûmâ-ileyhâyı () iktizâsına değın infâk-ı mûmâ-ileyh Mehmed Şâkir Beğ'e tenbîh olunmak murâdımdır deyu bi'l-vekâle da'vâ eyledikde ol dahi cevâbında nefsine vech-i meşrûh üzere olduğunu bi-tamâmihâ tâyi'an ve kat'iyyen ikrâr ve itirâf itdikten sonra mihr-i mü'eccel-i mezkûr iki bin elli kuruş ile müvekkilem mûmâ-ileyhânın nafaka-i iddet-i ma'lûme ve ma'ûnet-i süknâm mukâbillerinde bi't-terâzî beynimizde ta'yîn olunan altı yüz kuruşa cem'an iki bin altı yüz elli kuruşa mûmâ-ileyh Mehmed Şâkir Beğ müvekkilem mûmâ-ileyhâ () hâlâ bana edâ ve teslîme ta'ahhüd eyledi ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve huzûr fî 26 m sene 72.

18-5

Vilâyet-i Anadolu'da İzmid mahallâtından Ömer Ağa mahallesinde sâkin iken verâseti zevc-i metrûkesi Ahmed Ağa ibni Hüseyin ile li-ebeveyn Ömer oğlu neccâr muzîrânından El-hac Süleyman Ağa ibni Mehmed'e münhasıra olduğu halde sene-i sâbıka şehri Rebiülâhîrinin dokuzuncu günü vefât iden Hafize Hatun ibnetü Osman Salih bin Abdullah'ın zikri câlf sülüs malından vesâyâ-yı

mu'ayyene ve gayr-ı mu'ayyenesini tenfize vasî-i muhtêarı olduĝnu iddi'a eden derûn-ı arz-ı hâlde mezkûrû'l-ism Fancı()Salih Aĝa ibni Abdülfettah nâm kimesne Mahfil-i şer'iyâtta sâhib-i arz-ı hâl zevc-i merkûm Ahmed Aĝa müvâcehesinde mezbûr El-hac Süleyman Aĝa hâzır olduĝu halde mütefevvât-ı mezbûre Hafize Hatun hayatında ve mahalle-i merkûmede vâki' menzilinde sâkin iken vefâtından iki gün mukaddem ben bi-emrillâhi te'âlâ vefât eylediĝimde cemî' terekem bi-ma'rifeti's-şer'-i şerîf tahrîr ve zevcim nâsda olan hukûkum ahz ve kabz olunup da'vâ-yı müsebbitem zuhûr ider ise ba'de'l-edâ bâkî tereksinin sülüsü ifrâz ()mezkûrdan beş yüz kuruş iskât-ı salât ve kefâret-i savm ve yemîn ve tezevvürât ve sâirem için ba'de'd-devr fukarâ-i müslimîne tasadduk oluna diyet-i sülüs-i mezkûrdan beşer yüz kuruşdan cem'an bin kuruş ile ma'lûmü'l-vefiyye ravgan-ı zeyt ve mum iştirâ ve medîne-i merkûmede kâin hanlar başı ve Mar'aşlı câmi'-i şerîfinde îkâd olunmak üzere cevâmî'-i şerîfe mezkûre kıymetlerine îtâ oluna ve beş yüz kuruş câriye-i ()zenciye Fatıma Kadına ve biriyle ve sülüs-i mezkûrdan her ne fazla merkûme dahi vasî-i muhtârım re'y-i ma'rifetiyle rücûh ber-vech-i hayra sarfla istihlâk oluna deyu vasiyet ve tenfizine beni vasî nasb ve ta'yîn eylediĝinde ben dahi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve merâsimini edâ ve îfâya ta'ahhüd eylediĝmden sonra merkûme Hafize Hatun nasren alâ ()fevt olub terekesi medîne-i mezbûre mahkemesi tarafından bâ-ma'rifet-i şer'-i âlî tahrîr ve âhara bey' olunarak ba'de ihrâcî'l-mesârif ve'l-lâzıme sahhü'l-beyânı esmân-ı hâsılası bâ-defter-i kassâm on yedi bin altı yüz on dokuz buçuk kuruşa bâliĝ olup meblaĝ-ı mezkûrun sülüsü olan beş bin sekiz yüz yetmiş üç kuruş altı para bir akçe vesâyâ-yı mezkûresine âide ve râci' olmuş ise de kâffe-i esmân tereke-i müteveffât-ı merkûme irsen merkûmânın bi'l-verâse vaz'-ı yedlerinden olup ben henüz sülüs meblaĝ-ı mezkûru ahz ve kabz ve tenfiz vesâye edemeyip vesâyet-i mezkûre ()kalmaĝla el-hâletü hâzihî tenfiz vesâyâ-yı mu'ayyene-i mezkûre için tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun sülüsü olan beş bin sekiz yüz yetmiş üç kuruş altı para bir akçeyi bana îtâ ve teslîme

merkûm Ahmed Ağa ile hâzır-ı mezbûr El-hac Süleyman Ağa'dan her birine tenbîh olunmak murâdıdır deyu da'vâ eylediğimde onlar dahi cevâblarında müteveffât-ı merkûmenin vesâyâ-yı mu'ayyene-i mezkûresin bi'l-verâse ikrâr ve tasdîk ve benim ber-minvâl-i muharrer vasî-i muhtârı müdde'âmı inkâr eylemişler idi el-hâletü hâzihî benim vesâyet-i mezkûre müdde'âmın kat'iyyen aslı olmayup da'vâ-yı mezkûremde kâzib ve muhtil olmamla husûs-ı mezkûre dâir merkûmân ile kat'an da'vâ ve nizâ'im yokdur didiğini merkûm Ahmed Ağa ile hâzır-ı mezbûrdan her biri tasdîk itdiklerinden sonra vesâyâ-yı mezkûrenin tenfîz ve icrâsına ve kadîr ve emânet ve istikâmet ile ma'rûf-ı ehil ve mahal birinin vasî nasb ve ta'yîn olunması lâzım ve mühim idüğüne ve mezbûr El-hac Süleyman Ağa dahi emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf ve her vechle vesâyet umdesinden gelmeye kâdir olduğunu adlden İstanbul'da Gül câmi'-i şerîfi kurbünde Karabaş mahallesi imam Es-seyyid İbrahim Efendi ibni Es-seyyid Ahmed ve mahalle-i mezbûre ahâlisinden Mısırlı Hüseyin Ağa ibni Ahmed ve Bezezistan Hüseyin Efendi Hüseyin Efendi ibni Mehmed nâm kimesnelerin alâ tarîki's-şehâde ve ()inde's-şer'ül-enver zâhir ve mütahakkık olduğuna binâen mezbûr El-hac Süleyman Ağa kibel-i şer'den tenfîz-i vesâyâ-yı mezkûre için vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi vesâyet ve vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve vesâyâ-yı mezkûreyi bi-aynihî tenfîz ve icrâ ve ibrâsını dahi kemâ yenbağî edâ ve ibkâya ta'ahhüd ve iltizâm eylediği tescîl ve huzûr fî 28 M. Sene 72.

19-4

Medîne-i Üsküdar'a müzâfe İstavros karyesinde sâkine derûn-ı arz-ı hâlde mezkûretü'l-ism mu'arrafetü'z-zât Şerîfe Düriye Hatun ibnetü Mehmed Mahfil-i şer'iyâtında İstanbul'da Kadırga limanı kurbünde Hüseyin Ağa mahallesinde sâkin asâkir-i nizâmıye-i şâhânedan muhrec sâhib-i arz-ı hâl Es-seyyid Ali Ağa ibni Ahmed nâm kimesne müvâcehesinde ben mezbûr Es-seyyid Ali Ağa'nın

beş yüz kuruş mihr-i mu'accel-i müteveffâ ve bin iki yüz elli kuruş mihr-i mü'accel tesmiyeleriyle zevce-i menkûha-i medhûlün bihâsı olup ve mahalle-i merkûmede vâki' menzilde bi'l-mu'âyene sâkinler iken mezbûr Es-seyyid Ali işbu sene-i mübâreke Muharremü'l-haramının yirmi beşi günü müvâcehemde irâdenin eline olsun ve yedinden Yusuf yedinden sonra birbirimizi görmek değildir deyup ol vechle ben mezkûr Ali Ağa'dan mübâne olmamla merkûm zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mü'accel-i mezkûr hakkım olan bin iki yüz elli bir kuruş hâlâ bana edâya ve iddetim iktizâsian değin beni infâkla mezbûr Es-seyyid Ali Ağa'ya tenbîh olunmak murâdımdır deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi cevâbında müdde'ye-i mezbûre Şerife Düriye Hatun ol mikdar kuruş mihr-i mu'accel ve mihr-i mü'accel tesmiyeleriyle zevce-i menkûha-i medhûlün bihâsı olduğunu ikrâr mâ'adâsını ityândan izhâr-ı acz idüp talebiyle mezbûr Es-seyyid Ali Ağa bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î tahlîf olunmağın mûcibince müdde'ye-i mezbûre Şerife Düriye Hatun da'vâ-ı mezkûresiyle mezbûr Es-seyyid Ali Ağa'ya bilâ-beyyine mu'ârazadan ba'de'l-men' zevce-i mezbûr Es-seyyid Ali Ağa'nın menzil-i mezkûruna gidüp kendüye itâ'at ve inkıyât ve hukûk-ı zevciyete mürâ'ât itmek üzere mezbûre Şerife Düriye Hatun'a tenbîh olunduğu huzûr fî 9 s. Sene 72.

19-5

Mahalle-i Galata'ya müzâfe kasaba-i Tobhâne'de Selime Hatun mahallesinde sâkin iken sene-i sâbıkada yani bin iki yüz yetmiş bir senesi Zilhiccetü's-şerîfesinin on ikinci günü vefât iden Hâce Havvâ Hatun ibnetü Abdullah'ın verâseti li-ebeveyn ammi oğlu ve hasren verâseti tarîkci Mustafa Ağa ibni Mustafa Mahfil-i şer'iyâtda müteveffât-ı merkûme Hacı Havva Hatunun mukaddemâ damadı olup yine mahalle-i merkûmede sâkin olan kantarcı esnafından derûn-ı arz-ı halde mezkûrül-ism El-hac Selim Ağa ibni Feyzullah muvâcehesinde murisem müteveffât-ı mezbûre Hâce Havva Hatun damadı

merkûm El-hac Selim Ağa'nın mahalle-i merkûmede vâki` menziline ma'an sâkine iken fevt olup terekesi mahkeme-i teftîş evkâf-ı hümâyûn tarafından bâ-ma'rifet-i şer'-i şerîf tahrîr olunmağla ondan mâ'adâ hâric ez defter-i kassâm menzil-i mezkûr derûnunda mevcude malı olup ancak bana mevrûs olan mecmû'u beş yüz kuruş kıymetli yün memlû dört aded minder ve iki aded çift döşek ve altı aded basma yorgan ma'a şarşeb ve iki aded basma şilte ve on iki aded basma ve duvar yastığı ve üç basma makdur ve bir aded köhne orta geçesi ve iki aded basma entari ve bir aded çuka feraceyi menzbûr El-hac Selim Ağa fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın ahz ve kabz ve ketm ve ihfâ itmekle suâl olunup eşyâ-i muharrire-i mezkûre mevcûde ise a'yânını ve müstehlike ise ba'de's-sübût kıymetli olan meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr beş yüz kuruş mezbûr El-hac Seilm Ağa'dan hâlâ taleb iderim deyu inkârına mukârin tasaddî eylediğim da'vâmdan rızâmla meccânen fâriğ olmamla mütâlebesine ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûra müte'allika da'vâdan merkûm El-Hac Selim Ağa'nın zimmetini kabûlünü hâvî ibrâ ve iskât eylediğimde ol dahi velisi olduğu sulbî sağîr oğlu işbu hâzır-ı bi'l-meclis Mehmed Kadri'nin vâlidesi müteveffât Aişe Hatun'dan mevrûs malı olup yedimde bi-a'yânihâ mevcûde olmağla kendüye teslîme müte'ahhid olduğum sedefkari bir çekmece ve bir altun kuşakdan mâ'adâ kezâlik husus-ı mezkûre müte'allika da'vâdan benim zimmetini kabûlümü hâvî bi'l-asâle ibrâ ve iskât idüp tarafeyni bu vechle kat'-ı münâza'a eyledik deyu ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu el-emr men lehü'l-emr fî 12 M. Sene 72.

22-3

İstanbul'da Atik Ali Paşa Câmî-i şerîfi civârında İskender Bey mahallesinde sâkin iken bin iki yüz yetmiş senesi Zilhiccetü'ş-şerîfesi guresinde vefât iden koltukcu esnafından Ahmed Ağa ibni Hasan bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hafize Hatun ibnetü Ahmed ile sulbî sağîr oğlu Ahmed

ve ve sulbiye-i kebîre kızı Ümmü Gülsüm Hatun'a ba'de'l-inhisâr sağır-i mezbûrun vâlidesi ve tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den mansûbe vasîsi sâhibe-i arz-ı hâl müte'arrifetü'z-zât zevce-i merkûme Hafize Hatun ile kezâlik zâtı mu'arrife bint-i kebîre mezbûre Ümmü Gülsüm Hatundan her biri Mahfil-i şer'iyâtda İstanbul'da Karagümrük kurbünde Keçeci Piri mahallesinde sâkin derûn-ı arzihâlde mezkûrü'l-ism mu'arrefetü'z-zât Nesibe Hatun binti Mehmed Emin muvâcehesinde yedimizde olup bin iki yüz altmış dört senesi Muharremü'l-haramı tarihiyle müverrah işbu bir kıta deyn temessükü mantûkunca mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûm Ahmed Ağa hayatında mezbûre Nesibe Hatunun zevc-i dâhili olup işbu tarih-i ilâmdan dokuz sene mukaddem vefât eden koltukçu Mustafa Ağa ibni Mehmed bin Mustafa'ya hayatında malından ikrâz ve teslîm ol dahi iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği iki bin dört yüz on yedi buçuk kuruş ibnetü zevcesi Nesibe Hatun tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarih-i merkûmede kefil ve zâmin olup ve kefâletini dahi temessük-i mezkûr zeyline tahşîye ve imzâ ettikten sonra meblağ-ı mezkûr iki bin dört yüz on yedi buçuk kuruş mevrusumuz müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Ağa hayatında gerek müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Ağa'dan hayatında ve gerek zevcesi kefil-i mezbûre Nesibe Hatun'dan kable'l-ahz ve'l-istifâ fev olup meblağ-ı mezkûr iki bin dört yüz on yedi buçuk kuruş bizimle sağır-i mezbûr mes'ele-i mîrâsımız üzere mevrûs olmağla el-hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûr iki bin dört yüz on yedi buçuk kuruşu mezbûre Nesibe Hatun kefâlet-i muhkemesi binâen bi'l-asâle ve bi'l-vesâye hâlâ taleb ideriz deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi cevâbında müdde'iyân-ı asıl ve vasi-i mezbûr(ber-vech-i muharrer müdde'âlarını inkâr itmekle müdde'iyân-ı asıl ve vasî-i mezbûretân ber-minvâl-i muharrer müdde'âlarını her biri mahallerinden lede't-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan ve mârû'z-zikr Atik Ali Paşa mahallesinde sâkin Çedikci esnafından İsmail Ağa inbi Mehmed ve mahalle-i merkûme bekçisi Hüseyin Ağa ibni Ömer ve muhallebici esnafından El-hac

Ömer Ağa ibni Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe bernehc-i şer'î ba'de'l-isbât () mûcibince meblağ-ı mezkûr iki bin dört yüz on yedi buçuk kruuş müdde'iyân asıl ve vasî-i mezbûretân Hafize ve Ümmü Gülsüm Hatunlara bi-hükmi'l-kefâle edâ ve teslîme mezbûre Nesibe Hatun'a tenbîh olduğu huzûr fî 7 ra. Sene 72.

22-3

İstanbul'da Atik Ali Paşa Câmi-i şer'î civârında İskender Bey mahallesinde sâkin iken bin iki yüz yetmiş senesi Zilhiccetü's-şerîfesî gurresinde vefât iden koltukcu esnafından Ahmed Ağa ibni Hasan bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Havize Hatun ibnetü Ahmeed ile sulbî sağır oğlu Ahmed ve ve sulbiye kebîre kızı Ümmü Gülsüm Hatun'a ba'de'l-inhisâr sağır-i mezbûrun vâlidesi ve tesviye-i umûruna kibel-i şer'den mansûbe-i vasî sâhibe-i arzihâl müte'arrifetü'z-zât zevce-i merkûme Hafize Hatun ile kezâlik zâtı mu'arrife bint-i kebîre mezbûre Ümmü Gülsüm Hatundan her biri Mahfil-i şer'iyâtda İstanbul'da Karagümrük kurbünde Keçeci Piri mahallesinde sâkin derûn-ı arzihâlde mezkûrû'l-ism mu'arrefetü'z-zât Nesibe Hatun binti Mehmed Emin muvâcehesinde yedimizde olup bin iki yüz altmış dört senesi Muharremü'l-haramı tarihiyle müverrah işbu bir kıt'a deyn temessükü mantûkunca mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûm Ahmed Ağa hayatında mezbûre Nesibe Hatunun zevc-i dâhili olup işbu tarih-i îlâmdan dokuz sene mukaddem vefât eden koltukçu Mustafa Ağa ibni Mehmed bin Mustafa'ya hayatında malından ikrâz ve teslîm ol dahi iktirâz ve kabûl ve umûruna sarfla istihlâk eylediği iki bin dört yüz on yedi buçuk kruuş ibnetü zevcesi Nesibe Hatun tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarih-i merkûmede kefil ve zâmin olup ve kefâletini dahi temessük-i mezkûr zeyline tahşîd ve imzâ ettikten sonra meblağ-ı mezkûr iki bin dört yüz on yedi buçuk kruuş mevrusumuz müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Ağa hayatında

gerek müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Ağa'dan hayatında ve gerek zevcesi kefil-i mezbûre Nesibe Hatundan kable'l-ahz ve'l-istîfâ fev olup meblağ-ı mezkûr iki bin dört yüz on yedi buçuk kuruş bizimle sağîr-i mezbûr mes'ele-i mîrâsımız üzere mevrûs olmağla el-hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûr iki bin dört yüz on yedi buçuk kuruşu mezbûre Nesibe Hatun kefâlet-i muhkiyesine binâen bi'l-asâle ve bi'l-vesâye hâlâ taleb ideriz deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi cevâbında müdde'iyân-ı asıl ve vasi-i mezbûr()ber-vech-i muharrer müdde'âlarını inkâr itmekle müdde'iyân-ı asıl ve vasî-i mezbûretân ber-minvâl-i muharrer müdde'âlarını her biri mahallerinden lede't-tezkiye adl ve mabkûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunan ve mârû'z-zikr Atik Ali Paşa mahallesinde sâkin Çedikci esnafından İsmail Ağa inbi Mehmed ve mahalle-i merkûme bekçisi Hüseyin Ağa ibni Ömer ve muhallebici esnafından El-hac Ömer Ağa ibni Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î ba'de'l-isbât () mûcibince meblağ-ı mezkûr iki bin dört yüz on yedi buçuk kuruş müdde'iyân asıl ve vasî-i mezbûretân Hafize ve Ümmü Gülsüm Hatunlara bi-hükmi'l-kefâle edâ ve teslîme mezbûre Nesibe Hatun'a tenbîh olduğu huzûr fî 7 ra. Sene 72.

23-2

Mahrûsa-i Galata'ya müzâfe kasaba-i Beşiktaş'da Maçka mahallesinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Şerife Zeyneb Hatun ibnetü Hasan Mahfil-i şer'iyâtda () Hasan bin Yusuf nâm kimesne muvâcehesinde ben işbu sene-i mübâreke Saferü'l-hayrının yedinci günü İstanbul () () iskele kenârında oturur iken merkûm Hasan dahi iskele-i merkûmeye merbût olan kireç kayığından iskele-i merkûmeye kireçtaşı ihrâc ider olduğu halde mezkûr taşdan birisi mezbûr Hasan'ın Efendi ve taksîrâtından () benim sol kolumun dirseği üzerine düşüb mezkûr kolum şekest olmağla mûcib-i şer'isini taleb iderim deyu inkârına mukârin da'vâya tasaddî ve ol vechle beynimizde vukû'ü'l-münâza'a

müslîhûn tavassutuyla beynimiz islâh ve () olunup ber-minvâl-i muharrer tasaddî eylediği da'vâsından merkûm Hasan ile kat'-ı nizâ` beş yüz kuruş üzerine bi't-terâzî ba'de akdi'l-müsâlaha ve'l-kabûl bedel-i sulh-ı merkûm beş yüz kuruş bana def' ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden ahz ve kabz itmekle bi'l-cümle husûs-ı mezkûra ve bi'() müte'allika da'vâdan mezbûr Hasan'ın zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile kabûlünü hâvî ibrâ ve ıskât eyledim deyu ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve mübâşirleri bab-ı zabtiyeden me'mûr Osman () yediyle huzûr fî 18 râ sene 72.

24-4

İstanbul'da Hasnı ebvaabından Fener Kapısı hâricinde Sabri Subaşı mahallesinde mütemekkin iken yetmiş senesi evâhirinde hâlik olan ve dülger kalfalarından Sarı Pinako veled Todori veled Asan nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Elenko binti Yorgi nâm nasrâniye ile sulbî kebîr oğulları Muhti ve Endon zimmîler ve sulbiye kebîre kızları Maryore ve Kanko nasrâniyeler ve sulbiye sağîre kızları Vimhe ve Eltu'ya münhasıra ve tashîh-i mes'ele-i mîrâsiyyeleri altmış dört sehinden olup sühhâm-ı merkûmeden sekiz sehmi zevcesi mersûmeye ve on dörder sehinden yirmi sekiz sehmi oğlanları mersûmân ve yedişer sehinden sehinden cem'an yirmi sekiz sehmi () kızları mesfûrâna isâbeti tahakkukundan sonra verese-i mersûmûndan sağîrân-ı mersûmânın anaları ve tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'-i şerîfden vasî-i mansûbeleri sâhibe-i arz-ı hâl mu'arrafetü's-şahs zevce-i mersûme Elenko nasrâniye münhasır () derûn-ı arz-ı halde mestûrû'l-ism dülger kalfalarından Benayut veled Harsto nâm zimmî muvâcehesinde ve mevrûsumuz zevcim hâlik-i mersûm Sarı Benafo zimmînin sağlığında mesfûr Benayato zimmî zimmetinde iki yüz yetmiş senesi Saferyü'l-hayrının güresinde yedinden ve malından iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği bin beş yüz yetmiş beş kuruş alacak hakkı kable'l-ahz ve'l-istîfâ hâlik

olup meblağ*ı merkûm bin beş yüz yetmiş beş kuruşu sağîretân-ı mesfûretânın verese-i sâire-i mersûmûna ber-tashîh-i mezkûr mevrûs olmağla el-hâletü hâzihî meblağ-ı mezkûr bin beş yüz yetmiş beş kuruştan benim hisseme isâbet eden yüz doksan altı buçuk kuruş ki min haysü'l-mecmû` beş yüz kırk kuruş on beş parayı mersûm Benayato zimmîden bi'l-asâle ve bi'l-vesâye hâlâ tbi deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi cevâbında müdde'iyeye-i asıl ve vasî-i mersûme Elenko nasrâniyenin ber-minvâl-i muharrer müdde'âsını inkâr etmekle müdde'iyeye-i asıl ve vasî-i mersûme Elenko nasrâniye ber-vech-i muharrer müdde'âsını isbâttan izhâr-ı acz edip taleb-i mersûm Benayato zimmî bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î yemîn verilmeğın mücibince müdde'iyeye-i asıl ve vasî-i mersûme Elenko nasrâniye bi'l-asâle ve bi'l-vesâye da'vâ-yı mezkûresiyle mersûm Benayota zimmîye bilâ-beyyine mu'ârazadan men` olunduğu huzûr fi selh-i râ sene

27-3

Ma'rûz

İstanbul'da Hasnı ebvâbından Kumkapu dâhilinde dülbendci Hüsameddin mahallesinde sâkine iken işbu tarih-i ilamdan on bir sene muakddem vefât iden Nefise Hatun ibnetü Mustafa bin Abdullah'ın verâseti sadrî kebîr oğlu Soğancı esnafından Mustafa Ağa ve sadriye kebîre kızları Fatıma ve Aişe es-siddîka Hatunlara münhasıra ve tashîh-i mes'ele-i mirasları dört sehinden olup sühham-ı mezbûreden iki sehmi ibn-i mezbûr Mustafa Ağa'ya ve birer sehinden cem'an iki sehmi dahi bintân-ı mezbûretân Fatıma ve Aışetü's-siddîkâ Hatunlara isâbeti tahakkukundan sonra verse-i mezbûrûndan sâhib-i arz-ı hâl ibn-i mezbûr Mustafa Ağa ve mu'arrafetü'z-zât bint-i mezbûre Aışetü's-siddîkâ Hatun her biri Mahfil-i şer'iyatta tereke-i müteveffât mezbûreye bi'l-verâse müstakillen vâzı'atü'l-yed olduğu zâhir ve mütehakkık olan derun-ı arz-ı halde mezkûretü'l-ism kezâlik mu'arrafetü'z-zât merkûme

Fatıma Hatun muvâcehesinde vâlidemiz ve mevrûsemiz müteveffât-ı mezbûre Nefise Hatunun hîn-i vefâtında yanında mevcûde ve bi'l-cümle terekesini kız karındaşımız mezbûre Fatıma Hatun bi-gayr-ı hakkın müstakilleten ahz ve kabz ve ketm ve ihfâ itmekle suâl olunup tereke-i müteveffât-ı merkûmeyi kâmilen zâhire ihrâc ve hisse-i irsiyyemizi bize teslîme merkûme Fatıma Hatuna tenbîh olunmak murâdımızdır deyu bi'l-verâse da'vâya tasaddî etmişdik el-hâletü hâzihî merkûme Fatıma Hatun tereke-i müteveffât-ı merkûmeyi bu def'a tamâmen zâhire ihrâc ve bâ-ma'rifet-i şer'-i şerîf semen-i misilleriyle bi'l-ittifâk lede'l-müzâyede âhara bey' idüp ba'de ihrâcü'l-mesârifü'l-lâzime sahhü'l-bâkî esmân-ı hâsılası olan bin kırk sekiz kuruş tashîh-i mezkûr üzere beynimizde tevzî ve taksîm ve her birimiz hisse-i irsiyye-i ma'lûmemizi tamâmen ve kâmilen ahz ve kabz ve istifâ-yı hak itmemizle bi'l-cümle husûs-ı mezkûra vâlidemiz ve mevrûsemiz müteveffât-ı mezbûrenin kalîl ve kesîr celîl ve hakîr nükûd ve arûz-ı ma'lûm ve mehûl bi'l-cümle ism-i mâl itlâk olkunuz terekesine ve hukûk-ı mîrâsa ve işbu tarih-i ilama gelince sâir cemi' hukûk-ı şer'iyyeye müte'allika âmme-i da'vâdan biz merkûme Fatıma Hatunun zimmetini ol dahi kezalkik bi'l-cümle husûs-ı mezkûr ve vâlidemiz ve mevrûsemiz müteveffât-ı merkûmenin kalîl ve kesîr celîl ve hakîk nükûd ve arûz ma'lûm ve mehûl bi'l-cümle ism-i mâl itlâk olunur terekesine ve hukûk-ı mîrâsa ve işbu tarih-i ilama gelince sâir cemi' hukuk-ı şer'iyyeye müte'allika âmme-i de'âviden biz dâyinimizi tarafeynden her birimiz ibrâ-i âm-ı sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât ve her birimiz ber-vech-i muharrer âharın ibrâsını kabûl eyledik deyu mukırrân-ı müdde'iyân-ı mezbûrân Mustafa Ağa ve Aişetü's-siddîkâ Hatunun sâdir olan bi'l-cümle takrîr-i meşrûhlarını mezbûre Fatıma Hatun tasdîk ve tahkîk eylediği tescîl ve huzûr fî 12 râ sene 72.

Vilâyet-i Anadolu'da Trabzon kazası ahalisinden iken işbu tarih-i ilâmdan iki sene mukaddem katilen vefât eden Es-seyyid Mehmed Kapudan ibni Ali bin Abdullah verâseti li-ebeveyn er karındaşı müderrisîn-i kirâmdan Dersiâm Es-seyyid Mehmed Salih Efendi ve li-ebeveyn kız karındaşları Rukiye ve Nefise Hatunlara ba'de'l-inhisâr merkûm Es-seyyid Mehmed Salih Efendi kendi nefisinden asâleten ve kız karındaşları mezbûretân Rukiye ve Nefise Hatunlar taraflarından husûs-ı âtiyü'l-beyânda vekîl-i müsebbit-i şer'isi olmağla vekâleten Mahfil-i şer'iyatta yine kaza-i mezbûr ahalisinden ve rüesâ-yı sefâinden Hüseyin kapudan bin Ali muvâcehesinde karındaşı mve mevrûsum müteveffâ-yı mezbûr Es-seyyid Mehmed kapudanın hayatında mezbûr Hüseyin kapudan zimmetinde malındna ve yedinde iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği dokuz yüz kuruş alacak hakkını kable'l-ahz ve'l-istifâ fevt ve meblağ-ı mezbûr benimle kız karındaşlarım müvekkilelerim mezbûretân Rukiye ve Nefise Hatunlara mevrûs olmağla el-hâletü hâzihî meblağ-ı merkûm dokuz yüz kuruşu merkûm Hüseyin kapudandan bi'l-asale ve bi'l-vekâle hâlâ taleb iderim deyu tasaddî eylediğim d dan bâ-tavassut-ı müslimîn merkûm Hüseyin kapudan ile an inkâr kat'an nizâ ve üç yüz kuruş üzerine bi't-terâzî ba'de akdi'l-müsalaha ve'l-kabûl bedel-i sulh-i mezkûr üç yüz kuruşu merkûm Hüseyin kapudan işbu meclis-i şer'de tamamen bana def ve teslîm eylediğinde ben dahi yedinden bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ahz ve kabz itmemele ziyâde müdde'âma müte'allika da'vâdan mezbûr Hüseyin kapudanın zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile bi'l-asâle ve müvekkileleri mezbûretâna izâfretle bi'l-vekâle ibrâ ve ıskât eylediğimde ol dahi ibrâ-i mezkûrumu kabûl idüp bu vechle kat'-ı münâza'a eyledik deyu ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve liman odası çavuşlarından Ali Çavuş kulları yediyle huzûr fî 28 Rebiülâhir sene 72.

Mahrûsa-i Galata'ya müzâfe kasaba-ı Tobhane'de Cihangir mahallesinde sâkine iken işbu sene-i mübâreke şehr-i Rebiülevvelinin onuncu günü vefât eden Zeliha Hatun ibnetü Ali bin Abdullah'ın verâseti zevc-i metrûku Abdülkâdir ibni El-hac Abdülkâdir bin El-hac Mehmed ile sulbiye sağîre kızı Aişe ve li-ebeveyn kız karındaşı Fatıma Hatuna münhasıra ve tashîh-i meslele-i mirasiyeleri dört sehinden olup sühham-ı merkûmeden bir sehmi zevc-i merkûma ve iki sehmi bint-i sağîre mezbûreye ve baki bir sehmi dahi (-) merkûmeye isabeti tahakkukundan sonra verese-i merkûmûndan sağîre-i mezbûrenin pederi ve velîsi sâhib-i arz-ı hâl mezbûr Abdülkâdir Ağa tarafından husûs-ı âtiyü'l-beyânda vekîl olduğu Halil Ağa ibni Mehmed ve Abdülkerim Ağa ibni Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan nakkaş esnafından İsmail Ağa ibni Ahmed nâm kimesne Mahfil-i şer'iyatda müteveffât-ı mezbûre Zeliha Hatun'un üvey babası helvacı esnafından derun-ı arz-ı halde mezkûr-ı-ism Mustafa Ağa ibni Hüseyin muvâcehesinde müteveffât-ı mezbûrenin hîn-i vefâtından mahal-i mezkûrede sakine olduğu menzilinde bir makfel yeşil sandık derûnunca mevcut malı olan on iki bin kuruş nakd ile mecmû'u altı bin yedi yüz kuruş kıymetli on aded hilâlî gömlek ve bir aded fermâyış şal ve bir aded canfes entari ma'a şalvar ve bir çuka entari ve iki aded kumaş entari maa şalvar ve mezkûr bir aded sandık ve kaval ta'bir olkunuz bir aded tüfengi mezbûr Mustafa Ağa fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın gasben ahz ve kabz itmekle suâl olunup eyşa-i mezkûre mevcut ise a'yânından ve müstehlike ise ba'de's-sübût kıymetleri olan meblağ-ı mezkûr altı bin yedi yüz kuruş ile nakd-i mezkûr on iki bin kuruş ki cem'an on serkiz bin yedi yüz kuruştan ber-tahsîh mezkûr müvekkilim mezbûr Abdülkadir Ağanın hisse-i irsiyyesine isâbet eden dört bin altı yüz yetmiş berş kuruş ve sağîre-i merkûmenin hisse-i irsiyyesine isâbet eden dokuz bin üç yüz elli kuruş ki cem'an on dört bin yirmi beş kuruşu merkûm Mustafa Ağadan bi-tariki'l-zimmân hâlâ taleb iderim deyu bi'l-vekâle da'vâ itdikde ol dahi cevâbında müdde'î-i vekîl-i mezbûr İsmail Ağanın

ber-minvâl-i muharrer müdde'âsını inkâr itmekle müdde'î-i vekîl-i mezbûr İsmail Ağa ber-vech-i muharrer müdde'âsını isbâttan izhâr-ı acz idüp talebiyle mezbûr Mustafa Ağa bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î teklîf olunmağın mûcibince müdde'î-i vekîl-i mezbûr İsmail Ağa müvekkil-i mezbûre izâfetle bi'l-vekâle da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Mustafa Ağa'ya bilâ beyyine mu'ârazadan men' olunduğu huzûr fî 28 Rebiülâhir sene 272

28-4

Mahrûsa-i Galata'ya müzâfe İstinye nâhiyesine tâbi` Rumeli Fenerinde sâkine sâhibe-i arz-ı hâl mu'arrafetü'z-zât Hüsne Hatun ibnetü Ali Mahfil-i şer'iyâtda hâlâ zevci derûn-ı arz-ı hâlde mezkûrül-ism balıkçı Hasan Ağa ibni Ali nâm kimesne muvâcehesinde mezbûr Hasan Ağa sekiz yüz kuruş mihr-i mu'accel ve yedi yüz bir kuruş mihr-i mü'accel tesmiyeleriyle zevc-i dâhilim olup lakin mihr-i mu'accel-i mezkûrum olan sekiz yüz kuruşu henüz bana edâ ve ifâ itmemekle suâl olunup meblağ-ı mezbûr sekiz üz kuruş ile mezbûr Hasan Ağa zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkım olan beş yüz kuruş ki cem'an bin üç yüz kuruş hâlâ bana edâ ve teslîme merkûm Hasan Ağaya tenbîh olunmak murâdımdır deyu da'vâ itmekte ol dahi cevâbında kaziyye-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-tamâmihâ tâyi'an ve kat'iyyen ikrâr ve itirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı mecmû'ı merkûm bin üç yüz kuruşun müdde'iyeye-i mezbûre Hüsne Hatuna hâlâ edâ ve teslîmiyle mezbûr Hasan Ağa ilzâm olunduğu bi'l-iltimâs huzûr fî 27 Rebiülâhir sene 272

28-6

İstanbul'da Atik Ali Paşa kurbünde Hoca Hayreddin Mahallesinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Zeliha Hatun ibnetü Abdullah Mahfil-i şer'iyâtda hâlâ dâmâdı Abdullah Ağa ibni Ömer müvâcehesinde dâmâdı mezbûr Abdullah Ağa zimmetinden işbu tarih-i îlâmdan sekiz sene mukaddem malımdan ve yedimden iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği bin kuruş alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezkûr bin kuruşu dâmâdım merkûm Abdullah Ağa'dan hâlâ taleb iderim deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk merkûm Abdullah Ağa dahi cevâbına kaziye minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-tamâmihâ tâyi'an ve kat'iyyen ikrâr ve itirâf itmeğin mûcibince meblağ-ı mezkûr bin kuruşun müdde'ye-i mezbûre Zeliha Hatuna hâlâ edâ ve teslîmiyle mezbûr Abdullah Ağa ilzâm olunduğu bi'l-iltimâs huzûr fî 28 r sene 72

28-9

İstanbul'da Süleymaniye Câmî-i şerîfi mahallesinde sâkine sâhibe-i arz-ı hâl mu'arrafetü'z-zât Aişe Hatun ibnetü Mehmed Mahfil-i şer'iyâtda Bâb-ı Âlî ahreslerinden derûn-ı arz-ı hâlde mezkûrül-ism El-hac Hüseyin Ağa ibni Hasan nâm kimesne müvâcehesinde kezâlik Bâb-ı Âlî ahreslerinden Osman Ağa ibni Feyzullah nâm kimesne hâzır olduğu halde ben hâzır-ı mezbûr Osman Ağa'nın li-ebeveyn ummî kızı olmamla hâzır-ı merkûm Osman Ağa bu esnâda nâ-mizac olduğundan merkûm El-hac Hüseyin Ağa hâzır-ı mezbûr Osman Ağa'yı İstanbul'da Kürkcüler hanında sâkin olduğu odasından ahz-i birle ben mücerred hâzır-ı mezbûr Osman Ağa'nın li-ebeveyn ummî kızı olduğuma ve hâzır-ı mezbûr Osman Ağa'nın menzil-i mezkûrda iskânına râziye olmadığuma binâen hâzır-ı merkûm Osman Ağa'yı menzil-i mezkûrunda kat'an iskân itdirmeyüp bana teslîme merkûm El-hac Hüseyin Ağa'ya haber ve tenbîh olunmak murâdıdır deyu takrîr-i meşrûhu üzere tasaddî eylediği ve da'vâ-yı meşrû'a ve () şâyân olmadığı müdde'ye-i merkûme Aişe Hatuna

tefhîm ve mücibince da`vâ-yı mezkûresiyle mezbûr El-hac Seyyid Ağa'ya bi-vech-i şer'î mu`ârazadan men` olunduğu huzûr fî 2 ca. Sene 72

30-1

Sâhib-i arz-ı hâl Kunduracı esnafından İbrahim Ağa ibni Mehmed Sâlih nâm kimesne Mahfil-i şer'iyâtda mezbûrun zevce-i sâbıkası olup İstanbul'da Mahmud Paşa Mahallesinde sâkine derûn-ı arz-ı hâlde mezkûretü'l-ism Emine Hatun ibnetü Mehmed Râşid bin Mehmed...li-ebeveyn er karındaşı tarafından zikr-i âtî husûsda vekîl olduğu zâtı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye ârifân Sarachâne-i âmire anbarı hademelerinden Mehmed Salih Ağa ibni Ali ve teb'ada El-hac Mustafa Ağa ibni Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle bernehc-i şer'î sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan mâliye hazîne-i celîlesinde tahmîlât odası ketebesinden El-hac Hâfız İbrahim Edhem Efendi ibni Ahmed Râşid nâm kimesne müvâcehesinde müvekkile-i merkûme Emine Hatun ile mukaddemâ zevciyet beynimizde kâime iken firâşından hâsıla ve müvekkile-i merkûmeden mütevellide işbu hâzır-ı bi'l-meclis sulbiye kızım tahmînen beş yaşında ve Sâniye nâm sağîrenin nafaka ve kisve bahâsıçüpn benim üzerime bâ-hüccet-i şer'iyye kibel-i şer'den beher şehir altmış kuruş farz ve takdîr olunmuşidi lâkin merkûme Emine Hatun bu esnâda mücerred ücret ile bazı kesânın menzilinde süd analık ile hizmet ider olduğu ma'lûm olub bu takdîrce hak-ı hızâne kendüsinden sâkit olmuş olur eyle olicak sağîre-i hâzıra-i merkûmeyi bana teslîme müvekkile-i merkûme Emine Hatuna izâfetle vekîl-i merkûma ...ve tenbîh olunmak murâdımdır deyu tasaddî eylediği da`vâ ve takrîr-i meşrûhu üzere şer'an mesmû'a ve iltifât-ı şâyân olmadığı müdde'î-i merkûm İbrahim Edhem Ağa'ya tefhîm ve mücibince da`vâ-i mezkûresiyle müvekkile-i merkûme Emine Hatuna izâfetle vekîl-i mezbûr El-hac Hâfız İbrahim Edhem Efendi'ye bi-vech-i şer'î mu`ârazadan men` olunduğu huzûr fî 3 B sene 72

30-3

Sâhibe-i arz-ı hâl mu`arrafetü'z-zât Hadimeibnetü Halil Mahfil-i şer'iyâtında derûn-ı arz-ı hâlde mezkûretü'l-ismi mu`arrafetü's-şahs Marice binti Curci nâm nasrâniye müvâcehesinde ben işbu tarih-i îlâmdan üç sene mukaddem mesfûre Marice nasrâniyenin malından ve yedinden iktirâz ve ikbâz ve umûruma sarfla istihlâk eylediğim altmış kuruş deynim mukâbelesinde yedimde malım olan ol tarihimde altı yüz yetmiş kuruş kıymetli altun üzerine masnû` on iki aded flemenk taşlı bir aded halkayı rehîn vaz' ve mersûm Marice nasrâniye yedine teslîm eylediğimde ol dahi yedimde irtihân ve tesellüm ve kabz ve kabûl etmişidi el-hâletü hâzihî deynim olan meblağ-ı mezkûr altmış kuruşu yedimden ahz-i birle rehîn-i mezkûru....fekk ve tahlîs ve bana red ve teslîme mersûme Marice nasrâniyeye tenbîh olunmak murâdımdır deyu da'vâ eylediğimde ol dahi cevâbında ber-vech-i muharrer ikrâr lâkin mârû'z-zikr halka alacağım olan meblağ-ı mezkûr altmış kuruş mukâbelesinde merhûn ve yedimde mahfûz iken bu esnâda mârû'z-zikr halka ta'addî veyedimden kazâen zâyî ve telef olmuşdur deyu inkârıma mukârin beni ve fek tasaddî ve ol vechle beynimizde ba'de vukû'î'l-münâza'a ben ber-minvâl-i muharrer tasaddî eylediğim da'vâ-yı mezkûrumdan bâ-tevassut muslihîn mersûme Marice nasrâniye ile bi't-tav' ve'r-rızâ yüz kuruş üzerine sulh olduğumda ol dahi sulh-i mezkûru ba'de'l-kabûl bedel-i sulh-i mezkûr yüz kuruşun altmış kuruşunu deynim olan meblağ-ı merkûm altmış kuruşa bi't-terâzî nakz deyüb ve her birimiz mukâsa ve kabûl idüb bâkîsi olan kırk kuruşu dahi bana edâ ve teslîm itmekle ziyâde kıymet müdde'âma müte'allika da'vâdan mesfûre Marice Nasrâniyenin zimmetini ibrâ-yı sahîh-i şer'î ile kabûlünü hâvî ibrâ ve iskât eyledim deyu müdde'ye-i mukirre-i merkûme Hadice Azime Hatunun bi'l-cümle takrîr-i meşrûhunu mersûme Marice nasrâniye tasdîk ve tahkîk eylediği huzûr

Fî 29 ra sene 72

32-3

Mahrûse-i Galata'ya müzâfe İstinye nâhiyesine tâbi` Rum İli fenerinde sâkine sâhibetü'l-arz mu'arrafetü'z-zât Hüsne Hatun ibnetü Ali Mahfil-i şer'iyâtta mezbûre Hesna Hatun'un zevc-i muhâlli derûn-ı arzihal mezkûrû'l-ism Babakçı Hasan Ağa ibni Mustafa nâm kimesne müvâcehesinde mezbûr Hasan Ağa îlâm-ı şer'î sekiz yüz kuruş mihr-i mü'eccel-i müteveffâ ve yedi yüz kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim olup lâkin beynimizde hüsn-i mu'âşeretimiz olmamağla mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûd mihr-i mü'eccel-i mezkûr hakkım olan yedi yüz bir kuruş ile nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve mü'net-i süknâm dahi kendü üzerime olmak üzere zevcim merkûm Hasan Ağa ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hul' olduğumda ol dahi meblağ-ı mezkûru ba'de'l-kabûl ancak hukûk-ı zevciyete müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i âm-ı sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât ve birbirimizi ber-vech-i muharrer âharın ibrâsını kabûl eyledik deyu ikrâr ve tasdîkleri tescîl ve huzûr fî 27 r sene 72

32-4

İstanbul'da Destgahcılar kurbünde Hüsam Beğ Mahallesinde sâkin bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Ümmü Gülsüm binti Ahmed nam Hatun Mahfil-i şer'iyâtta kısmet-i askeriye mahkemesi mahzar-ı refiklerinden Ali Ağa ibni Mehmed nâm kimesne müvâcehesinde yedimde olup sene-i sâbika yani bin iki yüz yetmiş bir senesi Cemâziyelevvelinin on dokuzuncu günü tarihiyle müverrah işbu bir kıt'a ()tahvîli mantûkunca mahalle-i mezbûre sâkinelerinden olup işbu tarih-i îlâm şehrinin üçüncü günü vefât eden Şerife Nesibe binti Abdurrahman nam Hatun hayatında malımdan ve yedimden iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği bin kuruş alacak hakkım olup meblağ-ı mezkûre merkûm Ali Ağa tarih-i mezkûrda tarafeynden bi'l-emr ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kefil ve zâmin olup ba'dehû

kefâletini hâvî işbu bir kıt'a senedi dahi yedime itâ ve meblağ-ı mekfûlün bih mezkûru medyûne-i asîl merkûme ile kefil-i merkûmdan her biri bana edâ ve îfâ etmeksizin medyûne-i asîl merkûme Şerife Nesibe Hatun fevt olmağla el-hâletü hâzihî meblağ-ı mekfûlün bih merkûm bin kuruşu kefâlet-i muhkiyesine binâen mezbûr Ali Ağazâde hâlâ taleb iderim deyu ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi cevâbında kaziye minvâl-i muharrer üzere olduğunu ve mazmûn-ı tahvîl ve sened-i mezkûru ()ve kat'iyen ikrâr ve itirâf itmeğın mûcibince meblağ-ı mekfûlün bih mezkûr bin kuruşunu bi'l-hükmi'l-kefâle müdde'ye-i mezbûre Ümmü Gülsüm Hatuna hâlâ edâ ve teslîmiyle mezbûr Ali Ağa ilzâm olunduğu bi'l-iltimâs huzûr

13 ca sene 72

36-1

İstanbul'da Hoca Paşa kurbünden Elvanzâde Mahallesinde sâkine mu'arrafetü'z-zât Şerife Havva Hatun ibnetü Abdullah Mahfil-i şer'iyâtında mahrûse-i Galata'ya müzâfe kasaba-i Kasım Paşa'da Yahya Kethüdâ Mahallesinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm kezâlik mu'arrafetü'z-zât Şerife İsmet ibnetü Hasan müvâcehesine mezbûre Şerife İsmet Hatun zimmetinde bundan akdem malımdan ve yedimden iktirâz ve kabz ve umûruma sarfla istihlâk eylediği iki yüz altmış kuruş alacak hakkımın ancak altmış kuruşunu bundan akdem bana def ve teslîm itmekle bâkîsi olan iki yüz kuruş dahi mezbûre Şerife İsmet Hatundan hâlâ taleb iderim ba'de'd-da'vâ ve'l-istintâk ol dahi () cihet-i merkûmeden bâkî ol mikdar kuruşu kuruşu mukaddemâ zimmetinde müdde'ye-i mezbûre Şerife Havva Hatuna deyni olduğunu ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp lakin ben deynim olan meblağ-ı bâkî-i mezkûr iki yüz kuruşu dahi mü'ahharan müdde'ye-i mezbûre Şerife Havva Hatuna ceste ceste def ve teslîm itmişdim deyu müdde'ye-i mezbûre Şerife Havva Hatunun inkârına mukârin eylediği def'ini isbâtdan izhâr-ı acz () istihlâf itdikde müdde'ye-i

mezbûre Şerife Havva Hatuna bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î üç def'a yemîn teklîf olundukda ol dahi yemînden nükûl itmeğın mûcibince müdde'ye-i mezbûre Şerife Hatun da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûre Şerife İsmet Hatuna bi-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğı huzûr fî 13 Cemâziyelâhir sene 272

1-4

İstanbul'da Çarşamba Pazarı kurbünde Koğacı Dede Mahallesinde sâkine mu'arrafetü'z-zât Zeyneb Hatun ibnetü İbrahim meclis-i şer'iyâtda zevc-i muhâli'i işbu bâ'isetü'l-îlâm Mustafa Ağa ibni Hüseyin müvâcehesinde mezbûr Hüseyin Ağa yüz kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim olub lakin beynimizde hüsn-i mu'âşeretimiz olmamağla mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûrum olan yüz kuruş ile nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve mü'net-i sükânı dahi kendü üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Mustafa Ağa ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hul' olduğumda ol dahi hul'-i mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile kabûlü hâvî ibrâ ve iskât eyledik didiğini mezbûr Mustafa Ağa tahkîk ve tasdîk eylediği mübâşeri itâ-yı mazbata () Hüsrev Ağa yediyle huzûr-ı () Olundu fî 3 za 1283

2-1

İstanbul'da Fethiye kurbü Kâtib Muslihiddin Mahallesinde sâkine mu'arrafetü'z-zât Havva Hanım ibnetü Mehmed li-ebeveyn er karındaşı Hâfız Mehmed Emin Efendi'nin sulbî kebîr oğlu berber esnafından Mehmed Tevfik hâzır olduğu Mahfil-i şer'iyâtda yine mahalle-i mezkûreden sâkine kezâlik mu'arrafetü'z-zât Emine Hanım ibnetü Ali müvâcehesinde hâzır mezbûr Mehmed Tevfik Ağa'nın mezbûre Amine hanımın li-ebeveyn kız karındaşı müteveffât Tevhide Hanım'ın sadriye kebîre kızı olup bundan mukaddem

vefât iden Aîşe Hanım ibnetü Mehmed () ile hayatında zevciyet beynlerinde kâime iken hâzır-ı mezbûr Mehmed Tefvik Ağa'nın firâşından hâmile ve müteveffât-ı mezbûre Aîşe Hanımdan mütevellide işbu hâzır-ı bi'l-meclis tahmînen üç buçuk yaşında Fâtıma Naciye nâm sağıreyi mezbûre Amine Hanım () üzere olduğu için ben mücerred sağıre-i hâzıra-i mezbûrenin pederi hâzır-ı mezbûrun li-ebeveyn ammetesi olmağla öyle olıcak sağıre-i hâzıra-i mezbûreyi mezbûre Amine Fatıma'dan ahz ve isâk murâd ider deyu hâzır-ı mezbûr Tefvik Efendinin tasdîkiyle takrîr-i meşrûhu üzere tasaddî eylediği da'vâsı fetvâhâne-i celîleden lede'l-isti'fâ mesmû'a ve () şâyân olmadığı kendüye tefhîm ve mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûre Amine Hatuna bi-vech-i şer'î mu'ârazadan ba'de'l-men` sağıre-i hâzıra-i mezbûre ke'l-evvel terbiye ve imsâk etmek üzere mezbûre Amine hanıma yanında îfâ olunmak iktizâ eylediği ().asâkir-i zabtiye neferâtından () Mehmed Ağa yedine huzûr-ı () îlâm olundu

Fî 21 Şaban sene 1287

3-1

İstanbul'da Yeni Bağce kurbünde Keçeci Piri mahallesinde sâkine ve zâtı mahalle-i mezbûre ahâlisinden İbrahim Ağa ibni Ahmed ve Hasan Ağa ibni Abdullah ta'rîfleriyle mu'arrafe olan Amine Eda Hatun ibnetü Hasan hâlâ zevci Şerbetci esnafından Abdullah Ağa ibni Mehmed müvâcehesinde mezbûr Abdullah Ağa beş yüz kuruş mihr-i mu'accel ve üç yüz bir kuruş mihr-i mü'accel tesmiyeleriyle zevc-i dâhilim olup lâkin mezbûr Abdullah Ağa mihr-i mu'accel-i mezkûrum olan beş üz kuruşu bana virdi ve Havva ve mihr-i mu'accel-i mezkûr zimmetinde kalmağla suâl olunub mihr-i mu'accel-i mezkûr beş yüz kuruşu hâlâ bana edâya zevcim mezbûr Abdullah Ağaya tenbîh olunmak murâdımdır deyu da'vâ itdikde mezbûr Abdullah Ağa dahi cevâbında müdde'iyeye-i mezbûre Amine Eda Hanım ol mikdar kuruş mihrin tesmiyeleriyle

zevce-i menkûha havâb () bahâsı olup mihr-i mu'accel-i mezkûr beş yüz kuruş el-yevm zimmetinde zevcesi müdde'îye-i mezbûreye sahîhan deyni olduğunu bi-temâmihâ () ikrâr ve îtirâf itmeğın mûcibince mihr-i mu'accel-i mezkûr beş yüz kuruşu zevcesi müdde'îye-i mezbûre Amine Eda Hanıma hâlâ edâya mezbûr Abdullah Ağa'ya tenbîh olunduğı huzûr fî 4 Za sene 1287

5-1

İstanbul'da Küçük Hamam kurbünde Seydi Ömer Mahallesinde sâkine mu'arrafetü'z-zât Fâtıma Hanım binti İbrahim İzzet Mahfil-i şer'ıyyâtda mahalle-i mezbûre civârından Ma'cuncu Kasım Ağa mahallesinde mütemekkin Bakkal esnafından ve tebe'a-i Devlet-i Aliyye'den Mihayel veled Vasil müvâcehesinde merkûm Mihayel zimmetinde şehr-i sâbık Şevvalü'l-mükerreminin yirmi dördüncü günü malımdan iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediğı beş aded yirmilik sim mec'îdiye alacak hakkım olmağla mârû'z-zıkr beş aded yirmilik sim mec'îdiyenin emsâlini merkûm Mihayel'den hâlâ taleb iderim deyu da'vâ itdikde ol dahi cevâbında kazıye minvâl-i muharrer üzere olup sâlifü'l-beyân beş aded yirmilik sim mec'îdiye müdde'îye-i mezbûre Fatıma Hanım zimmetinde cihet-i mezkûreden el-yevm sahîha deyni olduğu bi-temâmihâ ikrâr ve îtirâf itmeğın mûcibince ânifü'z-zıkr beş aded yirmilik sim mec'îdiyenin emsâlini müdde'îye-i mezbûre Fatıma Hanıma edâ ve teslîmiyle merkûm mübaşirleri ilzâm olunduğı mübâşirleri asâkir-i zabtiye neferâtından Ma'denli Hüseyin Ağa yediyle huzûr fî 9 za sene 87

9-1

İstanbul Hass-ı ebvâbından Top Kapusu dâhilinde Bâyezid Ağa mahallesinde sâkine mu'arrafetü'z-zât Nasibe Hatun ibnetü Ali Mahfil-i şer'ıyyâtda mahalle-i mezkûrede sâkin RumÎli Kalemî muhızırânından Hüseyin Efendi ibni El-hac Hüseyin müvâcehesinde üveyi pederim diğeri Ali Ağa ibni Abdullah işbu tarih-i

İlâmdan bir sene mukaddem Anadolu'da Sivas kazâsına azîmet ider iken zevce-i menkûhası olup mahalle-i merkûmeden bir menzilde ma'an sâkine olduğum esîr-i firâş vâlidem gâibe-i anî'l-meclis Ümmühan Hatun ibnetü diğêr Abdullah vefât eylediğı hînde techîz ve tekfîn ve levâzım ve defnine harc ve sarf etmek üzere mezbûr Hüseyin Hasan Efendiye bi'z-zât altı yüz elli kuruş ibdâ ve teslîm ve tarafından tevkiî eylediğinde mezbûr Hüseyin Hasan Efendi dahi ber-vech-i muharrer istîdâ ve teslîm ve kabz ve vekâlet-i mezkûreyi kabûl etdikden sonra üveyi pederim mezbûr diğêr Ali Ağa tarih-i mezkûrdan berü ve kazâ-i mezkûrda sâkin ve vâlidem gâibe-i mezbûre Ümmühani Hatun dahi iki seneden berü esîr-firâş olup vâlidem gâibe-i mezbûre tedâviye muhtâc olduğundan ben dahi mezbûr diğêr Ali Ağa'nın üğeyi kızı Fatıma vâlidem gâibe-i mezbûrenin emr-i tedâvîsine sarf itmek için meblağ-ı mezkûr iki yüz elli kuruşu bana virmek üzere mezbûr Hüseyin Hasan Efendi'ye habir ve tenbîh olunmak murâdımdır deyu takrîr-i meşrûhu üzere tasaddî eylediğı da'vâsı şer'an mesmû'a ve iltifâta şâyân olmadığı kendüye tefhîm ve mûcibince da'vâ-yı mezkûresiyle mezbûr Hüseyin Hüsni Efendi'ye bi-vech-i şer'î mu'arazadan men' olunduğı mübâşir-i asâkir-i zabtiye neferâtından Erzurumlu Mehmed Ağa yediyle huzûr-ı âlîlerine ilâm olundu fî 18 za 1287

11-2

İstanbul'da Hırka-i Şerîf kurbünde Harem Çavuş Mahallesinde sâkin ve zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrafe olan Hâcer Eda Hanım ibnetü Hurşid Mahfil-i şer'iyâtta zevc-i muhâlî'i Sivacı esnafından İbrahim Ağa ibni Ali müvâcehesinde mezbûr İbrahim Ağa üç yüz elli kuruşu mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim olup lâkin beynimizde hüsni mu'âşeretimiz olmamağla mezbûrun zimmetinde mütekarrer aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûr hakkım olan üç yüz elli kuruşu ile nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve mü'net-i süknâm dahi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr

İbrahim Ağa ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hul' olduğumda ol dahi hul'-ı mezkûru ba'de'l-kabûl malım olan mecmû'u iki yüz yetmiş kuruş kıymetlik gök memlû bir döşek ve bir elli basma yorgan ve mecmû'u nühâs ()senevî gelen bir kebîr tencere ma'a kapak ve ikisi kapaklı ve ikisi kapaksız dört sahan zevc-i muhâli'im mezbûr İbrahim Ağa fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın ahz ve kabz ve istihlâk itmekle kıymet-i şer'iyyeleri olan iki yüz yetmiş kuruşu zevc-i muhâli'im mezbûr İbrahim Ağa'dan azmîn taleb iderim deyu inkâra mukârin tasaddî eylediğim da'vâmdan rızâmla meccânen fârîğa olup mütâlebesine ve hukûk-ı zevciyete müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât ve her birimiz ber-vech-i muharrer âharın ibrâsını kabûl eyledik didiğini mezbûr İbrahim Ağa tasdik ve tahkîk eylediği mübâşirleri asâkir-i zabtiye neferâtından Arabgirli İbrahim Ağa yediyle huzûr fî 23 za. Sene 87

11-4

İstanbul'da Aksaray kurbünde Kazgânî Sa'di Mahallesinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Hadice Hanım ibnetü Ali Mahfil-i şer'iyyâtda zevc-i mutlakı Kırîmî Abdullah Ağa ibni Ahmed müvâcehesinde mezbûr Abdullah Ağa evvelen doksan bir kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle beni tezvîc ve duhûl ve ba'dehû beni bâyinen tatlık idüp ba'dehû yüz bir kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle tezvîc ve duhûl ve işbu tairh-i îlâm şehrinin dokuzuncu günü beni bâyinen tatlık itmekle mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyhâ mihreyn-i mezkûreynim olan cem'an yüz doksan iki kuruşu hâlâ bana edâya ve iddetim inkiâsına değin beni inkâfa zevc-i mutlakım mezbûr Abdullah Ağa'ya tenbîh olunmak matlûbumdur deyu da'vâ itdikde ol dahi cevâbında kazıye minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmihâ tav'an ikrâr ve îtirâf itmeğin mûcibince mihreyn-i mezkûreyn cem'an yüz doksan iki kuruşu hâlâ ve nafaka-i iddet bakiye-i ma'lûme ve mü'net-i süknâsı mukâbelelerinde beynlerinde bî't-terâzî ta'yîn olunan iki yüz yetmiş kuruşu

dahi hîn-i istihkâkda zevce-i mutlaka-i müdde'îye-i mezbûre Hadice Hanıma edâ ve teslîme mezbûr Abdullah Ağa'ya tenbîh olunduğu mübâşirleri asâkir-i zabtiye neferâtından Cemîşgezekli İbrahim Ağa yediyle huzûr-ı âlîlerine îlâm olundu fî 22 Za. Sene 87

12-2

İstanbul'da Kara Gümrük kurbünde Mahşeb () İskender Beğ Mahallesinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Zenciye ()Hoşkadem Kadın ibnetü must Mahfil-i şer'îyyâtda zevc-i mutlakı Mehmed Said Efendi ibni Mahmud müvâcehesinde mezbûr Mehmed Said Efendi yüz bir kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim iken işbu tarih-i îlâm gününde beni bir talak-i bâyin ile tatlîk itmekle mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûrum olan yüz kuruşdan rızâmla meccânen fâriğa olup mütâlebesine müte'allika d da mezbûr Mehmed Sa'id Efendi'nin zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile kabûlü hâvî ibrâ ve iskât idüp ancak iddetim inkızâsına değin bitemâmiyhâ zevc-i mutlakım mezbûr Mehmed Said Efendi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur deyu da'vâ itdikde ol dahi cevâbında kazıye minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmiyhâ tav'an ikrâr ve îtirâf itmeğın mûcibince nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem ve mü'net-i süknâm mütâlebelerinde bi't-terâzî beynimizde ta'dîl olunan yüz kuruşuyla () hîn-i istihkâkda bana edâya ta'ahhüd eylediğinde ben dahi ta'ahhüd-i mezkûru kabûl eyledim didiğıniz mezbûr Mehmed () tahkîk ve tasdik eylediği mübâşirleri asâkir-i zabtiye neferâtından Arabgirli Ahmed Ağa yediyle huzûr fî 24 Ra. Sene 87

13-1

İstanbul'da () ebvâbından Mevlevîhâne-i Yenikapısı dâhilinde Aydın Kethüdâ Mahallesinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Fâtıma Hatun ibnetü

Mehmed Mahfil-i şer'iyâtta zevc-i muhâli'te teb'adan Mehmed Emin Ağa ibni Ali müvâcehesinde mezbûr Mehmed Emin Ağa yüzer kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûrum olan yüz bir kuruş ile nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve mü'net-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Mehmed Emin Ağa ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hul' olduğumda ol dahi hul'-i mezkûru ba'de'l-kabûl ()hukûk-ı zevciyete müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile kabûlünü hâvî ibrâ ve iskât eyledik didiğini mezbûr Mehmed Emin Ağa tahkîk ve tasdîk eylediği bi'l-iltimâs huzûr fî 26 ca sene 87

13-4

Kahve Değirmeni esnafından Mehmed Emin Ağa ibni El-hac Mustafa Mahfil-i şer'iyâtta zevce-i sâbıkası İstanbul'da Ebu'l-feth Sultan Mehmed Han aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân hazretleri câmi'-i şer'î civârında Birincci Sinan Ağa Mahallesinde sâkine mu'arrafetü'z-zât Nâciye Hanım ibnetü Diğer Mehmed Emin müvâcehesinde mezbûre Habibe Hanım ile mukaddemâ zevciyet beynimizde kâime iken benim firâşımdan hâsıl ve mezbûre Habibe Hanımdan mütevellide işbu hâzır-ı bi'l-meclis Hüseyin nâm sağır vâlîde-i mezbûre Habibe Hanım'ın bi-hakkın inhisârına mücerred terbiyesinde iken sağır-i hâzır-ı mezbûr el-yevm dokuz yaşını tekâmîl idüp nefse ekl ve şîrb ve(ve) âharın iânesinden müstağnî olmağla oğlum sağır hâzır-ı mezbûru bana teslîme mezbûre Habibe Hanıma tenbîh olunmak murâdımdur deyu da'vâ eylediğimde ol dahi cevâbında kazıye minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmihâ tav'an ikrâr ve itirâf idüp ben oğlum sağır hâzır-ı mezbûru rızâmla vâlîdesi mezbûre Habibe Hanım yanında terk eylediğimde ol dahi kabûl ve oğlum sağır-i mezbûrun nafakasına bana rücû' şartıyla işbu tarih-i ilâmdan itibaren beher şehr kırk beş kuruş harc ve sarf etmek üzere mezbûre Habibe Hanıma emr eylediğimde ol dahi beşer şehr kırk beş kuruşa ber-vech-i

meşrûh üzere oğlum sağîr-i mezbûr harc ve sarfla infâka ta'ahhüd eyledi didiğini mezbûre Habibe Hanım ve tasdik eylediğini mübâşirleri asâkir-i zabtiye neferâtından Cemîşgezekli İbrahim Ağa yediyle huzûr fî 26 za. Sene 87

14-2

İstanbul Hassı ebvâbından Edirne Kapusu dâhilinde Neslişah Sultan Mahallesiinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Kadı Binnaz Hanım ibnetü Yusuf Mahfil-i şer'iyâtında zevc-i muhâlî'i berber esnafından Mustafa Ağa ibni Hasan müvâcehesinde mezbûr Mustafa Ağa yüz elli bir kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim olup lâkin beynimizde hüsn-i mu'âşeretimiz olmamağla mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûrum olan yüz elli bir kuruş ile nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve mü'net-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Mustafa Ağa ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hul' olduğumda ol dahi hul'-i mezkûru ba'de'l-kabûl ...zevciyete müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile kabûlü hâvî ibrâ ve iskât eylediğini mezbûr Mustafa Ağa tahkîk ve tasdik eylediğimizi mübâşirleri asâkir-i zabtiye neferâtından İstanbulî Mehmed Sabit Ağa yediyle huzûr fî 13 Şaban sene 87

16-1

İstanbul'da Davud Paşa mahallesiinde sâkine ve zâtı mahalle-i mezbûre ahâlisinden Ali Ağa ibni Süleyman ve Mustafa Ağa ibni Mustafa ta'rîfleriyle mu'arrafe olan ...zenciye Aişe Kadın ibnetü Abdullah Mahfil-i şer'iyâtında zevc-i muhâlî'i Tersâne-i âmire gemicilerinden ...zenci Ali Ağa ibni Abdurrahman müvâcehesinde mezbûr zenci Ali Ağa doksan bir kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim olup lâkin beynimizde hüsn-i mu'âşeretimiz

olmamağla mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûrum olan doksan bir kuruş ile nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve mü'net-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Ali Ağa ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hul' olduğumda ol dahi hul'-i mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile kabûlü hâvî ibrâ ve iskât eyledik didiğini mezbûr Ali Ağa tahkîk ve tasdîk itmeğın tescîl ve mübâşirleri asâkir-i zabtiye neferâtından Arabgirli İbrahim Ağa yediyle huzûr fî 7 z. 87

18-4

İstanbul'da Odabaşı kurbünde İbrahim Çavuş mahallesinde sâkine ve zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrafe olan Amine Hanım ibnetü Abdullah Mahfil-i şer'iyyâtda zevc-i mutlakı teb'adan Şakir Ağa ibni Hasan müvâcehesinde mezbûr Şâkir Ağa üç yüz kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim iken işbu tarih-i ilâm senesi Şevvalü'l-mükerreminin üçüncü günü beni bir talak-ı bâyin ile tatlîk itmekle mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûrum olan elli bir kuruşu hâlâ bana edâya ve iddetim....değın beni infâka zevc-i mutlakım mezbûr Şakir Ağa'ya tenbîh olunmak matlûbumdur deyu da'vâ eylediğimde ol dahi cevâbında kazıyye minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmihâ tav'an ikrâr ve itirâf ve mihr-i mü'eccel-i mezkûr üç yüz elli bir kuruşu hâlâ bana edâya iddetim inkızâsına değın beyne'n-nifak zevc-i mutlakım mezbûr Şâkir Ağa ta'ahhüd eylediğinde ben dahi ta'ahhüd-i mezkûrun kabûl eyledim didiğini mezbûr Şakir Ağa tahkîk ve tasdîk eylediğini tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr fî 15 z sene 87

18-4

İstanbul'da Odabaşı kurbünde İbrahim Çavuş mahallesinde sâkine ve zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrafe olan Amine Hanım ibnetü Abdullah Mahfil-i şer'iyâtta zevc-i mutlakı teb'adan Şakir Ağa ibni Hasan müvâcehesinde mezbûr Şâkir Ağa üç yüz kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim iken işbu tarih-i îlâm senesi Şevvalü'l-mükerreminin üçüncü günü beni bir talak-ı bâyin ile tatlık itmekle mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûrum olan elli bir kuruşu hâlâ bana edâya ve iddetim....değın beni infâka zevc-i mutlakım mezbûr Şakir Ağa'ya tenbîh olunmak matlûbundur deyu da'vâ eylediğimde ol dahi cevâbında kaziyeye minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmihâ tav'an ikrâr ve itirâf ve mihr-i mü'eccel-i mezkûr üç yüz elli bir kuruşu hâlâ bana edâya iddetim inkızâsına değın beyne'n-nifak zevc-i mutlakım mezbûr Şâkir Ağa ta'ahhüd eylediğinde ben dahi ta'ahhüd-i mezkûrun kabûl eyledim didiğini mezbûr Şakir Ağa tahkik ve tasdik eylediğini tescil ve bi'l-iltimâs huzûr fî 15 z sene 87

22-1

İstanbul'da ...Kervanı kurbünde Seydi Halil Mahallesinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Fâtimatü'z-zehrâ Hanım ibnetü Yakub Mahfil-i şer'iyâtta zevc-i muhâlî'i Mustafa Ağa ibni Abdullah müvâcehesinde mezbûr Mustafa Ağa yüz bir kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim olup lakin beynimizde hüsn-i mu'âşeretimiz olmamağla mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh mihr-i mü'eccel-i mezkûrum olan yüz bir kuruş ile nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine mü'net-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Mustafa Ağa ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hul' olduğumda ol dahi hul'-i mezkûru ba'de'l-kabûl ...hukûk-ı zevciyete müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i

sahîh-i şer'î ile kabûlü hâvî ibrâ ve iskât eyledik didiğini mezbûr Mustafa Ağa tahkîk ve tasdîk eylediğini bi'l-iltimâs huzûr fî 23 z sene 87

23-2

İstanbul'da Ebu'l-feth Sultan Mehmed Han aleyhirrahmeti ve'l-gufrân hazretleri câmi'-i şerîfi kurbünde Hoca Hayreddin Mahallesinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Amine Hanım ibnetü Ahmed Mahfil-i şer'iyâtta zevc-i mutlakı Külahcı Ali Ağa ibni Hasan müvâcehesinde mezbûr Ali Ağa üç yüz kuruş mihr-i mu'accel dört yüz elli bir kuruş mihr-i mü'accel tesmiyeleriyle zevc-i dâhilim iken işbu tarih-i îlâm şehrinin on ikinci günü beni bir talâk-ı bâyin ile tatlîk etmeğın mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyhi mihreyn-i mezkûreynim olan cem'an yedi yüz elli bir kuruşu hâlâ bana edâya ve iddetim inkızâsına değın beni infâka zevc-i mutlakım mezbûr Ali Ağa'ya tenbîh olunmak matlûbumdur deyu da'vâ itdikde ol dahi cevâbında kaziye minvâl-i muharrer üzere olduğunu bi-temâmihâ tav'an ikrâr ve itirâf itmeğın mûcibince mihreyn-i mezkûreyn cem'an yedi yüz elli kuruşu hâlâ ve nafaka-i iddet bakiye-i ma'lûme ve mü'net-i süknâm mukâbelelerinde beynlerinde bi't-terâzî ta'dîl olunan iki yüz yetmiş kuruşu ()istihkâkda zevce-i mutlakası mezbûre Amine Hanıma edâ ve teslîme mezbûr Ali Ağa'ya tenbîh olunduğu mübâşirleri asâkir-i zabtiye neferâtından Arabgirli Ahmed Ağa yediyle huzûr fî 20 z sene 87

24-1

İstanbul'da Altı Mermer kurbünde kâtib Muslihiddin Mahallesinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Emine Hanım ibnetü Mehmed Emin Mahfil-i şer'iyâtta zevc-i muhâlî'i Kahveci esnafından Mehmed Aia ibni Ali müvâcehesinde mezbûr Mehmed Ağa iki yüz kuruş mihr-i mü'accel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim iken bundan akdem beni bâyinen tatlîk ba'dehû

altmış bir kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle yine beni tezevvüc ve duhûl birle zevc-i dâhilim olup lâkin beynimizde hüsn-i mu'âşeretimiz olmamağla mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyhâ mihreyn-i mezkûreynim olan cem'an iki yüz altmış iki kuruş ile nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve mü'net-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Mehmed Ağa ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hul' olduğumda ol dahi meblağ-ı mezkûru ba'de'l-kabûl () hukûk-ı zevciyete müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile kabûlü hâvî ibrâ ve iskât eyledik didiğini mezbûr Mehmed Ağa tahkîk ve tasdîk eylediği mübâşirleri asâkir-i zabtiye neferâtından Erzurumlu Mustafa Ağa yediyle huzûr fî 28 z sene 87

24-2

İstanbul'da Küçük Mustafa Paşa kurbünde Hüsrev Mahallesiinde sâkine bâ'isetü'l-îlâm mu'arrafetü'z-zât Fâtıma Hanım ibnetü Mahmud Mahfil-i şer'iyyâtda zevc-i muhâlî'i İsmail Ağa ibni Ahmed müvâcehesinde mezbûr İsmail Ağa beş yüz kuruş mihr-i mü'accel ve beş yüz kuruş mihr-i mü'eccel tesmiyeleriyle zevc-i dâhilim olup lâkin beynimizde hüsn-i mu'âşeretimiz olmamağla mezbûrun zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyhâ mihreyn-i mezkûreynim olan cem'an bin bir kuruşdan ancak mihr-i mü'accel-i mezkûrum olan beş yüz bir kuruşu hâlâ bana edâya ta'ahhüd itmek mezbûrun ber-vech-i muharrer bana edâya ta'ahhüd olduğu mihr-i mü'accel-i mezkûr beş yüz bir kuruşdan mâ'adâ mihr-i mü'accel-i mezkûr olan beş yüz kuruş ile nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem üzerlerine ve mü'net-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr İsmail Ağa ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hul' olduğumda ol dahi hul'-i mezkûru ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete müte'allika da'vâdan tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i sahîh-i şer'î ile kabûlü hâvî ibrâ ve iskât ve her birimiz âharın ibrâsını kabûl eyledik didiğini mezbûr İsmail Ağa tahkîk ve tasdîk () istisnâ

olunan mihr-i mu'accel-i mezkûr beş yüz bir kuruşu müdde'ye-i mezbûre Fâtıma Hanıma edâya ta'ahhüd eylediği mübâşirleri asâkir-i zabtiye neferâtından Ma'denli Hüseyin Ağa yediyle huzûr fî 19 r sene 87

24-3

İstanbul'da Altı Mermer kurbünde Seydi Ömer Mahallesinde sâkine mu'arrafetü'z-zât Zekide Hanım ibnetü Abdülkâdir Mahfil-i şer'iyâtta mukaddemâ zevci Koltukcu esnafından Hüseyin Ağa ibni Mehmed müvâcehesinde mezbûr Hüseyin Ağa zimmetinde işbu sene-i mübâreke Cemaziyelevvelinin altıncı günü tarihiyle müverrah varaka-i sahîham muharrer bir ()tahvîl mantûkunca malımdan ve yedimden iktirâz ve kabz ve umûruma sarfla istihlâk eylediği sekiz aded yüzlük mecîdî altunu alacağım olmağla mârû'z-zikr sekiz aded yüzlük mecîdî altununun()mezbûr Hüseyin Ağadan hâlâ taleb iderim deyu da'vâ itdikde mezbûr Hüseyin ağa dahi cevâbında kaziye minvâl-i muharrer üzere olup mârû'z-zikr sekiz aded yüzlük mecîdî altunu zimmetinde cihet-i mezkûreden müdde'ye-i mezbûre Zenide hanıma el-yevm sahîhan deyni olduğunu ()tav'an ikrâr ve itirâf itmeğın mûcibince zikr olunan sekiz aded yüzlük mecîdî altununun emsâlini müdde'ye-i mezbûre Zenide Hanıma edâsıyla mezbûr Hüseyin Ağa ilzâm olunduğu mübâşirleri asâkir-i zabtiye neferâtından Erzurumlu Mahmud Ağa yediyle huzûr fî 28 z sene 87

24-4

İstanbul'da Yayla kurbünde Uzun Yusuf Mahallesinini işbu mezbûr arz-ı hâl-i sâhibesi mu'arrafetü'z-zât Fâtıma Hürmüz Hanım ibnetü Hâfız Ahmed Mahfil-i şer'iyâtta zikri âtî sağîrin min kabli'l-eb cediti Kaşıkçı esnafından arz-ı hâl-i mezkûr derûnunda mezkûrû'l-ism Seyyid Mehmed Sadık Ağa ibni Ahmed müvâcehesinde mezbûr Es-Seyyid Mehmed Sâdık Ağa'nın sulbî kebîr oğlu olup bundan mukaddem vefât iden zevcim mezbûr Es-Seyyid Mehmed Ağa

hayatında () zevciyet beynimizde kâime iken müteveffâ-yı mezbûrun firâşından hâsil ve benden mütevelid ()hâlâ hacr ve terbiyemde olan sulbî sağır oğlu tahmînen dört yaşında işbu hâzır-ı bi'l-meclis İsmail nâm sağırin aslâ malı olmayub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olup ben dahi ()olmamağla sağır-i hâzır-ı mezbûruun nafaka ve kisve bahâsiçün mûsi olan cedit mezbûr Es-Seyyid Mehmed Sâdık Ağa üzerine kibel-i şer'den kadr-i ma'rûf meblağ farz ve takdîr olunmak bi'l-hisâne matlûbumdur didikde mezbûr Es-Seyyid Mehmed Sâdık Ağa dahi ba'de't-tasdîk sağır-i hâzır-ı mezbûrun nafaka ve kisve bahâsiçün cedit mezbûr Es-Seyyid Mehmed Sâdık Ağa üzerine işbu tarih-i ilâmdan itibaren bi't-terâzî beher şehr kırk kuruş farz ve takdîr olunup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sağır-i hâzır-ı mezbûrun nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyesine harc ve sarfa ba'de'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer ()mezbûr Es-Seyyid Mehmed Sâdık üzerine rücû'a vâlidesi ve hâzanesi mezbûre Fâtıma ()Hanıma izn virildiği huzûr fî 23 R sene 87

CONCLUSION

Until the last quarter of the XX. century, in the historical studies about economic and cultural aspects of the history were disregarded and the focus was on the political history. Of course because of this attitude, the possibility of writing a complete history of societies which can cover every aspects of the society is impossible. But especially in the last thirty years by the works on social history, the every part of the Ottoman society began to be subject to this kind studies. At this point, Ottoman women's studies gained importance and started to be appeared. For a more accurate understanding of the history of the Ottoman society, we believe that women who represented the half of the society must be examined deeply.

When we want to examine the place of Ottoman women in social, cultural, and economic life, we must look at the "*şer'iyye sicilleri*". In this study , eighty records were taken from the records of Mahfil-i Şer'iyyat Court which was bounded to Rumelia Province Administration. It was transcribed from Arabic to Turkish and ve it was aimed to create a general opinion about the Ottoman women. The information gained as a result of the study will be presented in the following paragraphs.

We can claim easily that women in Ottoman society could apply to the court by themselves or through an appointed agent easily. As a reason for applying to the court are those in the following; inheritance affairs, divorce, dowry, alimony, debt-claims, custody and the compensation matters

When we consider the person whom women applied to court against, we see a range of spectrum. It is normal for women to apply to the court against the person which they have no any acquaintance , but it is strange that women did apply against their own fathers, brothers even their husbands while they were sharing the same house. This is an advantage

which even the women of twenty-first century's women can not obtain.

One of the leading cause for applying to the court among Ottoman women was the dowry. In the record we read, there were emphasized two kind of dowry . The first one was the "*mihri-i müeccel*" which must be given soon after the marriage agreement and the second was the "*mihri-i muaccel*" which will be given in future. Mehri as an important source of income was given to women by sharia law. Women were using this money freely according to their own satisfaction. Dowry was an important economic resource for women, although it was a significant economic burden for men. The amount of dowry were variable in the records we examined. We think that this difference is stemming from the variety of the social status of the men and the level of their incomes. At the same time women not only after divorce but also during the marriage applied to the courts to take their gained dowry rights from their husbands..

Another reason for women to apply to the court was divorce. We can talk about two kind of divorce by looking at the records. The first is that men divorce women directly through verbal declaration of his intention .In this case women takes all her rights from men. In other type, women want to divorce by giving up or reducing her dowry rights. We often saw the second type divorce cases. In divorce cases, the justification of divorce was mentioned rarely. One of the reason for the divorce was the "*hüsn-i imtizac*" the concept of breakdown. In the records we examined we saw that one of the required condition for the marriage was not realized such as require and acceptance. Because of that before the marriage the consent of women was not taken and for this reason the marriage act was not valid. We encountered to this situation generally in records within the married women who were forced to marry in a very early age, and when they reach to puberty they applied to the court to divorce.

Despite Islam did not abolish the divorce, it did not recommend the divorce. The actual purpose of Islam was the continuation of the marriage. In this respect we see that *Mahfil-i Şer'iyyat* Court did not follow the process of direct divorce, instead it warned the two sides firstly.

Heritage lawsuits is another reason for women to apply to courts. Islamic law as the main source of all the applications in the Ottoman Empire formed the fundamental basis of the Islamic Law of heritage. According to Islamic law, in the process of the distribution of heritage must be done in accordance with "*feraiẓ*" rules. According to this rule, women take half, men take a full portion from the inheritance. This topic has been fairly criticized and considered unfair to women. However, it will be understood that it is not an unfair situation for women, when we take into consideration the principle of that blessing is subject to liability.

A large part of Ottoman women applied to court because of the debt and receivables cases. Application of lending money to each other often takes place in Ottoman society. Even though the kind of the goods which were given as a valuable items for lending or debt were a lot of, it is seen that there was no any written document and the act was made before the witnesses.

On the other hand, we can claim that Ottoman woman could lend money and property with her free will to muslim or non muslim both women and men.

The reasons mentioned above were the main reason for the application to courts. On the other hand we saw some special and rare cases. One of them is "child custody" . In the case of two lawsuit, although children were living with their fathers, women wanted to get the custody of children when she started to work as a wet-nurse. The other is the lawsuit which was applied due to the compensation. In this kind case, the women

wanted the costs of hospital from the construction workers. Because women was injured by the concrete block which was dropped by the worker.

We also see that non-muslim women applied to Ottoman Courts. At the beginning of the reasons for the application to the courts were inheritance and debt cases. The minority groups were free about following their customs and have their own religious courts, it is surprising that they preferred to apply to Ottoman Courts for solving especially the inheritance cases in which women takes the half of the normal portion.

By some intellectuals, Ottoman women were described as a prisoner who being barred from the society. She was depicted like a second class humanbeing. But by the more intense study on Şer'iyye records, this profile was demolished.

According to the information taken from the records of Mahfil-i Şer'iyyat; We encounter with a women who can apply to court about everything, eventhough against her close relatives. She has the right of the doing what pleases her with her own goods. She could work in the boundaries drew by sharia. As a conclusion; we see a free women in the sense of existence of a variety freedom and rights in Ottoman society.

BIBLIOGRAPHY

Aydın, Mehmet Şevki (1999), *Osmanlıda Kız Çocuklarının Eğitimi*, In. Osmanlı, Ankara: Yeni Türkiye Press.

Aydın, Mehmet Akif (1996), *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*, İstanbul: İz Press.

Atar, Fahrettin, *Muhala*, D.İ.A., v.30, p.399-402.

Akgündüz, Ahmet (2011), *Sarayda Harem*, İstanbul: Hayat Press.

Akyılmaz, Gül (2007 vol: XI), *Osmanlı Miras Hukukunda Kadının Statüsü*, Ankara: Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.

Akyılmaz, Gül (2003), *Osmanlı Devletinde Gayrimüslimlerin Hukuki Statüsü*, Ankara: Ermeni Araştırmalar Kongresi 1. Türkiye Bildirileri.

Bear, Gabriel (1983), " *Women and Waqf: An Analysis of the İstanbul Tahrir of 1546*", Asian and African Studies.

Bilmen, Ömer Nasuhi (1967), *Hukuku İslamiyye ve Islahatı Fikhiyye Kamusu*, İstanbul: Bilmen Press.

Bozkurt, Gülnihal (1996), *Gayri Müslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukuki Durum*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Press.

_____, *İslam Hukukunda Dhimmilerin Hukuki Statüleri*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi\11.

Carullah, Musa (1999), *Hatun*, (trans. Mehmet Görmez), Ankara:

Cin, Halil(1974), *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

Chen, CL., *Dhimmi*, The Encyclopedia of Islam, v.2, p.227-231.

Çakır, Serpil (1996), *Osmanlı Kadın Hareketi*, İstanbul: Metis Press.

Çakır, Serpil (2002 Mart), *Tarih Yazımında Kadın Deneyimine Ulaşma Yolları*, Toplumsal Tarih Dergisi.

Demirel Ömer (1991), 1700-1730 *Tarihlerinde Ankarada Ailenini Niceliksel Yapısı*, In. Belleten s.211 vol LIV.,

Dinç, Güven, *Şeriye Sicillerine Göre XIX. Yüzyıl Ortalarında Antalyada Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumu*, Antalya: Akdeniz Ünivesitesi Fen Edebiyat Fakültesi.

Dingeç, Emine (2010 vol.2\1), *Osmanlı Toplumunda Kadınların Üretime Katkıları*, History Sutudies

Doğan, İsmail (2001), *Osmanlı Ailesi-Sosyal Bir Yaklaşım*, Ankara: Yeni Türkiye Press.

Dörtok Arabacı, Zeynep, *Bir Sorun Çözme Yöntemi Olarak Sulh: 18. Yüzyıl Bursa Kadı Sicillerinden Örnekler ve Düşündürdükleri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi\19.

Ediz, Zerrin (1995), *Kadınların Tarihine Giriş: Hititlilerden Günümüze*, İstanbul: Adım Press.

Ekinci, Ekrem Buğra (20049, *Osmanlı Mahkemeleri\Tanzimat ve Sonrası*, İstanbul: Arı Sanat Press.

Ercan, Yavuz (2001), *Osmalı Yönetiminde Gayrimüslimler*, Ankara: Turhan Press.

Eryılmaz, Bilal, (1990), *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Teba'anın Yönetimi: Kuruluştan Tanzimata Kadar Sosyal Ekonomik ve Hukuki Durumları*, İstanbul.

Erten, Hayri (2001), *Konya Şeriye Sicilleri Işığında Ailenin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı*, Ankara: Kültür Bakanlığı Press.

Eskicioğlu, Osman (1999), *İslam ve Ekonomi*, İzmir: Çağlayan Press.

_____ (1996), İslam Hukuku Açısından Hukuk ve İnsan Hakları, İzmir: Anadolu Matbaacılık.

İnalçık, Halil (1958), Osmanlı *Hukukuna Giriş: Örfî-Sultanî Hukuk ve Fatih'in Kanunları*, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi.

İpçioğlu, Mehmet (2001), *Konya Şeriyeye Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi*, Ankara: Nobel Press.

İpşirli, Mehmet, *Naib*, Diyanet İslam Ansiklopedisi, v. 32, p.312-313.

İzgi, Özkan (1975), İslamiyetten Önce Türk Kadınları, Ankara: Türk Kültürü Araştırmaları.

Faroqhi, Suraiya (2003), *Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak Yaşamak*, (trans. Gül Çağlalı, Özgür TÜresay), İstanbul: Yapı Kredi Press

Faroqhi, Suraiya (2000) *18. Yüzyıl Anadolu Kırsalında Kadınlar, Suç ve Servet*, (trans. Necmiye Alpay), In. Modernleşmenin Eşiğinde Osmanlı Kadınları, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Gerber, Haim (1998) *Bir Osmanlı Şehri Olan Bursa'da Kadının Sosyo-Ekonomik Statüsü (1600–1700)*, (trans. Hayri Erten) Konya: Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.

Göçek, Fatma Müge -Marc David Baer, (2000), XVIII. Yüzyıl Galata Kadı Sicillerinde Osmanlı Kadını Toplumsal Sınırları, In. Modernleşmenin Eşiğinde Osmanlı Kadınları, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Press.

Görmez, Mehmet. Diyanet Avrupa Dergisi, Mart:2007, s.95, p

Jenning, Ronald C. (1975), *Women in Early 17th Century Ottoman Judicial Records The Sharia Court of Anatolian Kayseri*, Journal of the Economic Social History of the Orient.

Jennigs, Ronald C. (1990), *Pious Foundations in the Society and Economy of Ottoman Trabzon, 1565-1640*, Journal of the Economic Social History of the Orient.

Kayadibi, Fahri (2009), *Vahiy Sürecinde Kadın*, Ankara: Diyanet Avrupa Dergisi.

Karadeniz, Feriha, (1999), *XVI. Ve XVII. Yüzyıllarda Farklı Sınıflardaki Osmanlı Kadınına Genel Bir Bakış*, In Osmanlı Ansiklopedisi, Ankara: Yeni Türkiye Press.

Kurt, Abdurrahman (1998) *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi: 1839–1876*, Bursa: Uludağ Universtiy.

Kurt, Abdurrahman (2002), *Tarihi Süreçte Türk Kadınları* ,In. *Türkler*, Ankara: Yeni Türkiye Press.

Kurt, Abdurrahman (1999), *Osmanlı'da Kadının Sosyo-Ekonomik Konumu*, In. Osmanlı Ansiklopedisi, Ankara: Yeni Türkiye Press.

Meriwether, Margaret L. (2000), "*Yeniden Kadınlar ve Vakıf Üstüne: Halep, 1770–1840*", In. Modernleşmenin Eşiğinde Osmanlı Kadınları, (trans. Necmiye Alpay), İstanbul: Tarih Vakfı

Pakalın, Ahmet Zeki (1993), *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I-III*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı

Roded, Ruth (1999) "*Osmanlı Tarihine Cinsiyet Açısından Bakılması*", In. Osmanlı Ansiklopedisi, Ankara: Yeni Türkiye Press.

Peirce, Lescie (1993), *The Imperial Harem: Women and Sovereignty in the Ottoman Empire*, New York: Oxford University.

Peirce, Lescie (2003), *Ahlak Oyunları: 1540-1541 Osmanlıda Ayıntap Mahkemesi ve Toplumsal Cinsiyet*, İstanbul: Tarih Vakfı Press.

Ünal, Hakkı (2006), *Allahın Eşit Kulları*, Ankara: Diyanet Avrupa Dergisi.

Yılmaz Koca, Kadriye (1998), *Osmanlı'da Kadın ve İktisat*, İstanbul: Beyan Press.

Yüksel, Hasan (1999), "*Osmanlı Toplumunda Vakıflar ve Kadın (XVI.-XVII. Yüzyıllar)*", In. Osmanlı Ansiklopedisi, Ankara: Yeni Türkiye Press.

Zarinebaf-Shahr, Fariba (2000), "*Osmanlı Kadınları ve XVIII. Yüzyılda Adalet Arama Geleneği*", In. Modernleşmenin Eşiğinde Osmanlı Kadınları, (trans. Necmiye Alpay), İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Press.

Zarinebaf-Shahr, Fariba (2002), Kentsel Alana Kadının Katılımı: XVIII. Yüzyıl İstanbul'unda Kadın Vakıfları, In. Türkler, (trans. Burcu Özdemir), Ankara: Yeni Türkiye Press.

Zilfi, Madeline (2000) "*18. Yüzyılda Kadınlar ve Hul*", In, Modernleşmenin Eşiğinde Osmanlı Kadınları,(trans. Necmiye Altay), İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Press.